

En trygg och hållbar ekonomi

Motionerna nummer 923 – 1 004

Motioner i huvudsak om
Med ansvar och förnuft (923-939)
Rättvisa skatter (940-974)
Bruka utan att förbruka (975-1 004)

Socialdemokratiska partistyrelsen överlämnar härmed till partiets 34e ordinarie kongress, den 5-11 november 2001 i Västerås, i stadgeenlig ordning inlämnade motioner samt partistyrelsens utlåtanden och övriga förslag.

Denna bok är utgiven av Socialdemokraterna
Tryck: EO print, Stockholm, 2001
Layout & produktion: AiP Sidverkstad, 2001
Omslag: Hjärtsjö Reklambyrå
ISBN: 91 532 0520 0

Med ansvar och förnuft

MOTION 923

LUNDS ARBETAREKOMMUN

Sluta att huka inför "Marknaden" och återgå till en politik enligt partiprogrammet.

Den socialdemokratiska partiledningen har under ca 15 år fört en politik som haft dåligt stöd av partiets väljare. Politik är att vilja, sa Olof Palme på sin tid. För oss innebär det att man genom politiken skall kunna förändra samhället så att det passar människorna. Idag upplever vi emellertid att politik är att anpassa samhället, och t. o. m människorna, till den s.k. "marknaden". Marknadsekonomin har förvandlats från ett medel till ett överordnat mål.

För att ge ett svar på de inledande frågorna vill jag till att börja med försöka att kortfattat definiera vad den så ofta omtalade "marknaden" egentligen är. Därefter vill jag försöka ge en annorlunda bild av de viktigaste orsakerna till 90-talets depression. Avslutningsvis vill jag visa på hur den socialdemokratiska politiken kan läggas om, så att vi återfinner kompasskursen mot ett människovänligt samhälle.

I Sverige utgörs "marknaden" i huvudsak av de största bankerna och företagen, eller rättare sagt deras finanschefer. Just vilka finanschefer som flyttar pengarna för dagen är emellertid inte så lätt att hålla reda på, så därför brukar man säga att det är "marknaden" som gör det. Totalt rör det sig om 20-25 personer av betydelse. Dessa personer agerar utifrån vad de tror att andra finanschefer tror. Effekten blir en följa-John-lek som ingen har det minsta grepp om. Man bör också beakta att de flesta finanschefer kommer från samhällets överklass och präglas av finansvärdens konservativa samhällssyn. "Marknadens" reaktioner är därför egentligen inget annat än ett uttryck för vad överklassen gillar eller inte gillar. Höjda löner för låginkomsttagarna utgör alltid en stor fara för inflation, enligt "marknaden". Man bortser då från att lönen bara är en av flera faktorer som är inflationsdrivande. Faktum är att alla kostnadshöjningar är inflationsdrivande. Dit hör förutom löner även räntor, skatter, vinster, aktieutdelningar och egenavgifter, m.m. Begreppet "marknaden" är ett ord som knappast går att definiera. Ordet går t. ex inte att slå upp i Nationalencyklopedin. Därför är det ett mycket förvirrande begrepp, som listigt utnyttjas av dem som myntat det. Dagligen används det

aningslöst likt resonemang om Kejsarens nya kläder. Men i fallet med "Marknaden" är det inte en naken kejsare den klarsynte har att beskåda. Nej, det är bara den gamla välkända och giriga Kapitalismen.

Tyvärr är det inte bara genom börsen som överklassen har ett övertag vad det gäller opinionsbildning. En av den borgerliga pressens stora uppgifter, medvetet eller omedvetet, är att lägga ut dimridåer och att ssyselsätta folk med skendebatter. Ett typiskt exempel på detta är hur man på debattsidorna låter ett litet antal påstådda socialdemokrater uppträda som "förnyare" av socialdemokratisk politik. Eftersom de ges så stort utrymme får de stor genomslagskraft och oförtjänt uppmärksamhet. Detta medför att de även kommer med i många av TV:s paneldebatter utan att egentligen ha något vettigt att säga. De "förnyar" socialdemokratin genom att framföra borgerliga åsikter. Det är egentligen inte svårt att genomskåda dem, men de kan inte bara avfärdas eftersom de får så stor publicitet. Jag vill för egen del kalla dessa förnyare för anpassare eftersom de förespråkar en anpassning av människan och samhället till kapitalismen.

Ett annat exempel är de ickeanalyser, eller skenanalyser, som sprids om aktuella händelseförlopp för att vinna gehör för de slutsatser man vill att folk ska dra. En sådan skenanalys, som alltför ofta fått stå oemotsagd, gäller bakgrunden till de ekonomiska problem som under 90-talet yttrade sig i form av ekonomisk depression och arbetslöshet. Bonniertidningarnas övertag i opinionsbildningen har lett till att många än idag tror på den borgerliga myten om att det var vanligt folk som levde över sina tillgångar.

När förändrades socialdemokratin från att driva en aktiv samhällsreformistisk politik till att driva en anpassningspolitik gentemot kapitalet? Jag anser att det tog sin början under 80-talet när den dåvarande s-regeringen avskaffade kreditregleringen. Utan att partiet hade några genomgripande diskussioner antog partiledningen självmant att hädanefter underordna sig "marknaden". Det är möjligt att dessa förändringar var tvingande, med hänsyn till den alltmer internationaliserade ekonomin, men det skulle i så fall skett efter att partiet hunnit diskutera politikens möjligheter. Det som hände sedan var att man tappade kontrollen över den samlade kreditgivningen och att en okontrollerad köpfest inleddes. Vi fick en spekulationsbubbla med följd att fastighetsvärdena for i höjden. Inflationen, som då var besvärande, underblästes eftersom kunderna via lockande kontokortsköp kunde få frikostiga lån för att betala prisstegringarna. Istället för att rätta till misstaget genom att återta kontrollen över kreditgivningen begick man nya misstag. Man genomförde en underfinansierad skattereform med besvärjelser om att dynamiska krafter skulle uppstå, och man släppte valutaregleringen.

Några dynamiska effekter uppstod aldrig, åtminstone inte åt det håll som nationalekonomerna och den dåvarande (s)-märkta kanslihusögern

hade tänkt sig. Istället fick vi i början av 90-talet en bank- och fastighetskrasch. Konkurserna hopade sig och arbetslösheten for i höjden med en sänkt köpkraft som följd. Det enda positiva var att inflationen, 80-talets stora bekymmer, försvann med den sjunkande köpkraften. Den fanns dock kvar som ett hjärnspöke hos den då ganska homogena kåren av nationalekonomer, och när vi fick en borgerlig regering stod kampen mot inflationen överst på dess prioriteringslista, fast inflationshotet var borta. Kronan knöts till Ecu:n genom en fast växelkurs. Härigenom skulle alla misstankar om eventuella devalveringar undanröjas, var det tänkt. Vad som senare skedde är väl känt. Riksbanken fick två gånger tömma valutareserven i sina försök att försvara kronan. Det som kanske är mindre känt är under vilka skandalösa former reträtten skedde. Genom den borgerliga pressen hade man lyckats ge sken av att det var utländska aktörer som spekulerade mot kronan, men i själva verket var det våra egna storföretag. Riksbankschefen Bengt Dennis satt själv i SAS styrelse när den, några dagar innan kronan deprecierades, beslutade att sälja ut sin svenska valuta. Wallenbergsföretagen räddades (som vanligt) medan många mindre företag som hade trott på regeringens kronförsvar gick i konkurs och arbetslösheten fortsatte att stiga mot nya rekordhöjder.

Trots det misslyckade kronförsvaret levde inflationsspöket kvar i Rosenbad. Därför fortsatte den borgerliga regeringen sin kamp mot den sedan länge försvunna inflationen. Man hade haft möjligheten att liksom Storbritanniens regering sänka de korta räntorna och lägga fram ett finanspolitiskt stimulanspaket för att förhindra en depression. Men istället valde man att "skugga" den tyska D-marken. Genom att lägga sig på en högre räntenivå än Tyskland trodde man att en ytterligare försvagning av kronan skulle förhindras. Syftet var, förutom att banka inflationen ur ekonomin, att på lång sikt få ned de långa marknadsräntorna. Bengt Dennis och finansministern Anne Wibble vägrade att lyssna till allt fler kritiker som menade att ekonomin behövde en räntesänkning. Låga räntor var något man skulle förtjäna, menade Wibble. Resultatet blev att Sverige gled ännu längre ned i depressionen med ännu fler konkurser och ännu högre arbetslöshet.

Tyvärr har inflationsnojan fortsatt att spöka även efter Dennis och Wibble. Man har fortsatt att följa sin tidigare strategi med successivt sänkta räntor, varigenom Riksbanken undertruffat sitt eget mål för en räntepolitik med 2% inflation. Istället har vi tidvis närmat oss en deflation, vilket motverkar en ökning av sysselsättningen. Under nästan hela 90-talet har Riksbanken misslyckats med att efterleva sitt eget mål, vilket hållit arbetslösheten på en onödigt hög nivå.

Sedan avregleringen av kreditmarknaden inleddes kan man därför säga att vi under 15 år fört en anpassningspolitik som gått ut på att etablera fasta normer i förhållandet mellan samhället och "marknaden", detta för att slå fast heligförklarade principer som till varje pris ska garan-

tera en samhällsekonomi utan inflation. Och det är tyvärr inte bara borgerliga regeringar som fört denna politik. Ovan beskrivna misslyckande har, utöver det mänskliga lidande som inte går att mäta, kostat skattebetalarna den motsvarande ökningen av statsskulden under 90-talet. Oräknat då de inkomster som staten kommer att gå miste om från medborgare som för resten av sitt liv har fastnat i långtidsarbetslöshet.

Helt meningslöst och under märkliga omständigheter deltog den socialdemokratiska partiledningen i utarbetandet av två krispaket till stöd för kronförsvaret. Man gick med på att skrota AP-fonderna (ATP) utan att vare sig folket eller partimedlemmarna hade en fått en chans att säga sitt. Man tycktes helt ha glömt bort att AP-fonderna faktiskt tillkom efter en folkomröstning. Det är därför inte konstigt att många i partiet nu känner en stor förbittring över hur ATP-frågan har behandlats. De enda som tjänar på det nya systemet är försäkringsbolagen och de som tjänar hyfsat och som kommer att ha jobbat under tillräckligt många år innan pensionsåldern uppnås. Trots försäkringsbolagens högre avkastning kommer en hel del av pensionsmedlen att gå till bolagens administration och försäljningskostnader, till större delen reklam. ATP-fonderna hade kostnader för detta i storleksordningen 2-3%, vilket är betydligt mindre än vad bolagen har.

I samband med den kommande revideringen av partiprogrammet borde vi ta en rejäl debatt om vad som hände i slutet av 80- och början av 90-talet då, enligt vår mening, 90-talsdepressionen grundlades. Det finns, som vi ser det, en fast rotad myt om att 90-tals depressionen var orsakad av att vi, folket, hade levt över våra tillgångar sedan 70-talet, då statsministern hette Olof Palme. Denna myt har socialdemokratin aldrig brytt sig om att ta itu med, trots att den saknar saklig grund. Det är desutom ett förödmjukande påstående som spritts av ett etablissemanng som gått skadelöst ur krisen. Den här myten utgör också grunden till åtgärder som att hålla nere a-kassan, införa karensdagar i sjukförsäkringen och egenavgifter för löntagarna, osv. Och detta även nu när statsfinanserna är sanerade.

För en socialdemokrat kan det inte vara rimligt att föra en politik som anpassar människan till "marknaden" och kapitalismen. En nation skall byggas på en demokratisk grund så att dess medborgare kan leva i jämlikhet, frihet och rättvisa. Den ekonomiska politiken skall därför underordnas dessa mål. Man kan inte uppnå jämlikhet, frihet och rättvisa som biprodukter från byte av varor och tjänster, även om det sker i en marknadsekonomi. En socialdemokratisk partiledning, som driver en politik där folk hålls i arbetslöshet för att klara inflationen, den har definitivt hoppat i galen tunna och satt överklassens ekonomiska intressen framför humanismen.

Visst kan vi vara något mera nöjda med vad socialdemokratin har åstadkommit efter 1994. Man har lyckats förbättra statsfinanserna.

Kunskapslyftet har gett många en framtid som annars inte hade varit möjlig. Arbetslösheten håller på att sjunka, till och med så pass att 4%-målet verkar möjligt. Maxtaxan är också en bra reform, även om den var dåligt förankrad när den lanserades. Detta är bra, men det räcker inte. Socialdemokratiens berättigande är att partiet ska utforma samhället så som flertalet människor vill ha det. Det socialdemokratiska partiet har betraktats som en verkstad där man byggt om samhällets olika delar så att de undan för undan blivit allt människovänligare. Socialdemokratin kan återigen bli den kraft den en gång var, om man återtar initiativet över samhällsutvecklingen och överger den passiva för att inte säga defensiva hållning man har idag gentemot kapitalismen.

Att bilda opinion för reformer som kräver en omfördelning av inkomsterna över skattsedeln kallar anpassarna för populism. Jag anser dock att socialdemokratin skall vara populistisk i den meningen, att partiet måste se sig som verkställare av folkflertalets behov och önskemål. Det är ju faktiskt partiets stora uppgift att genomföra vad de många människorna vill ha ut av samhället. För att genomföra denna politik måste samhällets ekonomi vara i ordning, det har förövrigt alltid varit en given och självklar utgångspunkt för socialdemokratin. Men detta uppnår vi inte genom att upprepa gamla misstag som att upprätta normer och spelregler vilka ändå är dömda att spekuleras sönder av "marknaden". Man kan offra hur många heliga kor som helst på "marknadens" altare för de ädlaste normer men det kommer inte att spela någon roll, för på "marknaden" gäller främst den kortsiktiga vinsten. "Marknaden" är en oerhört instabil institution, vilket bevisats ett flertal gånger i historien då mamma staten fått gå in och rädda den och skattebetalarna fått betala notan. Stabil ekonomi kan endast uppnås när den ekonomiska makten vilar på en grund av demokratiska principer. Därför skall socialdemokraterna sluta att huka inför den moderna kapitalismen med dess kortsiktighet och spekulationshysteri.

Räta på ryggen sossar och börja istället diskutera hur vi skall åstadkomma en ekonomisk demokrati!

I enlighet med ovanstående yrkas:

- 1) att Socialdemokratiska partiet skall ta initiativ till en demokratisering av den ekonomiska makten.
- 2) att Socialdemokratiska partiet skall verka för att fler anställs i offentlig sektor inom vård, skola och omsorg.
- 3) att Socialdemokratiska partiet skall verka för en kraftig höjning av lönerna för de löntagare som har lägst inkomster.
- 4) att Socialdemokratiska partiet skall verka för att taket i a-kassan höjs så att flera verkligen erhåller 80% i ersättning

- 5) att Socialdemokratiska partiet skall verka för att taket i den allmänna sjukförsäkringen höjs så att flera verkligen erhåller 80% i ersättning.
- 6) att Socialdemokratiska partiet skall verka för att egenavgifterna slopas.
- 7) att Socialdemokratiska partiet skall på sikt verka för att välfärds-systemet i övrigt återställs
- 8) att Socialdemokratiska partiet verkar för att likriktning och monopolliknande situationer inom dagspressen motverkas till gagn för mångfald och yttrandefrihet lika för alla
- 9) att Socialdemokratiska partiet utreder huruvida arbetarrörelsen kan bilda mediaföretag som konkurrerar med Bonniers så att arbetarrörelsen får inflytande över det offentliga samtalets dagordning, (problemformuleringsinitiativet)

SÖDRA SANDBY 2000-01-08, Per Olsson

Medlemsmötet beslutade att anta motionen som arbetarekommunens egen.

MOTION 924

KARLSKRONA ARBETAREKOMMUN

Bättre ekonomiska marginaler för de som har det sämst.

Enligt olika utredningar t.ex. Fakta Debatt 1, Kommunals hushållsekonomi 1991-1999, framställs att bland de som har det sämst finns gruppen barnfamiljer. Speciellt framställs ensamstående med barn vara en mycket utsatt grupp. Nuvarande Socialdemokratiska regering har vidtagit åtgärder för att underlätta för barnfamiljerna under 2000 och 2001. Vi tror dock att det behövs ytterligare åtgärder för de sämst ställda i samhället och för speciellt de barnfamiljer med låga inkomster. Kanske då riktade åtgärder via skattesystemet.

Vi föreslår kongressen besluta:

- 1) att verka för att ytterligare åtgärder vidtas för en rättvisare fördelning i samhället för att förbättra den ekonomiska situationen för de med sämst ekonomi.

att Karlskrona Arbetarekommun antar motionen som sin egen samt skickar den vidare till den Socialdemokratiska partikongressen

*RASP-gruppen, LO-facken i Karlskrona
Bo Andersson, Metall avd. 96 Karlskrona,
Karl-Erik Håkansson, Byggnads Blekinge*

Karlskrona arbetarekommuns medlemsmöte beslutade den 23 april 2001 att anta motionen som sin egen samt att motionen sänds till partikon-gressen 2001

MOTION 925
FALU ARBETAREKOMMUN

Reformera trygghetssystemen

”Mamma bantar i slutet av månaden”. Så sa en ensamstående mamma i en skrift som Hyresgästföreningen i Dalarna publicerade hösten 1006. Hon beskrev i den mening de hårda villkor som hon och hennes barn levde under, när inte pengarna räckte månaden ut. Samtidigt gjordes en undersökning i hela landet av socialdepartementet som visade att ensamstående mödrar var den mest utsatta gruppen i samhället.

Nu drygt fyra år senare, kan vi se samma beskrivning av verkligheten i flera rapporter, i Aftonbladets artikelserie, i debattartiklar i Dagens Nyheter, i skildringar i vår länspress. Hyresgästföreningen och socialhögskolan i Lund gjorde en undersökning som publicerades i januari i år där statistik visar att var tolfte barn växer upp i familjer som lever i långvarig fattigdom och där hyrans andel av inkomsten låg på i genomsnitt kring 50 procent!

1990-talet har på alla samhällsområden medfört ökade skillnader mellan människor i Sverige. Men boendet står i särklass när det gäller denna utveckling. Inget annat välfärdsområde har utsatts för så stora förskjutningar mellan olika befolkningsgrupper som boendet.

Flera studier har under de senaste åren visat att förändringarna under 90-talet medfört en ökad skiktning inom boendet där etniska och klassmässiga mönster förstärks. Hushållen i hyresrätt har halkat efter och uppdelningen i rikare och fattigare områden fördjupats. De fattiga hushållen har visserligen inte blivit fler, men de har blivit fattigare med etnicitet och utbildningsnivå som allt viktigare sorteringsmekanismer.

I socialdepartementets rapport från 1996 ”Ensamföräldrarna och den ekonomiska krisen” gavs följande bild av den ensamstående mamman: Hon har i genomsnitt 25 % lägre inkomst än ensamstående fäder, 58 000 ensamstående mammor med barn levde under socialbidragsnormen, en fjärdedel av alla ensamstående mammor är hänvisade att leva på socialbidrag, hälften av de unga mödrarna står helt utanför arbetsmarknaden och nästan 30 procent har bara grundskola eller lägre utbildning! I en utredning som LO nyss publicerade kan man tyvärr utläsa att förhållandena i stort sett är desamma. Tack vare högkonjunkturen har den ensamstående mamman fått det lite bättre, men i praktiken får hon en allt mindre del av vår gemensamma kaka. Om man jämför hushållens ekonomiska utveckling under hela 1990-talet visar det sig att de ensamstående arbe-

tarföräldrarnas disponibla inkomst minskat medan de flesta andra grupper har fått ökade inkomster.

Om man sedan jämför hyresgästerna som grupp med villaägarna får man följande bild:

Dubbelt så stor andel av hyresgäster har varit arbetslösa någon gång under de senaste fem åren, jämfört med villaägare. I Dalarna har nästan 40 procent av hyresgästerna varit arbetslösa 1995 – 1999. Det är klart över riksgenomsnittet. Nästan fyra av tio barnfamiljer i hyreshus har drabbats av arbetslöshet. Över 30 procent av hyresgästerna i Dalarna saknar tillgång till bil, och detta i ett län där bilen är ett mycket viktigt transportmedel. Nästan ingen barnfamilj som bor i villa saknar bil. Men var fjärde som bor i hyreshus. Nästan hälften av hyresgästerna i Dalarna saknar tillgång till dagstidning. Motsvarande siffra för villaägare är 15 procent. Och det kanske allvarligaste av allt är att en klart mindre andel av hyresgäster än villaägare utnyttjar sin rösträtt. Mer än var tredje röstberättigad i bostadsområdet Tjärna Ångar i Borlänge avstod från att rösta.

Det som mammorna lyfte fram i Hyresgästföreningens rapport som det största problemet och som också omtalas i rapporten från Lund är just otruggenheten i våra så kallade trygghetssystemen. Systemen är föränderliga och oförutsägbara. Många av familjerna vittnar om stora problem med bostadsbidragsregler, karensdagar, förändringar i regler och nivåer för A-kassa, socialförsäkringar och socialbidrag. Situationen blir än mer katastrofal för dem som är så beroende av välfärden som de fattiga barnfamiljerna. Ibland blir förändringarna direkt absurda; när barnbidraget nu höjs med 100 kronor från årsskiftet sänks normen för försörjningsstödet i socialbidraget med 100 kronor i många kommuner.

Därför måste snabba och genomgripande åtgärder vidtas för att vända utvecklingen för de fattiga barnfamiljerna. Reformeringen av de sociala stödssystemen måste utgå från de beskrivna familjernas behov.

Vi kräver att kongressen beslutar:

- 1) att uppdraga åt partistyrelsen att verka för att regeringen tillsätter en särskild delegation/beredning med uppgift att se över utvecklingen och föreslå åtgärder när det gäller de utsatta gruppernas ställning,
- 2) att uppdraga åt partistyrelsen att verka för att regeringen ser över och reformerar de sociala stödssystemen så att respekten för den enskilda människan återställs och så att systemen möjliggör ett stödjande och uppmuntrande arbete från myndigheter och handläggare istället för nuvarande kontrollutövning,

Falu Arbetarekommun, Nils Nilsson

Falu Arbetarekommun har vid möte 2001-04-25 beslutat att ställa sig bakom motionen och anta den som sin egen.

Falu Arbetarekommun, Runo Nilsson

Ekonomisk välfärds politik

Varje människa ska vara fri att utvecklas som individ, står det i partiprogrammet. Alla människor kan inte utvecklas eller påverka sin vardag. Det är tyvärr plånboken som styr.

Vart har socialdemokratiens ideologi tagit vägen, när vår politik och våra beslut inte hjälper dem som har det svårast i samhället?

Hur kan vi gå ut med skattesänkningar för höginkomsttagarna innan vi har klarat av vård, skola, omsorg och de mest utsatta grupperna?

Barnen har ej de resurser som behövs i skolan, långa köer inom sjukvården och avdelningar läggs ner, för lite personal och resurser för att ge våra äldre en god omsorg, pensionärerna har fått några tiotus när andra grupper fått betydligt mer.

För att invånarna ska få tillbaka förtroendet för politiker och regering måste det ske en rättvisare fördelning av resurserna. Vi måste få tillbaka god socialdemokratisk politik, där människans värde går före plånboken. Inga entreprenader i form av aktieföretag inom vård, skola och omsorg, som drivs av skattemedel. A-kassa och sjukersättning behöver höjas till 90 procent och pensionärerna behöver få höjd pension.

Jag föreslår kongressen besluta:

- 1) att uttala att inriktningen på socialdemokratisk politik ska vara enligt motionens intentioner.

Stina Lindberg, Laholm

Laholms Arbetarekommun har beslutat att anta motionen som sin egen.

Växande klassklyftor

Goda tider – växande klassklyftor. Detta kan inte vara socialdemokratisk politik. För 20 år sedan hade den rikaste tiondelen i vårt land en disponibel inkomst som låg 50% över genomsnittet. År 1998 hade den rikaste tiondelen i stället 75% mer att röra sig med.

För 20 år sedan hade den fattigaste tiondelen endast 63% av genomsnittshushållets disponibla inkomst, ett förhållande som 1998 sjunkit till endast 53%.

Ensamstående arbetarhushåll med barn har under 1990-talet fått en real inkomstförsämring på 8% samtidigt som gifta högre tjänstemanna-

hushåll med barn fått sin realinkomst höjd med 5%. De senares ekonomiska marginal är 10 gånger så stor. Sverige hör till de länder som har den största ökningen av inkomstskillnaderna. (Källa: Den glömda krisen, årsbok från Agora, baserad på 10 forskarrapporter.)

Från det svenska materialet kan man enligt före LO-utredaren Ingemar Lindberg urskilja 4 huvudorsaker till att inkomstskillnader ökar:

1. Skatternas och välfärdssystemens utjämnande effekt har försvagats.
2. Arbetsinkomsterna sprids mer; de redan högavlönade får större höjningar än de lågavlönade.
3. Kvarvarande arbetslöshet, ofrivilligt deltidsarbete och osäkra tillfälliga anställningar missgynnar dem som redan har låga inkomster.
4. Växande kapitalinkomster gynnar de redan välbeställda.

1990-talets stora nedskärningar inom den offentliga sektorn drabbade många kvinnor, ofta med låga inkomster, vilket skapade en förtroendekris och bl.a. orsakat en överströmning av besvikna kvinnor till vänsterpartiet. Klyftorna ökar i fråga om barnens uppväxtvillkor. Partiet måste ta fram en handlingsplan med konkreta mål utifrån ovanstående orsaker till de ökande klyftorna i stil med arbetslöshetsmålet på 4%. Erfarenheterna finns från Storbritannien, där Blairregeringen arbetat med mätbara mål för att minska barnfattigdomen. Målen tvingar fram genomtänkta åtgärder och en kontinuerlig utvärdering av det som görs.

Vi måste återvinna vår trovärdighet som arbetarparti med omsorg om de svaga i samhället.

Vi yrkar därför:

- 1) att en handlingsplan med mätbara mål tas fram för att minska de växande klassklyftorna i samhället.

/Kjell Viberg, Ordförande

Uppsala arbetarekommun beslutade att anta motionen som sin egen

MOTION 928

UPPSALA ARBETAREKOMMUN

Fortsatt satsning på välfärd före skattelättnader

Efter den djupa lågkonjunkturen under första hälften av 90-talet är den ekonomiska situationen i Sverige mycket god. Den ekonomiska återhämtningen har gått mycket snabbare än någon hade vågat hoppas. Detta gäller på nationell nivå.

I de flesta kommuner och landsting brottas man däremot alltjämt med att få inkomsterna att räcka till den befintliga verksamheten. Än mindre är det möjligt att få pengarna att räcka till att vidta de förbättringar som skulle behövas för att leva upp till invånarnas krav på en bra skola och en

god vård och omsorg. Det finns också berättigade krav från stora grupper anställda som arbetar inom dessa områden att få förbättrade arbetsvillkor inte minst högre löner. Det är också en viktig jämställdhetsfråga eftersom en stor majoritet av dessa anställda är kvinnor med relativt låga löner.

När statsfinanserna nu undan för undan innebär ett allt större överskott är det vår bestämda uppfattning att detta måste användas för att förbättra välfärden. Det är värdefullt med de utökade statsbidrag som kommuner och landsting hittills fått och kommer att få. Det är dock klart otillräckligt för att åstadkomma de förbättringar som behövs både för alla som är i behov av hjälp och service och för de anställda. Skattesänkningar måste därför tills vidare anstå. Risken är annars stor att den som har råd köper sig en bättre skola eller den sjukvård som det allmänna inte längre klara av.

Grunden för hela vår solidariska välfärd kan då mycket snabbt ryckas undan.

Socialdemokraterna måste med kraft tillbakavisa moderaternas budskap om att låginkomsttagarna tjänar på skattesänkning om det samtidigt innebär en försämrad välfärd. Den som har låg lön kommer även efter sänkt skatt att ha små möjligheter att själv betala för förskola, skola, äldre- och sjukvård. Skattelättnader för låginkomsttagare kan behövas men det måste ske genom omfördelning.

I förslaget till partiprogram framhålls att utrymmet för att öka det totala skatteuttaget är begränsat. Vidare sägs att skattesänkningar kan accepteras om de finansieras ur de ökade resurser tillväxten skapar, men inte om de kräver nedskärningar i samhällseliga åtaganden eller undergräver de långsiktiga möjligheterna att bibehålla god kvalitet och hög tillgänglighet inom skola, vård och omsorg. Det är för oss alldeles uppenbart att vi idag inte kan hävda att skattesänkningar inte skulle få sådana negativa följder.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi partikongressen besluta:

- 1) att prioritera ytterligare satsningar inom vård, skola och omsorg i stället för skattelättnader.

Uppsala den 28 februari 2001., Per Nordblad

Uppsala arbetarekommun beslutade att sända motionen till partikongressen som sin egen.

Det ansiktslösa kapitalet tar över.

Handeln på Stockholms Fondbörs har ej till uppgift att trygga Anställning, Löner och Arbetsmiljö. Ej heller till medverkan av rättvis och skäligen A-kassa, Sjuk- och Arbetskadeförsäkring samt Pensioner. Penninghandeln tar också avstånd från Vård och Omsorg.

Penninghandelns syfte är en SNABB och HÖG avkastning utan hänsyn.

När finanshandeln misslyckas så får i första hand Medelvensson göra ekonomiska uppoffringar.

LO-tidningen nr 9/2001 gör oss återigen uppmärksammande på finansvärldens utveckling. I TV program under mars månad så redogörs det för misslyckanden från Bankernas ekonomiska rådgivare, oftast till den lilla människans nackdel.

Finansmarknaderna minskar utrymmet för den ekonomiska politiken som utformas av Regering och Riksdag.

Ett politiskt inflytande över Bankerna, inklusive Centralbanken är nödvändigt. Bland annat för att bromsa kapitalflödena över gränserna och för att större kapitalplaceringar ska bli granskade i ett annat sammanhang än enbart mellan två klippare.

Med hänvisning till det anförda så uppmanas kongressen till att besluta:

- 1) att vårt parti aktivt medverkar till att begränsa kapitalhandelns makt.
- 2) att partistyrelsen skall skyndsamt utreda möjligheten till införandet av en skatt på kapitaltransaktioner

Ivar Ivarsson

Mönsterås Arbetarekommun har vid möte den 2 maj 2001 behandlat motionen och beslutat anta den som sin egen.

Arbetarrörelsens bank – Folk rörelsebanken

Bankernas alla avgifter för sina tjänster har retat folk i många år

Under hösten -00 har Föreningssparbanken fått svenskarnas känslor att svalla. Avslöjandet att banken funderade på att införa avgifter för uttag i bankomaterna har fått många att se rött. Inte nog med att kunderna motas ut i kylan och regnet på gatorna. Nu skall man betala för att

få tag i sina egna pengar och göra det jobb som bankfolket egentligen borde göra.

Kraven från Föreningssparbanken blir desto mer absurt om man läser bankens delårsrapport: Under årets första nio månader gjorde banken en vinst på 8 miljarder. Åtta miljarder! Men detta är inte nog för bankerna. Mycket vill ha mer. Det är dags att för svenska folket att göra uppror.

Bankerna går nu mycket bra. Bäst går det för SEB som ökade rörelse-resultatet med 92 procent. Storbankernas sammanlagda vinst blev 41 miljarder under årets första nio månader.

En stor del av denna vinst kommer från kundernas avgifter för olika tjänster. Enligt Aftonbladet tjänade de fyra storbankerna 29 miljarder bara på dessa avgifter. Det motsvarar vad staten lägger ut på sjukvård, hälsovård och social omsorg tillsammans.

Det är så enorma summor att en vanlig Svensson har svårt att greppa det. Man tycker att 8 miljarder på tre kvartal är hyggligt. Varför skall då denne Svensson pungslås ytterligare ?

Nej, det är dags att påminna "kritstrecken" i bankpalatsen om vilka som betalade notan vid den stora bankkrisen för tioalet år sedan.

Bankdirektörerna borde veta hut, sjufalt hut för att tala med Fabian Månsson.

Tyvärr kan man nog inte räkna med att detta skall ske, även om föreningssparbanken fick kalla fötter då flera fackliga avdelningar hotade med att flytta sina pengar. Detta resulterade i att föreningssparbanken dementerade att det fanns planer på att införa uttagsavgift.

Helt nyligen uppgav SEB att de beslutat att helt sluta med kontant penninghantering. Det är inte tillräckligt lönsamt

Faktum är att det är alldeles för dålig konkurrens i svenska bankvärlden.

En gång i tiden var Sparbanken och Postsparbanken småfolkets banker. Tyvärr tillhör den tiden nu historien . Nu är det hög tid att skapa en ny "svenssonbank."

Våra folkrörelser och folkrörelseföretag borde kunna tillsammans bilda bas för en "Folkrörelsebank" som kan arbeta utan den vinstmaximering som idag styr våra svenska banker.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag

att Tynnereds socialdemokratiska förening antar motionen och sänder den till arbetarkommunen i västra Göteborg

att arbetarekommunen i västra Göteborg antar motionen och sänder den till partikongressen

- 1) att partikongressen ger partistyrelsen uppdrag att arbeta i motionens anda.

Age Kalén

Medlemsmöte med Arbetarkommunen i Västra Göteborg 2001.04.17
beslutade att anta motionen samt sända den till partikongressen

Förstatligande av affärsbanker

Dagens affärsbanker är storspekulanter på börsen. Via sina investeringar kontrollerar bankerna oerhört stora delar av näringslivet. Denna kontroll, eftersom den är kortsiktigt spekulativ, leder till rationaliseringar och nedläggningar som inte är bra vare sig för de människor som mister sina arbeten eller för samhället i stort. Istället borde bankerna vara institutioner för utveckling av produktion genom billiga lån till projekt av samhällsintresse. Vi vet emellertid att detta aldrig kommer att ske så länge bankerna ägs av privata intressen med vinst som enda mål.

Därför kräver vi:

- 1) att de svenska affärsbankerna ställs under demokratisk kontroll.
- 2) att de den demokratiska kontrollen utövas genom ett statligt ägarinflytande.
- 3) att SAP tar motionen som sin egen och verkar i dess anda.

SSU-Centrum

Malmö Arbetarekommuns representantskap har vid sitt sammanträde den 3 maj beslutat att översända motionen till den 34:e partikongressen som enskild.

Bankväsendet

I vårt land har skett en mycket kraftig koncentration av bankväsendet de senaste åren, vilket på flera sätt motverkar konsumenternas intressen.

Efter den planerade fusionen mellan SE-banken och Föreningssparbanken kommer det att finnas tre större banker kvar i vårt land. Den lilla konkurrens som hittills funnits riskerar helt att försvinna.

Visserligen finns ett antal s.k nischbanker men dessa kan i nuläget inte erbjuda en bredare service.

Föreningssparbanken har i hög grad varit en småfolkets bank med nära kopplingar till folkrörelser och föreningsliv. I den nya storbanken kommer Wallenberg-ägda SE-banken och storfinsans att få en dominerande roll, varför man kan befara att den gamla folkrörelseprofilen från Föreningssparbanken snabbt kommer att förintas.

Det är därför dags att ta initiativ till en folkrörelsebank i vårt land.

Navet i en sådan bank skulle t.ex. kunna utgöras av Folksam, Fackföreningsrörelsen och Kooperationen som tillsammans kunde skapa ett brett bankservicenät via butiker, kontor och internet.

Sverige behöver en bank förankrad i de breda folklagren.

Med anledning av ovanstående föreslår vi partikongressen besluta:

- 1) att ge partistyrelsen i uppdrag att verka för att en bank med förankring hos folkrörelserna skapas.

Bernt Sjöström, Göran Borg

Växjö Arbetarekommun har på medlemsmöte 01-04-23 beslutat att bifalla motionen och anta den som sin egen.

MOTION 933

MÖLNDALS ARBETAREKOMMUN

Banksystemet

Det svenska banksystemet har utvecklats i riktning att endast värna om storkapitalet. Den så tidigare fina tanken om att bankerna skulle stötta och hjälpa sina kunder har till stora delar helt försvunnit. Det som är det mest viktiga idag är att se till att aktieägarna får en så hög och säker utdelning. Denna utdelning skall givetvis betalas utav någon, för det kommer inte manna från himmelen. Denna någon är vanliga löntagare. Löntagarna blir påförda olika avgifter oavsett vad det är för tjänst som du begär. Idag har det gått så långt att du får betala för att få ut dina egna pengar. Så här får det inte vara! Det är dags nu att vi löntagare startar en egen bank. Det är väl på tiden att LO och övriga folkrörelser gemensamt bildar en bank som tillvaratager löntagarens intressen.

Mot bakgrund av ovanstående vill undertecknad motionär:

- 1) att partiet verkar för att det bildas en bank för löntagare och som tillvaratager dess intressen.

Möln dal den 2 april 2001, Berndt A Runberg

Möln dals arbetarekommun har antagit motionen som sin egen

MOTION 934

BORÅS ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

En bank för alla

Sedan seklets början har vi sett till att det skall finnas förvaltare av våra pengar. Detta har gällt både försäkringar, boendet och annan ekonomisk

förvaltning. Allt eftersom åren har gått har vi tvingats uppleva hur ett allt färre banker i allt för stor utsträckning berikat sig på sina kunder och uppdragsgivare. Under 2000 redovisade bankerna vinster på ofattbara summor. Sessa vinster har i stor utsträckning genererats genom lån till människors boende och att ta ut oskäligt höga avgifter när det gäller förvaltning av våra gemensamma sparade tillgångar.

Under senare tid har vi läst att föreningssparbanken har för avsikt att gå samman med Wallenbergs dominerande SEB. På vilket sätt kommer denna ökade koncentration att gynna oss?

Många av oss som tänker ideologiskt ser med stor oro på framtiden.

Nu anser stora delar av arbetarrörelsen att tiden är mogen att ta tillbaka den förvaltning av ekonomin som har tagits ifrån oss.

Vi föreslår att motionen översänds till partistyrelsen för åtgärd.

- 1) att socialdemokratiska partiet tar initiativ till att tillsammans med andra delar av arbetarrörelsen starta en bank.

Rose-Marie L Andersson

Borås arbetarekommun beslutade att sända motionen till kongressen som enskild.

MOTION 935

HALMSTADS ARBETAREKOMMUN

Förbättrad lagstiftning av kapitalförvaltning

Det senaste årtiondet har fondsparandet av olika slag blivit mer vanligt. Fondbolagen tar många gånger ut oskäliga avgifter för att förvalta våra pengar. De ansvariga makthavarna i bolagen är dessutom ofta anonyma med en orimligt hög lön.

I år har flera fonder backat kraftigt men förvaltarnas ansvar har alltför ofta inte utkrävts. Detta kan bero på att de är anonyma och inte har presenterats för fondspararna. USA har löst detta genom lagstiftning där fondbolagen är skyldiga att upplysa om förvaltarnas bakgrund och utbildning.

Även kapitalrådgivare vill inte ta ansvar när deras råd är helt fel. De påstår att de inte är försäljare utan bara rådgivare fast de tar betalt för sina råd. Tar man betalt för ett råd bör de jämföras med en försäljning och då man en försäljare.

I år har det också visat sig att de bolag fonderna har andelar i har stor betydelse för välfärden typ Ericsson eller bolag som försämrar vår hälsa. I Sverige är det ingen självklarhet att fondbolagen presenterar bolagen de är ägare i. Hade det redovisats öppet skulle fondspararna kunna sätta press på fondernas innehåll och därmed stärka den ekonomiska demokratin.

För att stärka den ekonomiska demokratin föreslår Snöstorp/Breareds Socialdemokratiska förenings styrelse partikongressen besluta:

- 1) att partiet verka för en lagstiftning så fondbolagen och övriga kapitalförvaltare blir skyldiga redovisa förvaltarnas bakgrund och utbildning.
- 2) att partiet verka för en lagstiftning som tydliggör kapitalrådgivning som en försäljningstjänst.
- 3) att partiet verka för en lagstiftning som tvingar fondbolagen redovisa vilka bolag deras fonder äger.

Snöstorp/Breareds socialdemokratiska förenings styrelse.

Halmstads arbetarekommun behandlade motionen vid möte 2001-04-21 och beslutade att översända motionen till partikongressen som arbetarekommunens egen.

Jan-Olof Johansson/ordförande

MOTION 936

ÖSTERSUNDS ARBETAREKOMMUN

Angående vissa direktörers omotiverat höga löner/arvoden

I Norge har debatt pågått länge om direktörers höga löner/arvoden. och den avspeglade sig också i avtalsrörelsen 2000, som resulterade i en storstrejk. Man kan fråga sig vad det är för sorts "girighet" som finns, när vissa direktörer tycker att de gör rätt för 20-30 miljoner per år.

Jag hörde en av dessa direktörer säga i radion "det är ett fruktansvärt hårt och ansträngande arbete vi har." Det tror jag säkert att de har, men vilka har inte det, jag tänker bl a på vår personal inom kommunen, hemtjänsten, skolan.

Jag tänker också på personal inom verkstadsindustrin, handel, hotell/restaurang, byggbranschen osv.

Dessa människor skulle säkert önska att de kunde säga "jag sliter så hårt att jag vill ha 4.000 kr mer per månad i stället för de 400 kr jag nu får". Dessa yrkesgrupper vore värda dessa pengar, för det är de som arbetar ihop vissa direktörers oskäligen löner.

Hur som helst så är det i grunden aktieägarna själva som bestämmer vad de vill betala sin personal, men det är samhället som skall bestämma spelreglerna.

I dag är det så att löner är avdragsgilla kostnader i ett företag, detta är helt riktigt, men jag tycker inte att oskäligen löner skall vara avdragsgilla. Jag föreslog detta för några år sedan till den etikgrupp som vår socialdemokratiska partistyrrelse hade tillsatt.

Häromdagen hörde jag bl a KD ledaren Alf Svensson lufta sina åsikter i denna fråga, han sade bl a ”detta ska vi politiker inte lägga oss i.”

Det är precis det jag tycker vi skall göra.

För några år sedan ändrade vi skattereglerna för representation, det bestämdes att te x en lunch får kosta högst 90 kr för att vara avdragsgill som en kostnad för företaget. Kostar den över 90 kr så får företaget betala med skattade pengar, denna regel tycker jag är bra, jag tycker att samma princip skall gälla när det gäller löner.

Jag tycker att det skall bestämmas vilken högsta lön som skall vara avdragsgill, om den lägsta årslönen på ett företag är 120 000 kr så skulle den högsta avdragsgilla lönen få vara te x 20 ggr denna summa, dvs 2,4 milj kr.

Vill aktieägarna betala vissa personer mer än 2,4 miljoner kr/år så måste det vara upp till dem, men dessa pengar skulle de i så fall få ta från sin egen ficka, dvs den skulle inte vara avdragsgill.

Om vi skulle ha detta system, så tror jag att vi skulle slippa en hel del av dessa oskäligt höga löner.

- 1) Med stöd av ovanstående föreslår jag att partikongressen beslutar i motionens anda.

Tord Andnor

Socialdemokraterna i Östersund har antagit motionen som sin egen

MOTION 937

MARIESTADS ARBETAREKOMMUN

Statskassan och kommuner

Flertalet kommuner i Sverige klarar sin nödvändiga service med ett nödrop. Urbaniseringen påverkar den ekonomiska basen, men kraven på oförändrad service består. Skattebetalare lockas till storstadsregionerna, de stora konsumenterna av kommunal service bor kvar.

Kommunmedborgare och våra sympatisörer se att det går bra för Sverige, mycket tack vare en långsiktig och bra socialdemokratisk politik.

Men ett bekymmer är att det går bra för ett fåtal kommuner och statskassan.

Vi måste hitta nya instrument där gynnsamt tillflöde till statskassan märks snabbare och påtagligare i kommunerna. Det är oerhört viktigt att en välmående statskassa kan medverka till att sänka statens kostnader för lån och bädda för reformer, men det är även viktigt att skuldtyngda och utflyttningsdrabbade kommuner också kan få hjälp med att lätta på skuldbördan.

Nya styrinstrument är betydelsefulla för många kommuners ekonomier, men viktiga även för lokala socialdemokraters möjligheter att kunna få förstärkt för socialdemokratisk politik.

Mariestads arbetarekommun föreslår:

- 1) att partikongressen ger partistyrelsen i uppdrag att verka för nya ekonomiska styrinstrument, som snabbare påverkar kommunerna när tillflödet till statskassan är gynnsamt.

Peter Legendi, Vadsbo socialdemokratiska webbförening

Motionen behandlad vid representantskap i Mariestads arbetarekommun som beslutade att anta motionen som sin egen.

MOTION 938

VÄRMDÖ ARBETAREKOMMUN

Kommunal ekonomi i kommuner med stora befolkningsförändringar

Förutsättningarna för landets kommuner är mycket olika. En tredjedel av dem, särskilt i storstadsregionerna, växer så det knakar medan de andra två tredjedelarna kämpar med avflyttning och utarmning.

Det är en stor och viktig angelägenhet för socialdemokratin att ge goda levnadsbetingelser för alla i vårt land. Avfolkningsbygder liksom tillväxtorter. Här spelar staten en betydelsefull roll. Rättvisa och stabila regel är därför mycket viktigt. De fördelningssystem som finns mellan kommunerna vad gäller inkomst- och kostnadsutjämning är verkningsfulla instrument, liksom statsbidrag och andra ekonomiska satsningar.

Vi kan samtidigt konstatera att dessa fördelnings- och utjämningsystem inte riktigt fungerar bra för kommuner med stora och snabba befolkningsförändringar. Med förödande effekter som följd. På samma sätt som den med drastisk utflyttning får allvarliga ekonomiska problem får de kommuner med snabb inflyttning samma bekymmer. Det blir helt omöjligt att upprätthålla en rimlig kommunal service i dessa fall. Och båda tvingas in i stora och omfattande nedskärningsåtgärder.

Det är därför angeläget att få belyst och analyserat hur dessa våra fördelningssystem slår vid omfattande befolkningsförändringar både uppåt och nedåt. Det handlar inte minst om eftersläpningseffekter och ställda balanskrav i den kommunala ekonomin. För oss socialdemokrater är en stabil ekonomi grunden för välfärdssamhället. Men vid snabba förändringar kan det behövas mer av anpassningsmöjligheter och tid för att kunna nå sådana stabiliserings mål.

Med stöd av det anförda hemställer vi att kongressen tar initiativ till:

- 1) att statens krav på kommunernas ekonomi måste ta hänsyn till befolkningsutvecklingen
- 2) att uppmärksamma problemen med såväl eftersläpningar av skatteinkomster och statsbidrag som kravet på ekonomi i balans i också i de kommuner som har en mycket stor inflyttning.

Styrelsen för Värmdö Arbetarekommun

Vid Värmdö Arbetarekommuns medlemmöte 2001-04-23 beslutades att motionen sänds till partikongressen som arbetarekommunens egen.

MOTION 939

VALDEMARSVIKS ARBETAREKOMMUN

Kommunernas möjlighet att rekrytera personal

Det går allt bättre för Sverige men inte lika bra för Sveriges kommuner som har ansvaret för en stor del av medborgarnas välfärd i form av vård, skola och omsorg. Problemet är bland annat att kommunerna fått överta allt fler arbetsuppgifter men ej fått de pengar som behövs för att finansiera verksamheterna.

Bristen på arbetskraft är redan ett stort problem. Drygt 70% av kommunerna anger brist eller storbrist på lärare. 60% av kommunerna bedömer att det råder brist eller stor brist på undersköterskor, skötare och vårdare. Det är situationen år 2001 och då har vi ännu inte drabbats av pensionsavgångarna för den stora gruppen som är födda på 40- talet.

Ungdomar väljer inte yrke enbart utifrån lönenivån men det går inte att bortse ifrån att lönen har betydelse. Ungdomar vill helt klart kunna försörja sig på sin lön och kommer inte att acceptera deltidstjänster i den utsträckning som nu förekommer.

Det är inte heller rimligt att arbetsuppgifter, som direkt berör människor, värderas lägre än arbete med maskiner. Det gäller framförallt arbetsuppgifter som handlar om att leda, utveckla, utbilda och vårda barn och ungdomar – uppgifter som är helt avgörande för vår framtid. Det gäller på samma sätt arbetsuppgifter som vård, omsorg och rehabilitering av gamla och sjuka.

Här krävs ett radikalt nytänkande om vi inte ska hamna i en katastrofal kvalitetsförsämring inom vård, skola och omsorg. Högre löner och heltidstjänster kommer att vara nödvändiga och vi har inte lång tid på oss. De pengar som behövs saknas dock i de kommunala budgetarna. Därför måste de här synpunkterna verkligen övervägas i diskussionerna om framtida skattesänkningar.

Med hänvisning till vad som här har framförts föreslår vi kongressen besluta:

- 1) Att ge partistyrelsen i uppdrag att verka för att kommunerna får en rimlig del av det ekonomiska utrymme som kommer att finnas framöver.

Britt Olsson, Majlis Paakari

Valdemarsviks arbetarekommun beslöt vid sitt möte den 26 april 2001 att anta motionen som sin egen.

Rättvisa skatter

MOTION 940

ÅSTORPS ARBETAREKOMMUN

Motion ang. egenavgifter och avdragsrätten.

Egenavgifter i stället för skatter är enligt mitt sätt att se ett mycket orättvist system och när egenavgifterna dessutom är avdragsgilla i deklarationen blir orättvisorna än större.

Om jag inte är helt felunderrättad så innebär avdragsrätten att låg och medelinkomsttagare betalar 70 % av sin egenavgift själva medan höginkomsttagaren endast betalar 45 % av sin egenavgift, detta beroende på att avdragen är olika mycket värda.

Privata pensionsförsäkringar och privat pensionssparande åtnjuter samma avdragsrätt vilket gör även detta system ytterst orättvist.

Jag inser att jag inte får gehör för att avskaffa egenavgifterna eller för den delen avdragsrätten så allt jag önskar uppnå med denna motion är att göra avdragssystemet rättvisare.

Vi har idag ett system för att dra av skuldräntor i våra deklarationer där avdragen är lika mycket värda oavsett vilken inkomst man har.

Jag yrkar därför att kongressen måtte besluta:

- 1) att verka för att skatteavdragen för egenavgifter och pensionsförsäkringar blir lika mycket värda oavsett inkomstnivå.

Reino Persson

Årsmötet 2001-03-14 beslutade att motionen antas som arbetarekommunens egen

Avdragsrätt för fackföreningsavgiften.

Fackföreningsrörelsen och Partiet har ett historiskt samband som är väl värt att försvara, Denna symbios har medfört att vi trots starkt motstånd lyckats skapa ett samhälle som för de flesta medborgarna upplevs som gott att leva i. För att tydliggöra det historiska sambandet och understryka samarbetet för medborgarna så bör vi göra hela fackföreningsavgiften avdragbar i deklARATIONEN. Denna operation skulle avsevärt kosta mindre än det smakade för arbetarrörelsen.

Vi hemställer därför:

- 1) att Fackföreningskontingenten i sin helhet görs avdragsgill
att Arbetarkommunen antar motionen som sin egen
att partidistriktet antar motionen som sin egen
att motionen tillställs partikongressen för antagande

Svante Tysell.

På arbetarekommunens möte den 23 april 2001 beslutades att överlämna motionen till kongressen som enskild

Avdragsrätt i deklARATIONEN av medlemsavgift till fackförening

När reglerna ändrades för avdraget av medlemsavgiften i deklARATIONEN lämnade många medlemmar sin fackförening. Det är idag svårt att motivera medlemskapet i fackförbunden. Många arbetstagare upplever att medlemsavgiften är en onödig utgift.

Jag anser förutom de argument man idag har för ett medlemskap att det skulle vara bra att använda rätten att dra av medlemsavgiften i deklARATIONEN.

Vi föreslår

- 1) att den Socialdemokratiska partikongressen beslutar, verka för att rätten att dra av medlemsavgiften i deklARATIONEN införs

Elisabeth Sandin, Stig Carlsson

Kalix arbetarekommun beslutade att bifalla motionen

Avdragsrätt för fackföreningsavgift

Den medlemsavgift som arbetsgivare betalar in till sin centrala organisation är avdragsgill i deklarationen. Men som facklig medlem får man endast dra av den del av fackföreningsavgiften som går till arbetslöshetsförsäkringen.

Det är en viktig demokratisk rättvisefråga att även fackföreningsavgiften blir avdragsgill. En enig LO-kongress 2000 krävde detta och vår partiförförande Göran Persson gav sitt stöd åt de fackliga kravet.

Hemställer att kongressen beslutar:

- 1) att med kraft verka för att fackföreningsavgiften fortast möjligt återigen görs avdragsgill i deklarationen

Tommy Gardell

Årsmötet beslutade att bifalla motionen

Avdrag för arbetsresor

Vi lever i en tid då kraven på rörlighet ökar. Våra arbetsmarknadsområden blir allt större och människor förväntas pendla till jobb allt längre bort. Samtidigt är bensinpriset högre än någonsin och många kollektiva trafikbolag höjer biljettpriiserna.

Arbetsresorna är för många en mycket tung ekonomisk börda. Det gäller inte minst för låginkomsttagare och deltidsanställda.

Helt klart utgör resekostnaden många gånger ett hinder för att söka och ta arbete lite längre bort. Förmodligen är hindret större för den som är ovan att pendla. Samtidigt är det viktigt att människor klarar att arbetspendla. Det är många gånger en förutsättning för att hela Sverige ska leva och för att avfolkningen från lands- och glesbygd ska hejdas.

Att avdrag i deklarationen endast får göras för resor mellan bostad och arbetsplats för den del som överstiger 7 000 kr är enligt vår uppfattning både orättvist och otidsenligt. Helst borde arbetsresor och resor i samband med studier var helt avdragsgilla i deklarationen. Helt klart skulle en sådan åtgärd underlätta regeringens delmål att 80% av den vuxna befolkningen skall var sysselsatt.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi kongressen besluta:

- 1) att ge partistyrelsen i uppdrag att skyndsamt verka för en förändring av reseavdragen.

Anders Johansson, Per-Olof Asterbäck

Valdemarsviks arbetarekommun beslöt vid sitt möte den 26 april 2001 att anta motionen som sin egen.

MOTION 945

ARBETAREKOMMUNEN VÄSTRA GÖTEBORG

Avskaffa sambeskattningen på förmögenhet av jämställdhetsskäl

Fram till början av 1970-talet tillämpades sambeskattning av giftas inkomster, vilket innebar att makars inkomster lades samman vid beskattningen. Skatteförmågan knöts till hushållen inte till den enskilde individen i hushållet

Sambeskattningen upphörde 1971. Övergången innebar dock att inte alla slag av sambeskattning försvann - den finns fortfarande kvar för sammanboendes förmögenhet.

Förmögenhetsbeskattningen är proportionell och utgår med 1,5% av den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger skattepliktsgränsen.

Skattepliktsgränsen är f.n 900 000 kronor. Sambeskattning sker för makar som levtt ihop under beskattningsåret och för föräldrar och hemmahörande barn under 18 år. Sambeskattning sker också av sammanboende som tidigare varit gifta med varandra eller har eller har haft gemensamma barn. För hushållet gäller skattepliktsgränsen för hushållet 900 000 kronor. Det finns en begränsningsregel för att det samlade skatteunderlaget inte ska bli alltför högt. Spärrbeloppet för skatt på förvärvsinkomst, skatt på kapitalinkomst och förmögenhet är satt till 60% av den beskattningsbara förvärvsinkomsten och inkomst av kapital.

I Statsbudgeten, Prop.2000/2001:1 anges att antalet skattskyldiga år 2000 beräknas uppgå till 770.000 kronor. År 2001 beräknas gruppen uppgå till ca 970 000 personer. i huvudsak till följd av de återställda taxeringsvärderarna på fastigheter. Man föreslås att det år 2002 görs en uppskrivning av fribeloppet för förmögenhetsskatt. Förslaget är att beloppet höjs från nuvarande 900 000 kronor till 1 000 000 kronor för ensamstående och 1 500 000 kronor för sambeskattade par. Detta har riksdagen beslutat om när budgeten antogs. Förändring beräknas begränsa antalet skattskyldiga till förmögenhetsskatt till ca 570 000 personer år 2001.

S-kvinnorna har fått gehör för att problemet bör åtgärdas men fortfarande gäller sambeskattning av förmögenhet i Sverige och det är ett

föräldrat system som inte hör hemma i 2000-talet jämställda Sverige där vi är individer i all annan beskattning.

När vi 1971 avskaffade sambeskattningen för inkomst var det bärande skälet att vi i Sverige anser att alla personer ska kunna försörja sig själva. Redan reformen år 1971 gynnade främst personer med arbete, medel-, och höginkomsttagare. Det kommer även en avskaffning av förmögenhetsskatten att göra. Med det har tillkommit en grupp som blir allt större och de är medelålders och äldre personer som hittar en partner senare i livet och då har med sig inte bara en bostad utan kanske också en normal stor sommarstuga. Flertalet tycker idag att det är obegripligt hur två grannar som har likartad ekonomi kan betala olika skatt därför att man valt att leva som gift eller sambo (barnen inte medräknade). Det är viktigt att denna kvarleva från 1900-talet successivt avskaffas när de ekonomiska förutsättningarna finns. Kvinnor vill inte längre sambeskattas alls utan behandlas jämställt som individer också när vi betalar skatt.

Vi vill

- 1) att partikongressen bifaller motionen om att avskaffa sambeskattning på förmögenhet av jämställdhetsskäl.

Inger Segelström , Tullia von Sydow

Medlemsmöte med Arbetarkommunen i Västra Göteborg 2001.04.17 beslutade att anta motionen samt sända den till partikongressen

MOTION 946

LANDSKRONA ARBETAREKOMMUN

Avskaffa sambeskattningen på förmögenhet av jämställdhetsskäl

Sambeskattningen upphörde 1971. Övergången innebar dock att inte alla slag av sambeskattning försvann - den finns fortfarande kvar för sammanboendes förmögenhet.

Problemet bör åtgärdas. Fortfarande gäller sambeskattning av förmögenhet i Sverige och det är ett föräldrat system som inte hör hemma i 2000-talet jämställda Sverige där vi är individer i all annan beskattning.

När vi 1971 avskaffade sambeskattningen för inkomst var det bärande skälet att vi i Sverige anser att alla personer ska kunna försörja sig själva. Redan reformen år 1971 gynnade främst personer med arbete, medel-, och höginkomsttagare. Det kommer även en avskaffning av förmögenhetsskatten att göra. Med det har tillkommit en grupp som blir allt större och de är medelålders och äldre personer som hittar en partner senare i livet och då har med sig inte bara en bostad utan kanske också en nor-

mal stor sommarstuga. Flertalet tycker idag att det är obegripligt hur två grannar som har likartad ekonomi kan betala olika skatt därför att man valt att leva som gift eller sambo (barnen inte medräknade). Det är viktigt att denna kvarleva från 1900-talet successivt avskaffas när de ekonomiska förutsättningarna finns. Kvinnor vill inte längre sambeskattas alls utan behandlas jämställt som individer också när vi betalar skatt.

Undertecknad föreslår partikongressen besluta

- 1) att bifalla motionen om att avskaffa sambeskattning på förmögenhet av jämställdhetsskäl.

Gun Savolainen, Härslövs s-kvinnor

Landskrona Arbetarekommun har vid medlemsmöte den 17 april behandlat motionen och beslutat anta motionen som sin egen.

MOTION 947

SVEDALA ARBETAREKOMMUN

Avskaffa sambeskattningen på förmögenhet av jämställdhetsskäl

Fram till början av 1970-talet tillämpades sambeskattning av giftas inkomster, vilket innebar att makars inkomster lades samman vid beskattningen. Skatteförmågan knöts till hushållen inte till den enskilde individen i hushållet.

Sambeskattningen upphörde 1971. Övergången innebar dock att inte alla slag av sambeskattning försvann – den finns fortfarande kvar för sammanboendes förmögenhet.

Förmögenhetsbeskattningen är proportionell och utgår med 1,5% av den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger skattepliktsgränsen. Skattepliktsgränsen är f.n. 900 000 kronor. Sambeskattning sker för makar som levt ihop under beskattningsåret och för föräldrar och hemmahörande barn under 18 år. Sambeskattningen sker också av sammanboende som tidigare varit gifta med varandra eller har haft gemensamma barn. För hushållet gäller skattepliktsgränsen för hushållet 900 000 kronor. Det finns en begränsningsregel för att det samlade skatteunderlaget inte ska bli allt för högt. Spärrbeloppet för skatt på förvärvsinkomst, skatt på kapitalinkomst och förmögenhet är satt till 60% av den beskattningsbara förvärvsinkomsten och inkomst av kapital.

I Statsbudgeten, Propp 2000/2001:1, anges att antalet skatteskyldiga år 2000 beräknas uppgå till 770 000 kronor. År 2001 beräknas gruppen uppgå till ca 970 000 personer, i huvudsak till följd av de återställda tax-

eringsvärdena på fastigheter. Man föreslås att det år 2002 görs en uppskrivning av fribeloppet för förmögenhetsskatt. Förslaget är att beloppet höjs från nuvarande 900 000 kronor till 1 000 000 kronor för ensamstående och 1 500 000 kronor för sambeskattade par. Detta har riksdagen beslutat om när budgeten antogs. Förändring beräknas begränsa antalet skatteskyldiga till förmögenhetsskatt till ca 570 000 personer år 2001.

Problemet bär åtgärdas men fortfarande gäller sambeskattning av förmögenhet i Sverige och det är ett föräldrat system som inte hör hemma i 2000-talet jämställda Sverige där vi är individer i all annan beskattning.

När vi 1971 avskaffade sambeskattningen för inkomst var det bärande skälet att vi i Sverige anser att alla personer sak kunna försörja sig själva. Redan reformen år 1971 gynnade främst personer med arbete, medel-, och höginkomsttagare. Det kommer även en avskaffning av förmögenhetsskatten att göra. Med det har tillkommit en grupp som blir allt större och de är medelålders och äldre personer som hittat en partner senare i livet och då har med sig inte bara en bostad utan kanske också en normalstor sommarstuga.

Flertalet tycker idag att det är obegripligt hur två grannar som har likartad ekonomi kan betala olika skatt därför att man valt att leva som gift eller sambo (barnen inte medräknade).

Det är viktigt att denna kvarleva från 1900-talet successivt avskaffas när de ekonomiska förutsättningarna finns. Människor vill inte längre sambeskattas alls utan behandlas jämställt som individer också när vi betalar skatt

Byggnadsfackens S-förening i Svedala föreslår att:

- 1) partikongressen bifaller motionen om att avskaffa sambeskattning på förmögenhet av jämställdhetsskäl.

Ronny Olander

Svedala arbetarekommun tar motionen som sin egen

MOTION 948

STOCKHOLMS ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Avskaffa sambeskattningen på förmögenhet av jämställdhetsskäl

Fram till början av 1970-talet tillämpades sambeskattning av giftas inkomster, vilket innebar att makars inkomster lades samman vid beskattningen. Skatteförmågan knöts till hushållen inte till den enskilde individen i hushållet

Sambeskattningen upphörde 1971. Övergången innebar dock att inte alla slag av sambeskattning försvann - den finns fortfarande kvar för sammanboendes förmögenhet.

Förmögenhetsbeskattningen är proportionell och utgår med 1,5% av den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger skattepliktsgränsen.

Skattepliktsgränsen är f.n 900 000 kronor. Sambeskattnig sker för makar som levt ihop under beskattningsåret och för föräldrar och hemmahörande barn under 18 år. Sambeskattnig sker också av sammanboende som tidigare varit gifta med varandra eller har eller har haft gemensamma barn. För hushållet gäller skattepliktsgränsen för hushållet 900 000 kronor. Det finns en begränsningsregel för att det samlade skatteunderlaget inte ska bli alltför högt. Spärrbeloppet för skatt på förvärvsinkomst, skatt på kapitalinkomst och förmögenhet är satt till 60% av den beskattningsbara förvärvsinkomsten och inkomst av kapital.

I Statsbudgeten, Prop.2000/2001:1 anges att antalet skattskyldiga år 2000 beräknas uppgå till 770.000 kronor. År 2001 beräknas gruppen uppgå till ca 970 000 personer. i huvudsak till följd av de återställda taxeringsvärdera på fastigheter. Man föreslås att det år 2002 görs en uppskrivning av fribeloppet för förmögenhetsskatt. Förslaget är att beloppet höjs från nuvarande 900 000 kronor till 1 000 000 kronor för ensamstående och 1 500 000 kronor för sambeskattade par. Detta har riksdagen beslutat om när budgeten antogs. Förändring beräknas begränsa antalet skattskyldiga till förmögenhetsskatt till ca 570 000 personer år 2001.

S-kvinnorna har fått gehör för att problemet bör åtgärdas men fortfarande gäller sambeskattnig av förmögenhet i Sverige och det är ett föräldrat system som inte hör hemma i 2000-talet jämställda Sverige där vi är individer i all annan beskattning.

När vi 1971 avskaffade sambeskattnigen för inkomst var det bärande skälet att vi i Sverige anser att alla personer ska kunna försörja sig själva. Redan reformen år 1971 gynnade främst personer med arbete, medel-, och höginkomsttagare. Det kommer även en avskaffning av förmögenhetsskatten att göra. Med det har tillkommit en grupp som blir allt större och de är medelålders och äldre personer som hittar en partner senare i livet och då har med sig inte bara en bostad utan kanske också en normal stor sommarstuga. Flertalet tycker idag att det är obegripligt hur två grannar som har likartad ekonomi kan betala olika skatt därför att man valt att leva som gift eller sambo (barnen inte medräknade). Det är viktigt att denna kvarleva från 1900-talet successivt avskaffas när de ekonomiska förutsättningarna finns. Kvinnor vill inte längre sambeskattas alls utan behandlas jämställt som individer också när vi betalar skatt.

Vi vill:

- 1) att partikongressens bifaller motionen om att avskaffa sambeskattnig på förmögenhet av jämställdhetsskäl.

Inger Segelström, Tullia von Sydow

Stockholms arbetarekommun beslutade att insända motionen som enskild till kongressen.

Både skatteskulder och andra skulder som drabbar barn genom föräldrarnas missbruk-samhet

Denna motion handlar om bl.a. genom föräldrarnas missunsamhet och oförstånd samt föräldraansvaret som är försvinnande liten i ekonomiska sammanhang. Det är också utgångspunkt ur FN:s barnkonvention artikel 32

citat: "Alla barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjanden och mot hårt arbete som hindrar att man utvecklas eller som innebär att man kan bli sjuk"

Vill med denna motion att följande att-sats antas på kongressen och att det fortsätter upp i riksdagen för att upphöjas till lag. Det gäller så enkelt som bland annat. att föräldrarna kan skriva över ett motorfordon på sina underåriga barn för att slippa betala exempelvis parkeringsböter m.m. I detta fall menas med motorfordon, bil, MC m.m. Det gäller även skatteskulder för barnen. Bilägger kopia på artiklar ur Nyheterna där jag gör vissa noteringar och tar exempel ur. 126 barn och ungdomar under 18 år i Blekinge har skulder till kronofogden. I de flesta fall handlar det om felaktigt deklarerade aktiefonder. Detta innebär att överförda tillgångar från föräldrarna till barnen för att slippa skatt eller andra straffavgifter eller böter. Enligt FN:s barnkonvention är barn, däribland ungdomar också betraktade som barn tills man blir myndig och det är man tills man fyllt 18 år.

Därför motionerar jag om följande

- 1) att överföringar av ekonomisk art såsom registrering av bilar aktier som innebär vissa betalningar av skatter, böter m.m. skall få göras först från och med myndighetsdagen (18 år). Dessutom blir det negativt för de barn och ungdomar som får betalningsanmärkningar som de själva inte kan råda över och även då vid vetskap om "halva andemeningen" sådana konsekvenser att barn och ungdomar inte förstår konsekvenserna av detta handlande.

Peter Norrby

Motionen som beslutades sändas som enskild till partikongressen är behandlad vid möte den 26 april med Hultsfreds Arbetarekommunen representantskap.

Fastighetsskatt

O E C D, samarbetsorganisationen har i en Sverigerapport bl a ansett att "egentligen borde fastighetsskatten gå till kommunerna, vilket skulle stimulera dessa att öka bostadsbyggandet"

Fastighetsskatten har stötts och blötts åtskilligt under senare åren.

Gator, vägar, vatten, avlopp och renhållning m m är åtgärder som kommunerna svarar för. Staten beskattar boendet, kommunerna svarar för kostnaderna.

Det är enligt min uppfattning hög tid att staten (riksdagen) släpper beskattningsrätten på boendet. Kommunerna bör ges denna beskattningsrätt.

Staten kan ange vissa regler för skatteuttaget tex max skatteprocent samt omtaxeringstidpunkt.

Vi föreslår partikongressen besluta:

- 1) att uttala att kommunerna snarast skall ges möjlighet att uttaga fastighetsskatt i stället för staten.

Älmhult 02 16 2001, Rune Ströberg

Motionen är tagen som arbetarekommunens egen vid representantskapmötet 19/3 01

Roland Johansson, Ordförande

Fastighetsskatt i attraktiva turistkommuner.

Att taxeringsvärdena på våra bostäder i turistkommunerna runt om i Sverige drivs upp till orealistiska nivåer på grund av efterfrågan på fritidshus är ett välkänt fenomen. Detta drabbar oss som vill bo kvar och hålla samhällena levande även vintertid med en mycket för hög fastighetsskatt. Den nya begränsningsregeln för låginkomsttagare är ett steg i rätt riktning och kommer att innebära att de som mest behöver det får en rejäl skattelättnad. Men tyvärr kommer vi som är yrkesverksamma, med normalinkomster, åter att drabbas av höjningar av fastighetsskatten, trots sänkningen av skattesatsen till 1,2%.

Därför föreslår vi:

- 1) Att partistyrelsen får kongressens uppdrag att verka för att införa en lägre procentsats för uttaxering av fastighetsskatt av åretruntboende i de kommuner eller delar av kommuner där "lagen om särskild förköpsrätt för åretruntboende i turistkommuner" gäller.

Bovallstrand 01 03 28

Reine Karlsson, Kjell Andersson

Socialdemokraterna i Sotenäs har på medlemsmöte 2001 03 28 antagit motionen som sin egen

Jan-Olof Larsson ordf

MOTION 952

TROLLHÄTTANS ARBETAREKOMMUN ,ENSKILD

Motion om bostaden/fastighetsskatten

Den sociala bostadspolitiken är en viktig grundsten i den svenska välfärdspolitiken. En god bostad är avgörande för våra möjligheter som enskilda människor att förverkliga vår livsmål. Det är i bostaden vi som barn möter de första farorna i livet i form av heta kastruller på spisen och farliga elkontakter. Det är i bostaden vi läser våra läxor, umgås med varandra, vilar ut efter arbetsdagen och finner ro och harmoni under åren som pensionär.

Vill vi ha ett samhälle som värderar människor lika och som strävar efter rättvisa och jämlikhet? Kan vi inte bortse från bostadens stora betydelse under livets alla skeden? Det är viktigt att ha en bostadspolitik som ger alla människor, oberoende av ekonomiska eller andra förhållanden, värdiga och goda boendeförhållanden.

Detta har varit en självklarhet för arbetarrörelsen. Redan på 1930-talet togs de första stegen på den utvecklingen. Efter kriget skapades den moderna allmännyttan. Genom allmännyttan lyfte vi den sociala bostadspolitiken och de kommunala bostadsföretagen bostadsstandarden till en opposition i Europa.

Genom att allmännyttan finns över hela landet behöver ingen lösa sin bostadsfråga genom att bidra till någon annans förmögenhetstillväxt eller vinst. Om vi inte hade allmännyttan skulle denna möjlighet att bo till självkostnad vara förbehållen de människor som har en sådan ekonomi att de kan köpa eller låna pengar till sin bostad. Unga på väg ut på arbetsmarknaden, låginkomsttagare och pensionärer utan egen förmögenhet skulle tvingas ut på den kommersiella marknaden och tvingas betala inte bara självkostnaden utan också ett bidrag till fastighetsägarens vinst på sitt kapital.

De allmännyttiga bostadsföretagen löser på detta sätt en mycket viktig

rättvisefråga. I många andra länder bygger man särskilda bostäder för de sämst ställda, så kallade social-bostäder, där alla vet att det bara är familjer med svag ekonomi eller problem som får bostad. I Sverige är det tvärtom så att alla människor är välkomna i allmännyttans lägenheter.

De kommunala bostadsbolagen har under ett halvsekel med stöd av staten och i samarbete med hyresgästerna byggt upp ett stort fastighetsskapital. Det kapitalet kan användas för en fortsatt utveckling av bostadsföretagen, till nyproduktion och till kvalitetshöjningar i redan byggda bostäder.

För de som strävar efter ett annat slags samhälle, ett samhälle mer på de starkares villkor har all anledning att ge sig på allmännyttan. Genom att ombilda allmännyttan till bostadsrätter går det att på kort tid skänka bort den ihopsamlade fastighetsförmögenheten till de redan välbeställda. Det är det som för närvarande pågår den borgerligt styrda kommunen Stockholm. Då fördelas de på marknadens villkor. De kapitalstarka får välja först. Då blir det lättare för de som spekulerat framgångsrikt på börsen. Den del av bostadsmarknaden som befolkas av de ”framgångsrika” kan tillföras många fler bostäder mycket snabbare än vad någon nyproduktion i världen kan åstadkomma. Att den del av marknaden som står till buds för vanliga inkomsttagare minskar är lätt att bortse ifrån om man har de opinionsstarka nyliberalerna i fokus för intresset.

I andra kommuner t ex där sköra politiska majoriteter inte orkar med de svåra beslut som prioriteringar innebär är det idag lockande att i stället sälja företagen till privata investerare.

Nu när det kommunala förmögenhetsskyddet är borta kan man till och med använda pengarna för att sänka skatten. Det är ofta mest intressant för andra grupper i kommunen än de som bor i allmännyttans bostäder.

Ett tredje motiv för de som vill privatisera allmännyttan är motviljan mot bruksvärdesystemet. Men genom att avskaffa eller försvaga allmännyttan rycks grunden för bruksvärdesystemet undan och en stegvis övergång till marknadshyror möjliggörs.

Den här utvecklingen måste stoppas! Beslut att sälja de kommunala bostäderna är i praktiken oåterkalleliga. Det har tagit 50 år att skapa företagen. När pengarna är borta blir det omöjligt för en ny majoritet att återskapa företagen. Vi kan inte acceptera att bostaden – ramen för ett gott liv från det vi föds till det vi lämnar jordelivet – reduceras till en marknadsvara vilken som helst.

Men då måste vi Socialdemokrater återta ansvaret för bostadspolitiken. Staten och Kommunerna måste samarbeta. Det är kommunerna som har det lokalabostadsförsörjnings- ansvaret. Men staten måste på andra sätt ge kommunerna rimliga förutsättningar både för att klara nödvändig nyproduktion och anpassa bostadsbeståndet. Och man måste framför allt få tydligare incitament för att behålla de allmännyttiga bostadsföretag som bär upp så mycket inte bara av det nationella systemet för hyressätt-

ning utan också förutsättningarna för en värdig och rättvis bostadspolitik.

Ett bra sätt är att genomföra det förslag från SABO som utgår från att de kommuner som behåller sina allmännyttiga bostadsföretag ska få tillbaka den fastighetsskatt som företaget betalat. Då får kommunerna en direkt kompensation för de kommunala följdkostnader som en fortsatt bostadsproduktion för med sig. Och de kommuner som tappar befolkning får ökade möjligheter att finansiera de kostnader som de överflödiga bostäderna för med sig. Slutligen blir det svårt för de kommunpolitiker som av ideologiska eller ekonomiska skäl vill smita från sitt bostadspolitiska ansvar genom att avveckla sitt bostadsföretag, att inför medborgarna motivera att de gör en så dålig affär som det innebär att avstå från intäkterna från fastighetsskatten för all framtid.

Vi yrkar därför:

att Trollhättans Arbetarekommun antar motionen som sin egen och sänder den till partikongressen 2001.

- 1) att kongressen ger partistyrelsen i uppdrag att verka för att den fastighetsskatt som betalas av de allmännyttiga bostadsföretagen ska återbetalas till respektive kommun.

Trollhättan i februari 2001

AB Bostaden Eidars (s)-grupp

Åke Tidbeck, Ann-Christin Holgersson

Mary Johnson, Birgitta Olofsson, Sune Svensson

Trollhättans arbetarekommun beslutar på medlemsmöte 2001-04-18 att sända motionen som enskild.

MOTION 953

TÄBY ARBETAREKOMMUN

Avskaffande av fastighetsskatten

Jag anser att det bör vara en socialdemokratisk åsikt att ett tryggt boende är en rättighet, i det här fallet avser jag ekonomiskt. Boendet bör skyddas från beskattning då boendet ofta är den första, störst och viktigaste besparingen och investeringen. Målet bör vara att småningom bör varje individ vara skuldfri och då har en hög grad av frihet uppnåtts. En hög parti företrädare har hävdad att ”den som står i skuld är inte fri”.

Tidigare motiverades fastighetsskatten av att pengar omfördelades för att subventionera nyproduktion men det sker inte längre och då har också motivet försvunnit. Dessutom var skillnaden i värde på fastigheter på olika platser i landet inte alls så stora som idag och då blev beskatt-

ningsolikheterna inte så stora. Det har hävdats att fastighetsskatten dämpar prisutvecklingen men det har väl inte bevisats.

Bostaden har även dubbelbeskattats i den mån individen nått upp till gränsen för förmögenhetsskatt.

Det är tveksamt om staten ska bidra till hög boendekostnad genom en beskattning i områden där kostnaderna redan är höga genom stor brist på bostäder. Vi som bor i storstadsområden lägger väsentligt mycket mer av vår disponibla inkomst på vårt boende utan att få mer standard.

Många äldre som pensionerats har lägre inkomster än när de arbetade och har trots att de är skuldfria svårt att klara ekonomin på grund av fastighetsskatten.

Jag föreslår:

- 1) att fastighetsskatten avvecklas och att istället reavinstskatten höjs.
- 2) att uppdra till kongressen att uppmana regeringen att omgående utreda frågan.

Alf Bjälnes

Täby AK har vid medlemsmöte den 26 april 2001 beslutat anta motionen som sin egen med tillägg av andra att-satsen.

MOTION 954

ASKERSUNDS ARBETAREKOMMUN

Taxeringsvärden på Folkets Hus i glesbygder.

I dessa tider när utflyttningen från glesbygderna går snabbare än någonsin vill vi uppmärksamma ett problem, som inte talas om i debatten. Det gäller taxeringsvärdena på Folkets Hus och andra samlingslokaler. Fastighetsskatten kommer att knäcka många av de föreningar som äger sådana lokaler. När uthyrning för mötesverksamhet inskränker sig till några få gånger om året, får ju föreningen inte in tillräckligt med pengar till driften, som bl a omfattar skatt på taxeringsvärdet.

De kommunala bidragen till samlingslokaler sjunker likaså, på grund av kommunens dåliga ekonomi, som också sammanhänger med avfolkningen. Följaktligen används de kommunala skattepengarna till att betala skatt för fastigheten. Detta måste vara helt orimligt! Att ta ut högre hyror av dem som använder lokalerna fungerar inte heller, eftersom dessa ofta är föreningar, som också har kommunalt bidrag eller kommunen själv, för exempelvis ungdomsgårdsverksamhet.

Det måste bli en annan taxering på samlingslokaler, särskilt som det i princip är osäljbara lokaler. Ingen vettig människa köper ju ett Folkets Hus med eftersatt underhåll i en glesbygd! Det kräver sannolikt en rätt

stor investering att bygga om till någon annan användning. Inte förrän vid en försäljning kan man egentligen veta hur stort marknadsvärdet är, och därmed fastställa ett taxeringsvärde. Varken företag eller bostadssökande står på kö att få köpa nerlagda samlingslokaler i utflyttnings-bygder. Den enda utvägen blir att husen måste sättas i konkurs, på grund av bristande skattebetalning, och innevanarna står helt utan samlingslokal.

Vi föreslår istället, att ingen fastighetsskatt tas ut så länge driften går med förlust. Däremot skulle skatten kunna tas ut när och om det går att sälja fastigheten. Det skulle alltså handla om någon form av uppskjuten skatt.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi kongressen besluta

- 1) att partistyrelsen uppmanas verka för att fastighetsskatt på samlingslokaler, som Folkets Hus och liknande, inte betalas förrän husen säljs och ett marknadspris har kunnat sättas på huset.

Aspa Socialdemokratiska förening, Elisabeth Lennartsson

Styrelsen för Askersunds Arbetarekommun har behandlat motionen och beslutat anta den som sin egen.

MOTION 955

VÄRMDÖ ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Fastighetsskatten för permanentboende i skärgården

Den utformning av fastighetsskatten som finns idag drabbar allvarligt de som bor permanent i den svenska skärgården. Genom kriterierna ”sjönära” och ”turistattraktiva områden” drabbas den fastboende skärgårdsbefolkningen av ständigt ökande taxeringsvärden och därmed ökad fastighetsskatt.

Det är inte den fastboende skärgårdsbefolkningen som svarar för den rörlighet som idag kraftigt driver upp priserna på fastigheter i skärgården. Istället är det fritidsboende som bidrar till detta. Men med dagens system för fastighetsskatt drabbas de fastboende på ett oskäligt sätt. Jag tycker inte detta är acceptabelt!

Tanken bakom dagens system är att det i vårt avlånga land finns vissa områden som har särskilt stora ”rekreationsvärden”. Men dessa värden existerar främst för de som befinner sig i våra ”turistattraktiva områden” just i syfte att få omväxling från vardagslivet. För oss som bor i skärgården hela tiden är ”rekreationsvärdet” inte lika högt.

Däremot drabbas vi ofta av att samhällets offentliga insatser – infrastruktur, vägar, närhet till allehanda service, möjligheter att ta del av olika

utbud som t. ex. kultur- och idrottsevenemang samt transporter – inte fungerar lika väl i vår typ av glesbygd som i mer tätbefolkade områden. För oss är det viktigt att fastighetsskatten också tar hänsyn till dessa brister. En modell skulle kunna vara att införa en bruksvärdesprincip, liknande den för hyreshus, som därmed kunde kompensera bristen på, eller avståndet till, offentlig service.

Sammanfattningsvis vill jag efterlysa ett system för fastighetsskatten som tar hänsyn till:

- Att det måste vara skillnad mellan bofasta och fritidsboende i ”turistattraktiva områden”.
- Att ”rekreationsvärdet” inte är lika högt för bofasta i skärgården som för fritidsboende.
- Att en bruksvärdesprincip enligt ovan införs.

Utöver förändringen av fastighetsskatten utifrån detta synsätt är det angeläget att man också tar dessa hänsyn vid förmögenhetsbeskattningen för fastboende i skärgården.

Mot den bakgrunden yrkar jag:

- 1) att partikongressen beslutar tillstålla riksdagsgruppen denna motion med uppdraget att beakta vad som anförts i motionen.

Mona Rudenfeldt

Värmdö Arbetarekommuns styrelse föreslår att motionen sänds till partikongressen som enskild. Vid medlemsmöte 2001-04-23 beslutades motionen behandlas i enlighet med styrelsens förslag.

MOTION 956

STOCKHOLMS ARBETAREKOMMUN

Fastighetsskatten

Den sociala bostadspolitiken är en viktig grundsten i den svenska välfärdspolitiken. En god bostad är avgörande för våra möjligheter som enskilda människor att förverkliga våra livsmål. Det är i bostaden vi som barn möter de första farorna i livet i form av heta kastruller på spisen och farliga elkontakter. Det är i bostaden vi ska läsa våra läxor under skoltiden, spela musik och umgås när vi växer upp, vila ut efter arbetsdagen och finna ro och harmoni under åren som pensionärer.

Vi vill ha ett samhälle som värderar alla människor lika. Som strävar efter rättvisa och jämlika möjligheter i livet kan inte bortse från bostadens stora betydelse under livets alla skeden. Det är viktigt att ha en bostadspolitik som ger alla människor oberoende av ekonomiska eller andra förhållanden värdiga och goda boendeförhållanden.

Detta har varit en självklarhet för arbetarrörelsen. Redan på 1930-talet togs de första stegen på utvecklingen med särskilda bostäder för barnfamiljer med låga inkomster. Efter kriget skapades den moderna allmännyttan. Och med den ett historiskt lyft av bostadsstandarden i Sverige. Från en bostadsstandard som kunde beskrivas som en av Europas sämsta lyfte vi med den sociala bostadspolitiken och de kommunala bostadsföretagen bostadsstandarden till en topposition i Europa. Svenska folket bor idag rymligt, med bra utrustade bostäder i goda bostadsmiljöer.

Många har medverkat i den här utvecklingen. Men allmännyttan har haft en alldeles särskilt stor betydelse. Genom att allmännyttan finns över hela landet behöver ingen lösa sin bostadsfråga genom att bidra till någon annans förmögenhetstillväxt eller vinst. Alla egnahemsägare betalar bara vad det kostar att betala värme, räntor på lån och så vidare för sitt eget hus. De som bor i bostadsrätt betalar också hela din boendekostnad till föreningen. Blir det pengar över går dessa till det gemensamma i föreningen. Om vi inte hade allmännyttan skulle denna möjlighet att bo till självkostnad vara förbehållen de människor som har en sådan ekonomi att de kan köpa eller låna pengar till sin bostad. Unga på väg ut på arbetsmarknaden, låginkomsttagare och pensionärer utan egen förmögenhet skulle tvingas ut på den kommersiella marknaden och tvingas betala inte bara självkostnaden utan också ett bidrag till fastigägarens vinst på sitt kapital.

De allmännyttiga bostadsföretagen löser på detta sätt en mycket viktig rättvisefråga. Och den svenska allmännyttan gör det också utan att stämpla människor med sköra förutsättningar i pannan att de är någon slags andra klassens individer. Så gör man i många andra länder där man bygger särskilda bostäder för de sämst ställda. Socialbostäder som alla vet att det bara är familjer med svag ekonomi eller problem som får bostad i.

I Sverige är det tvärtom så att alla människor är välkomna i allmännyttans lägenheter. Allmännyttan är dessutom inte bara öppen för alla. Den är också i de flesta kommuner också attraktiv för alla samhällsklasser. Visst har vi också bostadsområden som är olika populära. Men det finns inget samband med ägarkategorier och bostadsområdenas popularitet. Allmännyttan har bostäder både i attraktiva och mindre attraktiva bostadsområden.

Sverige är ett av Europas mest jämlika länder. Det gäller fortfarande trots att klyftorna ökat under 1990-talet och den nödvändiga saneringen av statsfinanserna. Det är ingen tvekan om att bostadspolitiken och allmännyttans roll haft en avgörande betydelse för att det har blivit så. Alla andra insatser – utbildningsrevolutionen, den gemensamt finansierade vården och omsorgen – har byggt på förutsättningen att alla, inte bara de bäst ställda har haft sådana boendeförhållanden att de kunnat tillgodogöra sig resultaten av satsningar på dessa områden.

Det här betyder samtidigt att den som strävar efter ett annat slags samhälle, ett samhälle mer på de strakares villkor har all anledning att ge sig

på allmännyttan. De kommunala bostadsbolagen har under ett halvsekel mödosamt med stöd av staten och i samarbete med hyresgästerna byggt upp ett stort fastighetskapital.

Det kapitalet kan användas för en fortsatt utveckling av bostadsföretagen, till nyproduktion, kvalitetshöjningar i redan byggda bostäder, bredbandsinvesteringar och mycket mera.

Men det kan också skänkas bort till halva priset genom ombildning till bostadsrätt. Efter 1988 års val har borgerliga kommuner främst i Stockholmsområdet börjat tillämpa en ny variant av den gamla höger-tanken om ett egendomstänkande samhälle. Ju fler som äger sina bostäder, desto bättre. Då fördelas de på marknadens villkor. De kapitalstarka får välja först. Då blir det lättare för de som spekulerat framgångsrikt på börsen, de som genom optioner och på annat sätt har gott om pengar att lösa sin bostadsfråga. Den del av bostadsmarknaden som befolkas av de "framgångsrika" kan tillföras många mer bostäder mycket snabbare än vad någon nyproduktion i världen kan åstadkomma. Att den del av marknaden som står till buds för vanliga inkomsttagare minskar är lätt att bortse ifrån om man har de opinionsstarka nyliberalerna i fokus för intresset.

I andra kommuner till exempel där sköra politiska majoriteter inte orkar med de svåra beslut som prioriteringar innebär är det i dag lockande att i stället sälja företagen till privata investerare. Nu när det kommunala förmögenhetsskyddet är borta kan man till och med använda pengarna för att klara förhastade löften i valet att sänka skatten. Det är ofta mest intressant för andra grupper i kommunen än de som bor i allmännyttans bostäder. Men det är de som betalar priset i form av den ökade otrygghet som ett byte av hyresvärd innebär. Och som i fortsättningen förvägras rätten att bo till självkostnad.

Ett tredje motiv för de som vill privatisera allmännyttan är motviljan mot bruksvärdesystemet. Ingen vågar i dag i den allmänna debatten säga att de är för marknadshyror. En sådan kampanj skulle vara politiskt självmord. Det visar de intervjuundersökningar som genomförts. Men genom att avskaffa eller försvaga allmännyttan rycks grunden för bruksvärdesystemet undan och slussarna öppnas för en stegvis övergång till marknadshyror.

Den här utvecklingen måste stoppas. Beslut att sälja de kommunala bostäderna är i praktiken oåterkalleliga. Det har tagit 50 år att skapa företagen. När pengarna är borta blir det omöjligt för en ny majoritet att återskapa företagen. Vi kan inte acceptera att bostaden – ramen för ett gott liv från det vi föds till det vi lämnar jordelivet – reduceras till en marknadsvara vilken som helst.

Men då måste vi återskapa det delade ansvaret för bostadspolitik. Staten och kommunerna måste samarbeta. Det är kommunerna som har det lokala bostadsförsörjningsansvaret. Staten har under 1990-talet dra-

git sig tillbaka från sitt ansvar för bostadsfinansieringen. Vi menar inte att de tidigare räntesubventionerna ska återinföras. Men staten måste på andra sätt ge kommunerna rimliga förutsättningar både för att klara nödvändig nyproduktion och anpassa bostadsbeståndet i de kommuner som tappar i befolkning. Och man måste framför allt få tydligare incitament för att behålla de allmännyttiga bostadsföretag som bär upp så mycket inte bara av det nationella systemet för hyressättning utan också förutsättningarna för en värdig och rättvis välfärdspolitik.

Ett bra sätt för staten att ta det ansvaret är att ta fasta på förslaget från SABO att de kommuner som behåller sina allmännyttiga bostadsföretag ska få tillbaka den fastighetsskatt som företaget betalat. Då får kommunerna en direkt kompensation för de kommunala följdkostnader som en fortsatt bostadsproduktion för med sig. Och de kommuner som tappar befolkning får ökade möjligheter att finansiera de kostnader som de överflödiga bostäderna för med sig. Slutligen blir det svårt för de kommunpolitiker som av ideologiska eller ekonomiska skäl vill smita från sitt bostadspolitiska ansvar genom att aveckla sitt bostadsföretag, att inför medborgarna motivera att de gör en så dålig affär som det innebär att avstå från intäkterna från fastighetsskatten för all framtid.

Med hänvisning till vad vi anfört hemställer vi:

- 1) att kongressen ger partistyrelsen i uppdrag att verka för att den fastighetsskatt som betalas av de allmännyttiga bostadsföretagen ska återbetalas till respektive kommun.

Stockholms Arbetarekommuns årsmöte beslutade att sända motionen till partikongressen som egen.

MOTION 957

VÄSTERÅS ARBETAREKOMMUN: ENSKILD

Moms på energiskatten

Sverige är känt för sina höga skatter brukar det sägas, men jag håller inte med om att vi har höga skatter och med viss stolthet så kan jag säga att det är ett bra skattesystem som vi har. Men med viss sorg kan jag då se att det utlovas skattesänkningar åt alla möjliga och omöjliga håll. Med dessa löften så bekräftar vi i det tysta att; ”det är fullt och dåligt att betala skatt”.

Men, skatter är svensken villig att betala, det som skapar ovilja och en som gärna tenderar att spridas till andra skatteområden är den extra skatt som tas ut i form av moms på skatt. När energiskatten infördes så lades det på moms på skatten, en skatt på skatten.

Jag hävdar att det är bäst att rensa upp alla dubbelbeskattningar innan vi talar om och genomför generella skattesänkningar. Att ta bort mom-

sen på energiskatten för hushållselen gör kanske inte så många kronors skillnad för varje abonnemangsinnehavare. Men det symboliska värdet att gå tillrätta med ett system som i längden skapar förakt för det skattesystemet som vi har, det är bara av godo och till nytta för landet i längden.

Jag yrkar därför:

- 1) att momsen på energiskatten för hushållselen tas bort.

Västerås 2001-03-07, Samuel Stengård, Socialdemokrat i Västerås

Västerås arbetarekommun har vid sitt representantskapsmöte 2001 04 24 beslutat att motionen insändes som enskild.

Västerås 2001 04 24, Kerstin Berglund/mötessekreterare

MOTION 958

NYKÖPINGS ARBETAREKOMMUN

Moms på danser

Kultur Momsen som den är utformad idag slår mycket orättvist. Staten beskattar danser med 25% moms, men konserter med 6%.

Om jag bokar till exempel Vikingarna för att spela på en konsert är momsen 6%, nästa dag på en annan tillställning i samma lokal med samma publik, så dansar publiken, då är momsen 25%.

Om jag tar 125 kronor i entré för konserten blir momsen 7kr, medan det vid dansen blir 24 kronor i moms.

Motivet för detta har sagts vara att syftet vid danstillställningar är mer inriktat på att tjäna pengar än det är vid konserter.

I somras turnerade Tom Jones i Sverige. Hans gage var drygt 500.000 kronor/föreställning för cirka en timme. Eftersom det var en konsert var momsen 6%. Om jag anordnar en danstillställning med ett mindre känt dansband som tar 10.000 kronor och spelar i fyra timmar får jag betala 25% i moms.

Sådan är verkligheten i branschen idag.

Jag anser att momsen ska vara 6% även vid danstillställningar.

Jag föreslår:

- 1) att våra socialdemokratiska riksdagsledamöter får i uppdrag att verka för att momsen blir mer rättvis i enlighet med motionens anda.

Nävekvärn 2000 11 12

Sören Viking, Nävekvärns socialdemokratiska förening

Nyköpings arbetarekommuns medlemsmöte antog motionen som sin egen.

MOTION 959
HÄSSLEHOLMS ARBETAREKOMMUN

Lägre skatt på dansarrangemang

Att dansa har i alla tider och kulturer varit ett självklart sätt att uttrycka sig och roa sig. Variationerna är många: folkdans, gammeldans, mogen dans, linedance m.fl. Dansen ger glädje, motion, hälsa och livskvalitet. Dansen är en viktig och en stor del av kultursektorn och har hundratusentals utövare i alla åldrar. Dans förener folkhälsa och folknöje och ger inte minst äldre människor möjligheter att upprätthålla ett socialt och aktivt liv jämte ett sunt leverne.

För tillträde till dansarrangemang är skattesatsen 25%, men för tillhandahållande av vissa andra kulturaktiviteter är skattesatsen 6%. EU-reglerna medger dock reducerad skattesats för vissa kulturella arrangemang. I Sverige tillämpas reducerad skattesats, 6% för inträde till föreställningar på cirkus, bio, teater, opera, baletter och konserter. För danstillställningar gäller emellertid 25%

Om publiken sitter ner under ett musikframträdande blir momsens på inträdet 6%. Men om publiken dansar till musiken blir momsens 25%. Den skillnaden går inte att motivera. Den slår fel och uppmuntrar inte människor till en aktiv fritid, snarare tvärtom.

Ärendet har varit föremål för en enkel fråga i riksdagen, varvid finansministern bl.a. förklarade att "En grundläggande förutsättning för att Sverige ska överväga att sänka momsens för tillträde till danstillställningar är att EG-regelns tillämpningsområde utreds noggrant".

Mot denna bakgrund föreslår vi:

- 1) att en översyn görs som utreder förutsättningarna för att Sverige kan tillämpa den lägre skattesatsen, på den stora folkliga aktivitet som dansen utgör.

Hässleholm 2001-02-14, Marianne Jönsson, Lennart Westdahl

Hässleholms socialdemokratiska arbetarekommuns medlemsmöte den 24 april 2001 ställer sig bakom motionen och antar den som sin egen.

Uttagsskatt på fastighetsskötsel

I dag betalar bostadsbolag en uttagsskatt på 25 procent av lönekostnaden för fastighetsskötsel. För vårt kommunala bostadsbolag innebär det en kostnad på 11,50 kr/kvm eller om man räknar ut det per lägenhet, cirka 800 kr för en normalstor lägenhet per år i ökade kostnader.

Sänkningen av fastighetsskatten för 2001 från 1,2 till 0,7 procent av taxeringsvärdet blev 1,40 kr/kvm eller cirka 100 kr/år för en motsvarande lägenhet. Ett konstaterande att slopande av uttagsskatten på fastighetsskötsel ger större möjlighet till minskade bokostnader än sänkt fastighetsskatt med 0,5 procent.

Jag föreslår därför

- 1) att uttagsskatten på fastighetsskötsel avskaffas.

Karl-Erik Karlsson, Bräkne-Hoby

Ronneby Arbetarekommun har beslutat att anta motionen som sin egen.

Sänk momsen på tjänster som säljs till hushållen

De nya arbeten som växer fram i ökande takt ställer helt andra krav på människorna än den traditionella arbetsmarknaden. Samhällsutvecklingen skapar nya branscher som behöver kompetent arbetskraft. Den nya servicesektorn håller nu på att formera sig, tjänster som vi tidigare inte köpt. Hushållsanknuten service inom olika områden kommer att bli en allt större del av ekonomin. Det handlar om fastighetsanknuten verksamhet – målning, ombyggnad, värme- och sanitetsunderhåll, städning och liknande – och andra så kallade hushållsnära tjänster.

Ett problem för alla ”mjuka” tjänster som säljs till hushållen är det skattesystem som vi konstruerat. När skattesystemet byggdes var utgångspunkten produktion och försäljning av varor, snarare än tjänster. Beskattningen är ju till för att finansiera välfärden, alltså en central del för att kunna sträva mot rättvisa, solidaritet och jämlikhet. Syftet med beskattningen är utmärkt. Däremot kan inte systemet som det ser ut idag helt lösa uppgiften utan att det ger oönskade effekter. Privata tjänster blir orimligt högt beskattade, och bara en mycket liten del av människorna har råd att köpa dem, åtminstone ”vitt”.

Det leder till två saker. Dels blir de nya jobben inte så många som de kunde, eftersom för få efterfrågar tjänsterna. Dels är det en förmodligen ansevärd mängd tjänsteproduktion som sker svart, och därmed inte beskattas. Vi måste därför ha onödigt höga skattesatser för att kunna finansiera välfärden.

I ett första steg borde momsens på tjänster som säljs till hushållen sänkas, exempelvis till samma nivå som matmomsen och nöjesmomsen. Varför ska momsens på städning vara högre än momsens på karusellåkan-
de?

Det ger fler jobb, och förmodligen högre skatteinkomster om den skatten sänks. Nya jobb kan skapas inom områden där många av dem som idag står utan jobb kan få ett.

Vi föreslår partikongressen besluta

- 1) att uppdraga till partistyrelsen att verka för en sänkning av momssatsen för hushållsnära tjänster.

Laila Bjurling, Lars G Linder

Representantskapet beslutar att sända motionen till kongressen enskild.

MOTION 962

HALMSTADS ARBETAREKOMMUN

Sänk bokmomsen!

Böcker uppfattas av många som dyra. En ny roman i originalutgåva kostar ofta närmare 300 kr. Många avskräcks sannolikt av ett sådant pris, antingen helt eller så väntar man på att köpa boken i en billigare utgåva, kanske i pocket, då priset är betydligt lägre, eller så hoppas man på att senare ha lyckan att hitta boken på bokrean, på någon loppmarknad eller i ett antikvariat. Så skulle det inte behöva vara.

Vi vet att om priset på en vara sänks så kommer också efterfrågan på den varan att öka. Detta resonemang gäller självklart även för böcker.

Vi har i dag en kultur moms på 6 procent, för dagstidningar, cirkus, bio, teater, opera, upphovsrätt mm men av någon oförklarlig anledning ingår inte böcker i den. Böcker har den högsta momssatsen, 25 procent. Av många uppfattas detta som en straffskatt som lagts på något som de flesta, även politiker, tycker är bra och borde uppmuntras.

De flesta länderna i Europa har en betydligt lägre momssats på böcker än vi i Sverige - eller ingen bokmoms alls. Bokmomsens vara eller inte vara har länge diskuterats. De flesta av riksdagspartierna för nu fram förslag om sänkt bokmoms i någon form. En tvistefråga har emellertid varit huruvida en sänkt bokmoms verkligen leder till motsvarande sänkta bokpriser för konsumenterna. En annan att det enbart skulle gynna dem som

redan läser och köper böcker medan de som inte läser eller köper böcker i dag knappast skulle påverkas.

En bokmomsänkning skulle omfatta alla böcker, från inbundna originalutgåvor till pocketböcker, och alla typer av litteratur. Det ökar ytterligare möjligheterna att även nya läsare och bokköpare skulle komma till.

En annan fråga har varit hur mycket moms staten drar in via bokmomsen. Här kommer Svenska Förläggareföreningen i sin rapport "Att sänka bokmomsen" (Ahlmark & Brodin, Svenska Förläggareföreningen, 2000) fram till ca 350-600 milj kr medan Statens kulturråd i en annan rapport kommer fram till det dubbla. Detta är emellertid, menar vi, en helt kameral fråga -inte en kulturfråga.

Om bokmomsen sänks från nuvarande 25 procent till 6 procent, så innebär det en prissänkning på böcker med 15 procentenheter - under förutsättning att bokbranschen lever upp till sina egna utfästelser. "Förlagen och bokhandeln har genom sina branschorganisationer åtagit sig att sänka sina priser på dagens sortiment med motsvarande belopp som skattesänkningen." (Ahlmark & Brodin, "Att sänka bokmomsen", s 35).

Det är självfallet helt avgörande att bokbranschen vid en sänkt bokmoms verkligen lever upp till detta löfte. Här skulle upprättandet av ett brett och väl fungerande bokprisindex, som följer konsumentprisernas utveckling på böcker efter en sänkt bokmoms, vara ett viktigt instrument.

Ahlmark & Brodin hävdar att den s.k. priselasticiteten för böcker ligger på åtminstone -1. Det innebär att den prissänkning på 15 procentenheter som en sänkning av bokmomsen från 25 till 6 procent skulle medföra, leder till en volymökning på minst lika mycket. Detta i sig kommer att få positiva effekter på priset eftersom styckkostnadskurvan för böcker stupar brant vid större upplagor. Om försäljningsvolymen skulle öka ännu mer, vilket man anser är troligt, skulle därför konsumentpriserna kunna sjunka mer än 15 procent.

Genom sänkt bokmoms kommer konsumentpriset på böcker att sjunka. När så sker kommer försäljningen att öka, även i grupper som normalt inte köper böcker. Skatten på en vara är ett effektivt redskap för att påverka pris och efterfrågan. Det är väl känt att staten genom att höja skatten på något som anses skadligt eller mindre önskvärt kan minska konsumtionen. Även det motsatta gäller naturligtvis. Om staten vill att fler människor skall konsumera en viss vara, t.ex. böcker, så det också möjligt för staten att påverka priset genom att sänka skatten.

Vi är övertygade om att en sänkning av bokmomsen, tillsammans med pågående och nya läsfrämjande åtgärder, skulle gynna läsandet, öka läsformågan och bildningen och därmed ge fler människor chans att på ett fullödigt sätt ta del av vårt demokratiska samhälle. Böcker får inte bli en klassfråga!

Regeringen har under hösten 2000 återigen låtit utreda bokmomsen, denna gång ur ett kulturpolitiskt perspektiv. Vad som nu behövs är inte

ytterligare utredningar utan konkreta åtgärder för att främja läsandet och bildningen. Bland dessa åtgärder bör en bokmossänkning till 6 procent ingå. För närvarande finns ett överskott i de offentliga finanserna. Detta överskott kan med nu gällande budgetlag i princip endast användas till skattesänkningar eller avbetalning på statsskulden. En bokmossänkning har en given plats när nya skattesänkningar värderas.

Med anledning av ovanstående föreslår jag partikongressen besluta ge partistyrelsen i uppdrag att med kraft verka för:

- 1) att bokmossen sänks till 6 procent

Halmstad 3/4 2001, Jan-Olof Johansson

Halmstads arbetarekommun behandlade motionen vid möte 2001-04-21 och beslutade att översända motionen till partikongressen som arbetarekommunens egen.

Jan-Olof Johansson/ordförande

MOTION 963

LULEÅ ARBETAREKOMMUN

Sänkt bokmossen

Prisnivån på böcker gör det svårt för de lägre socialgrupperna att köpa böcker. Samtidigt som biblioteken får allt mindre pengar för inköp beroende på sparkrav och områdes-prioriteringar. Sparkrav och tvingande inköpsprioriteringar i kommuner slår hårt på kulturförvaltningarna inklusive bibliotekens inköp. Bibliotekens nya böcker har ofta lång väntetid innan biblioteksbesökaren får låna dem. Dessutom föreligger ofta begränsad lånetid. Studielitteratur får vid inköp förtur före skönlitteratur och barn- och ungdoms-böcker beroende på den begränsade inköpsbudgeten.

Författare får allt svårare att klara sig på sitt författarskap, fastän skrivandet borde stimuleras än mer i vårt samhälle. Sänkt bokmoss skulle kunna ge en positiv effekt på ett för alla socialgrupper jämställt samhälle. Det skulle kunna ge fler konsumenter möjlighet att köpa böcker som sedan läses om och om igen.

I en tid där vi pratar om det livslånga lärandet så behövs bättre tillgång och billigare böcker för studier så att fler kan lära mer. En billigare bok ger också fler möjlighet till en bättre livskvalitet och en bättre folkhälsa eftersom det ger avslappning och avkoppling, stimulans och kunskap. En sänkt bokmoss skulle kunna ge denna möjlighet.

Klyftorna ökar i vårt samhälle enligt alla utredningar som kommer ut. Att kunna få kunskap, stimulans och tillgång till bra litteratur, egna böcker eller lån av aktuella böcker i bibliotek är en medborgerlig rätt. När

böcker kostar för mycket blir det svårare för dem som redan tidigare har det svårt att få tillgång till bra litteratur. En sänkt bokmoms stimulerar också fler till skrivande eftersom det då säljs fler böcker. Detta innebär att fler författare får möjlighet till ”att det börjar pratas om författaren” och ”författaren kan få möjlighet till en bättre ekonomi”. Att kunna leva av skrivandet är tufft i dagens samhälle eftersom försäljningen av nya böcker inte är speciellt hög. En sänkt bokmoms och en god vilja hos såväl bokbranschen som hos statsmakterna ger fler möjlighet att leva av sitt skrivande och att det säljs fler böcker.

Nuvarande bokmoms är 25 %. ”Övrig kultur moms är 6 %.” Detta innebär att bokmomsen är 19 % högre än ”vanlig kultur moms”. Negativa synpunkter på en sänkt bokmoms brukar sägas vara att förläggare och bokhandel behåller de volymökningar som kan sägas kunna bli följderna av en sänkt bokmoms. Sådana för konsumenten negativa effekter går att motverka med ett regelverk som reglerar hur sänkt bokmoms skulle kunna komma konsumenten till del. Förläggarna och bokhandlarna har under tecknat en avsiktsförklaring som överlämnats till Kulturdepartementet med innehåll att föreningarnas vilja och avsikt är att hela bokmoms-sänkningen, om en sådan sänkning tas skall gå till bokköparna. Inkomstbortfallet för statskassan från 25 % till 6 % blir cirka 6 % vilket motsvarar cirka 600 miljoner kronor i ett kort perspektiv och cirka 350 miljoner kronor i ett längre perspektiv. I andra länder där bokmomsen sänkts så har det visat sig att det säljs fler böcker. Trots litteraturstöd etcetera så räcker inte detta till. Allt mindre människor har råd att äga böcker i dagens samhälle vilket kommer att slå hårt på allmänbildningen såväl som studier och forskning i vårt samhälle. Internet kan inte ersätta ett läst ord. Eftersom det i regeringsdeklarationen sägs att det skall göras särskilda satsningar på litteraturen, läsandet och språket så är det viktigt att priset på böcker blir lägre. Sverige och Danmark är de enda länder i Europa som har en bokmoms över 10 %. Det svenska musikundret är ett världsbegrepp i hela världen så varför inte också satsa så att det svenska skrivandet blir detsamma liksom tillgången till ny svensk litteratur och möjligheten till ägandet av egna böcker och fler böcker i biblioteken.

Det livslånga lärandet måste också innebära sänkta inköpskostnader av studielitteratur vilket en sänkt bokmoms kan ge.

Jag yrkar med hänvisning till ovanstående:

- 1) att bokmomsen skall sänkas från 25 % till 6 %
att Luleå Arbetarekommun antar motionen som sin egen motion och för den vidare till Partikongressen.
att om den inte antas som Arbetarekommuns egen motion så yrkar jag att den förs vidare som enskild motion.

att Partikongressen 2001 bifaller motionen och ger regeringen i uppdrag att prioritera en sänkt bokmoms.

Luleå i mars 2001, Eva Hedesand Lundqvist

Luleå socialdemokratiska arbetarekommun har vid representantskapets möte 010409 beslutat att bifalla motionen och skicka den till SAP;s partikongress 2001.

MOTION 964

KATRINEHOLMS ARBETAREKOMMUN

Avskaffad straffskatt på läsning

Enligt Kulturbarmetern 2000, kulturrådets undersökning av svenska folkets kulturvanor, har kulturen och dess uttryck stärkt sina ställningar under senare tid. Det stora undantaget är unga människors läsning som minskar. De många insatserna för att hävde bokens ställning och stimulera till läsning har inte hjälpt. TV-tittande och Internet.chat vinner ungas tid på läsandets och bokens bekostnad.

Sänkt bokmoms

Eftersom boken bland mycket annat är vår siktigaste förmedlare av kunskap, all ny teknik till trots, är denna utveckling ett problem. En av orsakerna till minskade läsning är av ekonomisk karaktär. Böcker är idag alldeles för dyra och ett skäl till det är den höga bokmomsen. Vid sidan av Danmark har Sverige Europas högsta bokmoms med en beskattning på 25 procent.

Jag anser att det är orimligt med ett stort skatteuttag på böcker i ett samhälle där produktivitet och styrelseform bygger på alla medborgares möjlighet till utbildning, personlighetsutveckling, fri och upplyst debatt. En sänkt bokmoms innebär inte bara att privatpersoner – inte minst studenter – får bättre ekonomiska möjligheter att köpa böcker. Det är även en symbolisk handling med stor kraft och betydelse om riksdagen anpassar beskattningen av det fria ordet tillbetydligt lägre nivåer. Om det tryckta ordet överhuvudtaget ska beskattas borde det i alla fall beskattas lika. Att boken ska beskattas på samma sätt som dagstidningen, med 6 procent, är då en rimlig avvägning.

Avskaffad reklamskatt

I likhet med bokmomsen är även reklamskatten kontraproduktiv och beskattar läsandet och det fria ordet på ett orimligt sätt. Reklamskatten drabbar tidningar och tidskrifter som av olika skäl finansierar sin verksamhet med inkomster från annonser. Däremot beskattas inte direktreklam eller reklam i tv och radio av skatten. Trots att statsmakterna anser att tidningarnas roll i ett fritt och demokratiskt samhälle är så viktigt att

man har ett särskilt presstöd väljer regering och riksdag att ge konkurrensfördelar till deras konkurrenter som informationsbärare. Det finns inget rimligt försvar för denna skillnad och det förefaller också orimligt att meningen skulle vara att gynna direktreklamen på dagstidningarnas bekostnad.

Därför bör reklamskatten avskaffas.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

- 1) att bokmomsen sänks från 25 till 6 procent
- 2) att reklamskatten avskaffas
att Katrineholms arbetarekommun bifaller motionen och sänder den vidare till partikongressen som sin egen.

Katrineholm den 20 april, Fredrik Olovsson

Katrineholms arbetarekommuns medlemmöte den 3 maj 2001 beslutar att bifalla motionen.

MOTION 965

VÄRMDÖ ARBETAREKOMMUN

Moms och skatt på reklam

Dagligen överöses vi konsumenter av direktreklam av olika slag. Värdet av den reklamformen, inte minst ur ett miljöperspektiv, kan starkt ifrågasättas. Samtidigt noterar vi att fler och fler tidningar har problem med sina annonsintäkter. Varför väljer annonsörerna direktreklam istället för tidningar eller annan form av reklambärare? Svaret är enkelt. Direktreklamen är helt enkelt premierad genom befrielse från reklamskatt något som också påverkar momsuttaget.

Det kan inte vara rimligt att skattesubventionera en reklamform i förhållande till en annan. Skatten ska ur det perspektivet vara neutral. Dessutom vill vi lyfta upp direktreklamens miljöpåverkan och resursslöseri som kan behöva prövas för någon form av miljöskatt.

Vi yrkar därför att partikongressen beslutar föreslå:

- 1) att skatt och moms för tidnings- och direktreklam ska vara lika
- 2) att frågan om en miljöskatt på direktreklam utreds.

Lars Bryntesson

Vid Värmdö Arbetarekommuns medlemmöte 2001-04-23 beslutades att motionen sänds till partikongressen som arbetarekommunens egen.

Avsnittet "Ett ekologiskt hållbart samhälle"

Energiskatter och miljöavgifter är inte lika inom EU tex. är Elenergiskatt miljöavgiftsbefriad om den exporteras exempelvis till Sverige.

För att råda bot för detta måste skatter och avgifter på energiområdet likformas inom hela EU.

Vi kräver därför följande:

- 1) att partiet genom regering och riksdag arbetar för att skatter och avgifter inom området energiproduktion och eldistribution likformas inom EU.

Ralph Berggren

Kungsbacka arbetarekommun har vid medlemsmöte den 2 maj 2001 behandlat motionen och beslutat ställa sig bakom motionen och över-sända den till partikonkongressen som sin egen.

Beskattning av kärnkraftsel

"Det skall vara häftigt att betala skatt" brukar Monas Sahlin säga. Och visst ska vi betala skatt, det är nog de flesta överens om. Men en förut-sättning för att ett skattesystem skall accepteras av medborgarna och företagen är att det är byggt på logik och rättvisa. Den tunga skatt som lagts på kärnkraftsproduktion i Sverige är djupt orättvis och saknar varje form av logik.

Sedan ett par år tillbaka belastas elproduktion med kärnkraft av en skatt som sedan tillkomsten har ökat dramatiskt. Vid årsskiftet 1999/2000 höjdes den på nytt. Den gånge från 2,2 till 2,7 öre per kilowatt-timme.

Vid halvårsskiftet är 2000 omvandlades den till en effektskatt vilket innebär att skatt tas ut på den installerade effekten, oavsett om någon el produceras eller inte. Skattesatsen är dessutom sådan att verken måste köras på toppen av sin förmåga, ja egentligen bättre än någonsin förut för att effektskatten inte skall innebära en höjning jämfört med den tidigare skatten per producerad enhet. För det största kärnkraftverkets del (Ringhals) innebär den senaste skatteplågan i faktiska tal 710 miljoner kronor per år i direkt produktionsskatt. Sammanlagt betalar de svenska kärnkraftsverken cirka två miljarder per år i produktionsskatt. Skatten

utgör ett påslag på mellan 12 och 20 procent på den egentliga produktionskostnaden.

Skattegnäll tycker ni kanske, men sedan ett antal år tillbaka har vi avreglerad elmarknad i Norden och är på väg att få det i resten av EU också. Den innebär att de svenska kärnkraftsverken arbetar på en konkurrenssatt marknad där kunden köper el av vem de vill – i praktiken där den är billigast. Den svenska kärnkraften är lönsam och bär mer än väl sina egna kostnader men nu när den straffas av en rent fiskal pålaga, riskerar den att konkurreras ut av el från våra grannländer som inte har någon jämförbar skatt. Det finns inte något annat land inom hela EU som straffar sin egen elproduktion på detta sätt.

Men det är väl en miljöskatt? Nej kärnkraftskatten är ologisk och orättvis. Den är tänkt som en miljöskatt, men det finns ingen verklig miljöpåverkan kopplad till skatten. Tvärtom! Skulle elproduktionsmetoderna beskattas efter vilken effekt de har på miljö och hälsa, skulle kärnkraften vara bland dem som hade den lägsta skatten (jfr EU:s rapport Extern E).

Istället motverkar skatten sitt syfte genom att våra kärnkraftsverk med mycket låga eller inga emissioner, för närvarande inte utnyttjas fullt ut. Istället importeras kraften från våra grannländer där stora delar av produktionen sker i miljöpåverkande fossileldade kraftverk.

I skenet av vår tids viktigaste miljöfråga – växthuseffekten och om Sveriges regering menar allvar med sina kraftiga deklamationer på miljöområdet kräver jag

att produktionsskatten på kärnkraftsel snarast avskaffas och att produktion av kärnkraftsel jämföras med övrig elproduktion.

Krister Storm, Ordförande SEKO energi, Klubb Ringhals

Motionen antagen av SEKO S-förening i Varberg som sin egen. Varbergs arbetarekommun beslutade vid sitt medlemsmöte 24/4-01 att antaga motionen som sin egen med följande att-sats:

- 1) att effektskatten slopas, med bibehållen produktionsskatt.

MOTION 968

ÅRE ARBETAREKOMMUN

Ska hela Sverige leva?

Det årliga skatteuttaget från bilisterna uppgick år 2000 till ca 65 miljarder kronor varav endast 20% eller 13 miljarder går tillbaka till trafiksektorn. Det finns ett flertal utredningar som visar på bilismens samhälls-

ekonomiska kostnader (olyckor, miljöproblem, trängsel, buller osv.) är mycket lägre än skatteintäkterna bland annat Kommunikationskommitténs delbetänkande, slutbetänkande SOU 1996:165 och SOU 1997:35. Sverige är ett glest befolkat land med stora avstånd, detta gäller från Kiruna i norr till Malmö i söder. Glesbygden finns inte bara i Norrbotten, Jämtland, Värmland utan även i Kopparberg och Kalmar Län. Ja! I stort sett hela landet förutom i de tre-fyra större stadsregionerna. Kollektivtrafiken är endast lönsam i de befolkningstäta regionerna i övrigt subventioneras kollektivtrafiken med skattemedel.

Onödiga transfereringssystem skapas detta i sin tur förbrukar ekonomiska medel för sin existens. Bilen är och kommer att vara inom över-skådlig framtid det transportmedel som barnfamiljer, arbetspendlare, pensionärer, ungdomar, rörelsehindrade m.fl. har för att kunna turista, leva, bo och arbeta på landsbygden, som i sin tur levandegör hela landet. Denna grupp av människor från norr till söder, som är ett tvärsnitt av Sveriges befolkning som Socialdemokratiska partiet alltid har värvat om. De ökade kostnader som ålagts bilisterna/medborgarna i landet är för kollektivet är en stor fråga, som tar en allt större del av hushållens disponibla inkomst! Kostnaderna för att äga/bruka bilen torde vara näst störst efter boendekostnaden! De problem som trots allt finns utifrån miljöaspekten kan vi som parti inte blunda för men det måste lösas i ett EU-perspektiv där medlemsländerna ställer krav på producenterna. Sverige kan inte ensamt lösa detta problem genom att lägga dessa skattepålagor på bilisten. Man kan fundera på om det snart blir en klassfråga vem som har råd med körkort och bil eller finns den redan och om inte är det dit vi vill sträva som parti?

Vi föreslår kongressen besluta att tillsätta en representativ grupp som arbetar fram ett regerings förslag enligt motionens intentioner:

- 1) att dagens fordonsskatt på fordon under 3.5 ton tas bort och endast bränslet ska beskattas.
- 2) att drivmedelsbeskattningen skall delas upp i en energiskatt, koldioxidskatt samt en "konsumentavgift"(en del av skatten på bensin och diesel).
- 3) att "konsumentavgiften" skall gå direkt till vägsektorn för att bekosta byggande och underhåll av vägar, trafiksäkerhetsarbete, miljöinvesteringar samt forskning och utvecklingsarbete för att få en säkrare och effektivare miljö i hela landet.
- 4) att momsen endast skall läggas på drivmedelspriset före skatt.
- 5) att verka med kraft för att få den större delen av de tunga transporterna att överföras till järnvägssektorn.

Micael Hälén, Mörsil 3 april 2001,

Stefan Esbjörnsson, Svenstavik 3 april 2001

Motionen behandlades på Åre Arbetarekommuns styrelsemöte den 5 april 2001. Motionen antogs då som arbetarekommunens egen.

Thomas Hägg Ordf.

Motionen behandlades på Bergs Arbetarekommuns styrelsemöte den 17 april 2001. Motionen antogs då som arbetarekommunens egen.

Stefan Esbjörnsson Ordf.

MOTION 969

MALMÖ ARBETAREKOMMUN

Införande av båtskatt

I augusti 1999 skrev jag till finansministern och frågade när vi kunde förvänta oss beslut i ärendet. Redan en vecka senare hade jag svaret från Bosse Ringholm, men det var negativt.

”Regeringen har inte för avsikt att införa båtskatt, däremot överväger man ett båtregister som då också ger möjlighet att kontrollera förmögenhetstaxeringen”.

Detta är inte tillräckligt

Jag frågar mig varför regeringen inte följer kongressens beslut. Är det någon mening med Partikongresser?

Jag föreslår:

- 1) att kongressen beslutar att varje båt, obligatoriskt, ska medföra ett instrument som anger fakta om båten vad avser storlek, motorstyrka, segelomfång och liknande. Dessutom naturligtvis också ägarens namn och adress m m liksom kvitto å betald försäkring.

Därutöver föreslår jag:

- 2) att man varje år påförs en avgift relaterad till ovan angivna fakta om båten och
- 3) att kvitto härpå också medföres
att Söderkulla S-förening, Malmö Arbetarekommun och Skånes soc.dem.partidistrikt tar denna motion som sin egen och vidarebefordrar den till partikongressen.

Allan Lind

Malmö Arbetarekommuns representantskap har vid sitt sammanträde den 3 maj beslutat att översända motionen till den 34:e ordinarie partikongressen som Arbetarekommunens egen.

Beskatta reavinsten progressivt!

I dagens spekulatøsekonomi kan samma aktie byta ägare flera gånger under bara någon minut på sikt kan, för en mäklare, betyda ”de närmaste tre minuterna”. En aktie köps således inte, så som tanken en gång var, för att investera i ett företag utan för att göra snabba klipp; ”köp lågt, sälj högt,” som det heter.

Informationsteknologin har gjort denna hypersnabba spekulatøsekonomi möjlig. Om ett företags ägare aldrig är desamma och de som äger egentligen inte är intresserade av företaget kommer inte ägarna att ta sitt ägaransvar. Det blir omöjligt att driva företaget långsiktigt när kursen kan sticka iväg på bara några minuter. Styrelsen tvingas alltså driva en aktiekurs snarare än ett företag. Hur man får en aktiekurs att stiga, vet man sedan länge: man rationaliserar, varslar och lägger ner fabriker. Lönsamhet och produktion på två års sikt får stå tillbaka för nästa kvartalsbokslut. Den hypersnabba spekulatøsekonomin är således en cancersvulst i företagets och samhällets blod.

I flera länder har man förstätt detta problem. Där har man infört en progressiv reavinstbeskattning, d.v.s. skatt på aktieklipp, med högre skatt ju kortare tid man har ägt aktien.

Vi föreslår en närmast konfiskatorisk reavinstskatt som mer eller mindre tvingar ägaren att ha kvar aktien i minst ett år. Det skulle krossa mäklarnas makt över marknaden, göra det möjligt för företagen att planera verksamhet på längre sikt och skapa en tryggare arbetsmarknad.

Således kräver vi:

- 1) att Sverige inför en högre skatt på korta aktieinnehav.
att SAP tar motionen som sin egen och verkar enligt dess intentioner.

SSU-Centrum

Malmö Arbetarekommuns representantskap har vid sitt sammanträde den 3 maj beslutat att översända motionen till den 34:e partikongressen som enskild.

Skatteregler för föreningsaktiva

Den svenska samhällsgemenskapen bärs i mångt och mycket upp av vårt unika förenings/folkrörelseliv. Vår tradition att gå samman i en förening

för att föra fram våra åsikter samfällt eller för att lösa gemensamma behov är basen för vår demokrati och därmed ett omistligt värde för Sverige. Många människor är beredda att axla ett utökat samhällsansvar, ofta för en fråga eller för att förbättra de lokala levnadsbetingelserna.

Många kommuner utvecklar sitt samarbete med föreningslivet på nya områden som väntjänst, byautveckling men också inom områden som tidigare drivits helt inom kommunal förvaltning där föreningar visat intresse för att antingen som komplement eller som huvudman berika och utveckla verksamheterna. De inflyttade svenskarna har bidragit med nya föreningar som ofta omfattar många olika verksamheter, idrott, kultur, samhällsfrågor och utbildning. Deras föreningar kommer tillsammans med svenskarnas "gamla" föreningar att ha en nyckelroll i integrationsarbetet för att skapa positiva mötesplatser, där olika kulturer och seder möts under fria former. Vi bör därför underlätta för föreningslivet att expandera och söka nya områden för sin verksamhet utan att styra och reglera.

Administrationen av föreningen är ofta tungrodd och belastande för de ideella krafter som engagerat sig för en viss fråga eller sak. Likaså är naturligtvis finansieringen av föreningsverksamheten en ständig källa till bekymmer i de flesta föreningar. Ofta måste någon av de föreningsaktiva avlönas/ersättas för att kunna ta ledigt från sitt ordinarie arbete några dagar per år för att arbeta med administration/myndighetskontakter eller delta i någon utbildning för att utvecklas i sitt föreningsuppdrag. Då blir föreningen också arbetsgivare och måste betala och administrera de avgifter och skatter som är kopplade till en anställning. För en liten förening med flera medlemmar som ibland uppbär förlorad arbetsförtjänst kan detta bli en betungande administration.

För idrottsföreningar har redan ett undantag gjorts i skattelagstiftningen för ersättningar från en ideell förening om ersättningen under året uppgår till maximalt ett halvt prisbasbelopp. Enligt lagen ska ersättningen ha till syfte "att främja idrottslig verksamhet". Denna möjlighet för ideella föreningar att utbetala ersättning upp till ett halvt prisbasbelopp bör utsträckas till att gälla all ideell föreningsverksamhet med allmännyttigt syfte. Förutom rättvisekravet, att en teaterledares och fotbollsledares insats ska värderas lika, finns det svåra gränsdragningar som blir allt mer vanliga när föreningar sysslar med flera verksamheter där idrotten endast är en del.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag kongressen besluta:

- 1) att skattereglerna för ideella föreningar jämställs med idrottsföreningarnas enligt motionen.

Leif Jakobsson

Malmö Arbetarekommuns representantskap har vid sitt sammanträde den 3 maj beslutat att översända motionen till den 34:e ordinarie partikongressen som Arbetarekommunens egen.

Utökad bekämpning av skattebrott

Varje skattekrona som investeras i kampen mot skattebrottsligheten är en krona som ger god avkastning, för att använda marknadens termer. Det arbete som pågår med bekämpning av skattebrottslighet är ett arbete som faller mycket väl ut, men det är ett arbete som är i skriande behov av att utökas.

Vi måste på ett ännu starkare sätt gå in och bekämpa alla form av skattebrottslighet annars är risken att det samhälle som vi har haft under stora delar av 1900-talet kommer att slås sönder och försvinna. Detta är en stor fråga, en fråga som handlar om själva grundtanken om det solidariska samhällsbygget,

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi därför kongressen:

1) att bekämpningen av skattebrott i alla former ska intensifieras.

Enligt beslut vid Västerås Broderskapsgrupps styrelsemöte 1 mars 2001
Samuel Stengård, Vice ordförande

Västerås arbetarekommun har vid sitt representantskapsmöte 2001 04 24 beslutat att bifalla motionen och anta den som sin egen.

Västerås 2001 04 24, Kerstin Berglund/mötessekreterare

Förslag till åtgärder mot svartjobb

Svartjobben är bland de mest omfattande ekobrotten.

Den ekonomiska brottsligheten är som ett lömskt tärande gift som hotar att fräta sönder samhällskroppen. Ständig informations spridning om denna typ av brottslighet är en nödvändighet. Inbrott av traditionell typ kan förhindras genom installation av galler, lås och larmsystem och dessa hinder kan vara effektiva under lång tid. Den ekonomiska brottsligheten ändrar ständigt gestalt och därför krävs en kontinuerlig information som bottnar i en ständig bevakning av brottsutvecklingen.

Svartjobben är endast en form av ekonomisk brottslighet men svartjobben utgör en av de allvarligaste och mest ekonomiskt omfattande typerna av ekobrotten. Svartjobben är också den typ av ekobrott som fackföreningsrörelsen mest kommer i kontakt med och på olika sätt drabbas av.

RRV har funnit att åtminstone 11-14 procent av de svenska folket utfört svart arbete under år 1997 (RRV 1998:28). Detta betyder att mellan 650 000 och 800 000 personer arbetat svart under år 1997. Vid en närmare studie av RRV:s empiriska material framgår att männen i dubbelt så stor utsträckning som kvinnorna utför svart arbete. Av de män som svarat på RRVs intervjuundersökning hade 15,4 procent utfört svart arbete under de senaste 12 månaderna (räknat från intervjutillfället). Andelen kvinnor var betydligt lägre. Endast 7 procent av kvinnorna uppgav att de utfört svart arbete under motsvarande period.

Till detta kommer att byten, väntjänster och enstaka arbeten sällan uppfattas som moraliskt fel. Flera respondenter visar emellertid en betydligt större tveksamhet till svart arbete som utförs i organiserad form och inte minst då det sker kontinuerligt och/eller i omfattande utsträckning. Exempelvis är färre negativt inställda till svart "extraarbete" än till sådant som utförs på heltid. Ett stort antal framhåller dessutom att svart arbete i kombination med utnyttjande av bidrag och försäkringsersättningar är oacceptabelt. Många respondenter menar dessutom att svart arbete kan accepteras så länge det inte konkurrerar med en vit verksamhet. Således har såväl graden av organisation som kontinuitet och omfattning stor betydelse för individens inställning till svart arbete.

RRV har funnit att de aktiviteter som utförs på den svarta arbetsmarknaden normalt, rent tekniskt, även kan utföras på den vita arbetsmarknaden. Det är således inte en viss typ av ingrepp eller förfaranden som kännetecknar de aktiviteter som tillsammans utgör en svart arbetsmarknad. Istället är den typiska svarta arbetsinsatsen en sådan som även utförs parallellt på den vita arbetsmarknaden.

Den typiske aktören har sin huvudsakliga inkomst från den vita sektorn. Det svarta arbetet utförs oftast på marginalen, något som påverkar strukturen på den svarta arbetsmarknaden. Det är mindre vanligt att aktörer arbetar svart på heltid.

I genomsnitt har aktörerna arbetat svart 4 timmar och 43 minuter per vecka. RRV har i Svart arbete del 2 - Omfattning (RRV 1998:28) visat att dessa arbetade timmar motsvarar ca 3 procent av BNP, vilket motsvarar ca 52 miljarder kronor. De individer som under år 1997 arbetade svart erhöll i genomsnitt 25 000 kr i svarta ersättningar detta år. Den genomsnittliga svarta timlönen var 112 kronor år 1997.

Åtgärder mot ekobrott

1. Inför den s.k. Stockholmsmodellen i hela landet när det gäller statens, landstingens och kommunernas upphandling av alla typer av entreprenader. Stockholmsmodellen antogs av Stockholms kommunfullmäktige hösten 1997 och den går ut på att ingen svart arbetskraft används och att inte heller oseriösa underentreprenörer anlitas av de byggföretag som Stockholms stad upphandlar byg-

gentreprenader av. Företagen och deras underentreprenörer måste hålla listor tillgängliga över vilka som har rätt att utföra arbeten i entreprenaden. Dessa listor kan av staden och dess bolag stämmas av mot de identitetsbrickor som de anställda är skyldiga att bära. Beställaren har även rätt att kontrollera entreprenörens räkenskaper vid misstanke om att svart arbetskraft anlitas. Vite ska utgå från entreprenören till staden vid brott mot bestämmelserna om svart arbetskraft. Huvudentreprenören är även skyldig att ta in bestämmelserna om vite och kontroll i kontrakten med underleverantörer och för dessa gäller samma sak vidare i en kedja av underentreprenörer.

2. Inrätta en statlig myndighet med rättighet att gå in och kontrollera att svartjobb inte förekommer i alla av staten, landstingen och kommunerna upphandlade entreprenader. Denna nämnd ska också bedriva en omfattande informationsverksamhet.
3. Inför körkort för företagare. Ett krav på näringsstillstånd kombinerat främst med de kunskapskrav som ligger i körkortskravet skulle på ett väsentligt sätt bidra till att motverka ekonomisk brottslighet och även svartjobb. Ett körkort som bygger på kunskapskrav för dem som driver företagen (det behöver inte vara ägarna utan det räcker med verkställande direktören eller motsvarande som ansvarar för driften) borde inte ha någon negativ inverkan på näringslivets nyetableringsförmåga.
4. En modell som skulle minska ekobrotten är att LO, SAF och andra intressenter som bedöms lämpliga utarbetar en företagsstandard som kan användas i förfrågningsunderlaget av beställare i samband med offentlig upphandling och naturligtvis av alla företag i landet som vill medverka till att förhindra svart arbete. Vi föreslår en utbyggnad av ISO 9000 som är en organisationsstandard som består av internationellt överenskomna principer och krav för hur en verksamhet skall skötas för att ge tilltro hos kund och marknad. ISO 9000 är inte endast en standard utan en "familj" av standarder. Olika delstandarder gäller olika typer av verksamheter. ISO 9000 är en kvalitetsstandard. Det vara fullt möjligt att i ISO 9000 familjen infoga en standard som garanterade att svart arbete inte användes inom företaget. Offentliga upphandlare skulle då alltid redan i förfrågningsunderlaget kunna ta med denna standard. Även företag och organisationer av olika slag skulle i sin upphandling kunna ställa krav på att innehållet i en sådan standard uppfylldes.
5. Ett speciellt problem som försvårar bevisningen av att svart arbetskraft använts utgör den nuvarande ordningen att arbetsgivarna endast en gång om året redovisar till vilka anställda källskatt och arbetsgivaravgifter betalats. Detta öppnar naturligtvis möjlighet för

manipulationer vid misstanke om att svart arbetskraft använts. En månatlig redovisning skulle radikalt förbättra bevisläget.

6. Det är också viktigt att arbeta förebyggande, vilket man kan göra genom att vidareutveckla metoder för att öka resurserna till preventiv ekonomisk kontroll/kontrakt (PEK)

Med hänvisning till det anförda hemställs att kongressen beslutar:

- 1) att införa den s.k. Stockholmsmodellen i hela landet när det gäller statens, landstingens och kommunernas upphandling av alla typer av entreprenader,
- 2) att det inrättas en central statlig myndighet mot svartjobb, en nämnd mot svartjobb,
- 3) att körkort för företagare ska införas,
- 4) att socialdemokraterna tar initiativ till ett samarbete med Sveriges Standardiseringskommission för att utreda möjligheterna att utarbeta en ISO-standard som motverkar svartjobb,
- 5) att det lagstiftas om månatlig redovisning för vilka arbetstagare källskatt och arbetsgivaravgift har betalats,
- 6) att vidareutveckla metoder för att öka resurser till preventiv ekonomisk kontroll/kontakt (PEK),
att Stockholms Arbetarekommun antar motionen som sin egen,
att Stockholms Arbetarekommun sänder den vidare till partikongressen.

Stockholm den 6 februari 2001

LO-fackens socialdemokratiska förening, Elisabeth Brandt

Stockholms arbetarekommunan tog motionen som sin egen.

MOTION 974

GOTLANDS ARBETAREKOMMUN

Angående Ekonomisk brottslighet

Den ekonomiska brottsligheten är ett gissel för vårt samhälle. Enormt stora belopp omsätts inom den ekonomiska brottsligheten som istället kunde användas till viktiga välfärdssatsningar. Ekobrottsmyndigheten har beräknat att det är c:a 100 miljarder som försvinner varje år. LO-kongressen föreslog i fjol ett antal välfärdsatsningar som t.ex. att tandvårdsförsäkringen skulle jämföras med sjukvårdsförsäkringen, karensdagarna i sjukförsäkringen skulle tas bort och att sjukpenningen skulle höjas till 90 %. Dessa viktiga välfärdssatsningar är beräknade till 20-25 miljarder

och det är en fjärdedel av vad den ekonomiska brottsligheten kostar under ett år.

Om inte kraftfulla åtgärder sätts in för att komma åt alla dessa ekonomiska brottslingar kommer det att undergräva viljan, för dem som idag följer lagar och regler, att betala skatt. Vi behöver mycket kraftfullare regler och förordningar än vad som finns idag och kontrollen av t.ex. etableringar och svartjobb måste bli mycket effektivare.

Vi socialdemokrater måste bli tydligare i den här frågan och visa en klar politisk vilja att på allvar förslå konkreta åtgärder för att komma åt den ekonomiska brottsligheten. Möjligheten att bekämpa den ekonomiska brottsligheten är stora om den politiska viljan finns.

Hemställer att kongressen beslutar:

- 1) att kongressen beslutar att partiet på ett mycket kraftfullare och tydligare sätt skall arbeta för att komma tillrätta med den ekonomiska brottsligheten

Tommy Gardell

Gotlands arbetarekommun beslutade att anta motionen som sin egen.

Bruka utan att förbruka

MOTION 975

SUNDSVALLS ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva!

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktionsskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta:

Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter – inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.

Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna.

Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t.ex. en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.

Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.

Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglerteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som

behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.

Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglerteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige – hela Sverige – skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig och global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades.

Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att kunna få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under fler decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinterna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL).

Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som är ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massaindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin som bl.a. genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått en väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet.

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår

som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80% baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av den totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämma konkurrenskraften hos en industri som ligger långt framme. Vi måste som i fallet med massaindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energiintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välbefinnande och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl.a. inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagets internationalisering. Miljöpolitiken måste då framför allt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi haft sedan 60-talet.

Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex. skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energiintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en sk. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste avvisas eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och färre jobb. Därför är det viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik.

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja

nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först prövar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp – en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala miljön gynnas på olika sätt – vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande i miljöpolitiken,
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion,

- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens,
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer,
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter,
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

*Ewa Back, Sten-Ove Danielsson, Kenneth Westberg,
Ingvar Wiklund, Christer Nilsson, John Norberg.*

Sundsvalls arbetarekommun beslutade vid representantskapsmöte 2001-03-29 att antaga motionen som sin egen.

Kenneth Westin, Mötessekreterare

MOTION 976

HÄRNÖSANDS ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva !

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktionsskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta

- Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter - inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.
- Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna. Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t ex en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.

- Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.
- Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglerteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.
- Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar, som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglerteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige - hela Sverige - skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades. Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de

stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under flera decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinterna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL). Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som var ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin, som bla genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80 procent baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av den totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger så långt framme. Vi måste som i fallet med massindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energiintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välstånd och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl a inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell

tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagets internationalisering. Miljöpolitiken måste då framförallt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi har haft sedan 60-talet. Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energüintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en sk. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste aviseras eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och till färre jobb. Det är därför viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först provar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp - en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/ företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala

miljön gynnas på olika sätt - vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken,
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion,
- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens,
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer,
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter,
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

*Ewa Back, Sten-Olov Danielsson, Kenneth Westberg,
Ingvar Wiklund, Christer Nilsson*

Styrelsen beslutar föreslå repskapet att anta motionen som sin egen. Repskapet beslutar enligt styrelsens förslag att anta motionen som sin egen och översända densamma till partikongressen i Västerås.

MOTION 977

KRAMFORS ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva!

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktionskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta:

- Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter – inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.
- Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna.
Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t.ex. en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.
- Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.
- Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglerteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.
- Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglerteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige – hela Sverige – skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig och global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades.

Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet.

För att kunna få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under fler decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinternas lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister

Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL).

Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som är ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin som bl.a. genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått en väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet.

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80% baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av det totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbe-

te. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger långt framme. Vi måste som i fallet med massaindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energiintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välstånd och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl.a. inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagens internationalisering. Miljöpolitiken måste då framför allt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi haft sedan 60-talet.

Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex. skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energiintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en sk. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste avvisas eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och färre jobb. Därför är det viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik.

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom

sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja

nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först prövar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp – en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala miljön gynnas på olika sätt – vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande i miljöpolitiken.
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion.
- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens.
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer.
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter.
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

*Ewa Back, Sten-Ove Danielsson,
Kenneth Westberg, Ingvar Wiklund, Christer Nilsson.*

Kramfors arbetarekommun beslutade vid representantskapsmöte 2001-04-25 att antaga motionen som sin egen.

Barbro Lindahl, Mötessekreterare.

MOTION 978

ÖRNSKÖLDSVIKS ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva !

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktionsskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta

- Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter - inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.
- Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna. Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t ex en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.
- Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.
- Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglerteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstid-

ningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.

- Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar, som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglerteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige - hela Sverige - skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades. Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under flera decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinterna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kost-

nader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL). Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som var ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massaindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin, som bla genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80 procent baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av det totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger så långt framme. Vi måste som i fallet med massaindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välbefinnande och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl a inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagets internationalisering. Miljöpolitiken måste då framförallt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi har haft sedan 60-talet. Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hus-

hållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energiintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en sk. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste avvisas eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och till färre jobb. Det är därför viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först provar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp - en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/ företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala miljön gynnas på olika sätt - vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken

- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion.
- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens.
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer.
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter.
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

Örnsköldsvik 2001-02-26, John Norberg

Örnsköldsviks Arbetarekommun beslutade vid sitt representantskapsmöte den 25 april 2001 att anta motionen som sin egen och överlämna den till partikongressen 2001.

MOTION 979

ALE ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva!

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktions-skatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta

- Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter - inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.
- Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna. Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t ex en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.

- Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.
- Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglerteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.
- Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar, som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglerteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige - hela Sverige - skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades. Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de

stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under flera decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinterna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL). Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som var ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin, som bla genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80 procent baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av den totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger så långt framme. Vi måste som i fallet med massindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energiintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välstånd och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl a inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell

tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagens internationalisering. Miljöpolitiken måste då framförallt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi har haft sedan 60-talet. Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energüintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en sk. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste avisas eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och till färre jobb. Det är därför viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först provar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp - en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/ företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala

miljön gynnas på olika sätt - vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion.
- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens.
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer.
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter.
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

Inga Lill Andersson

Ale arbetarekommun har vid medlemsmöte den 2 maj 2001 beslutat, att anta motionen som sin egen

MOTION 980

ÅNGE ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva !

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktionsskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta

Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter - inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av

landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.

Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna. Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t ex en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.

Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.

Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglerteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.

Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar, som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglerteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige - hela Sverige - skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional

utveckling i Sverige främjades. Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under flera decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinterna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL). Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfat-

tande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som var ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin, som bl.a. genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80 procent baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av det totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger så långt framme. Vi måste som i fallet med massindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välstånd och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl a inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagens internationalisering. Miljöpolitiken måste då framförallt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi har haft sedan 60-talet. Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en s.k. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste avvisas eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och till färre jobb. Det är därför viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först prövar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid

löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp - en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/ företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala miljön gynnas på olika sätt - vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion.
- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens.
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer.
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter.
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

Socialdemokraterna i Ånge

Ånge arbetarekommun har vid möte den 26 maj 2001 beslutat anta motionen som sin egen.

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva!

Vi har tillsammans med andra socialdemokratiska och fackliga företrädare under senare år varnat för att regeringens samarbete med miljöpartiet skadar ett fortsatt aktivt miljöarbete och sysselsättningen i basindustrin. Vi känner oro om tyngdpunkten i miljöpolitiken skall läggas på miljöskatter och avgifter, och på så sätt anpassas till marknadsekonomiska idéer.

Basindustrin har avgörande betydelse för ett hundratal orter i vårt land samtidigt som globaliseringen gjort företagen allt mindre svenska. Ingen enskild åtgärd i politiken kan därför effektivare motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna, än att vi skapar goda förutsättningar för den energiintensiva industrin. Vi vet också att svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten och därmed är av stor vikt för vår välfärd.

Alla som besökt en processindustri vet att dessa arbetsplatser är högteknologiska och effektiva produktionsanläggningar. Långt innan den nya ekonomin ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk styr- och reglerteknik av tiotusentals arbetare i basindustrin. Den datorkraft som en driftsoperatör i en processindustri använder är ofta mycket större än vad som behövs i ett flygledartorn.

För att dessa arbetsplatser varit teknikledande internationellt har de kunnat användas som referensanläggningar för svensk utrustningsindustri. Utmärkande för systemen har varit att de bidragit till att lösa basindustrins miljöproblem genom s.k. processinterna åtgärder. Det innebär att miljöarbetet inriktats på att hushålla med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror så effektivt som möjligt.

Miljölagstiftningen har också främjat en sådan utveckling genom att utgå från vad som är miljömässigt motiverat och väga detta mot det tekniskt möjliga och ekonomiskt

rimliga. Därmed har vi i det praktiska miljöarbetet lyckats förena miljö och ekonomi och blivit ett föredöme för andra länder

Det är den miljöpolitiken vi måste fortsätta utveckla. Vi får inte låta miljöpartiet rasera den svenska miljömodellen genom konkurrensnedrivande energi- och miljöskatter- skatter som belastas produktion som är utsatt för utländsk konkurrens. Sådana skatter motverkar nämligen sitt syfte att minska utsläppen och spara energi – de försvårar istället investeringar i Sverige. Vår industri har lägre utsläpp per producerad ton vara. Förlägs produktionen till andra länder ökas utsläppen.

I stället måste vi se till att basindustrin kan fortsätta att utvecklas i Sverige och vara en kvalificerad internationell teknikutvecklare, som i

högre grad kan vara med och främja en uthållig global tillväxt. Detta är än viktigare idag när de globala miljöproblemen och gränsövergripande föreningarna måste stå i centrum för miljöarbetet.

Vår enda möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är att få till stånd nyinvesteringar med allt bättre teknik och satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte, som miljöpartiet föreslår, genom miljöskatter och avgifter som försämrar konkurrenskraften hos en industri som redan ligger så långt framme på miljöområdet. Vi måste i stället visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi.

Produktionsskatterna är sämre ur miljösynpunkt eftersom de minskar företagens investeringsvilja. De minskar även möjligheten att pröva ny miljöteknik som framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar.

Samhällets inriktning måste vara att stimulera så att nya investeringar kommer tillstånd och samtidigt genom en aktiv lagstiftning skärpa miljökraven. I Sverige utvecklas då ny miljövänligare teknik i snabbare takt som också kommer till nytta för miljön i andra länder. Vi kommer även fortsätta att vara föregångare inom miljöområdet och samtidigt stimulera andra länder att föra en liknande offensiv miljöpolitik.

För att främja en industriell tillväxt i vårt land som bidrar till en bättre regional balans måste vi socialdemokrater fortsätta verka för goda miljölösningar som inte får blockeras av andra partiets storstadsanpassade politik. Deras politik leder till att miljömässigt bra företag slås ut och med dem jobben utanför storstäderna.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår Norrtälje arbetarekommun att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer:

- 1) Att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken
- 2) Att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion
- 3) Att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens
- 4) Att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i fåra konkurrentländer
- 5) Att fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inte inriktas mot basindustrin
- 6) Att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

Norrtälje Arbetarekommun, Marita Jeansson

Motionen har blivit antagen vid Norrtälje arbetarekommuns representantskapsmöte.

MOTION 982

DEGERFORS ARBETAREKOMMUN

Gör basindustrin till ett redskap i det globala miljöarbetet och låt hela Sverige leva !

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri, har på olika sätt försökt informera vad elproduktionsskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta

- Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter - inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.
- Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna. Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t ex en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.
- Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investeringsarbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin betyder därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.
- Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglersteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.

- Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för andra branscher. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar, som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och regler teknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige. Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massa- industrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige - hela Sverige - skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades. Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Även om konsumenternas krav i slutskedet var viktiga får man inte bortse från den tekniska utveckling, som under flera decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processinterna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora

resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL). Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseeffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som var ekonomiskt rimligt också kunnat skärpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massaindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin, som bla genom övergång från dieseldriven till eldriven utrustning fått väsentligt bättre arbetsmiljö.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan

få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80 procent baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av den totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger så långt framme. Vi måste som i fallet med massaindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energiintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välstånd och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl a inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagets internationalisering. Miljöpolitiken måste då framförallt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi har haft sedan 60-talet. Produktionskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som t.ex skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas

via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energiintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en sk. grön skatteväxling i miljöpartiets utformning måste avvisas eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och till färre jobb. Det är därför viktigt att socialdemokratin tar på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först provar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp - en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/ företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala miljön gynnas på olika sätt - vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet och samtidigt verka för att hela Sverige skall leva, föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion.

- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens.
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer.
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter.
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

Motionen antagen av Degefors arbetarekommun

MOTION 983

NORRKÖPINGS ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Svensk basindustri ett redskap i det globala miljöarbetet

Socialdemokrater på orter med stor andel basindustri har under senare år känt allt större oro för att regeringen i samarbetet med miljöpartiet skall acceptera att tyngdpunkten i miljöpolitiken läggs på ekonomiska styrmedel till skada för sysselsättningen. S-nätverket för orter med energiintensiv industri har på olika sätt försökt informera vad elproduktionsskatter och en utökad grön skatteväxling innebär för dessa orter.

Fakta

- Svensk basindustri har avgörande betydelse för ett hundratal orter - inte bara i Norrland och Bergslagen utan även i många andra delar av landet. Ingen enskild åtgärd i politiken kan bättre motverka att Sveriges befolkning koncentreras till storstäderna än att vi skapar goda förutsättningar för denna energiintensiva industri.
- Svensk basindustri har i likhet med annan industri ägarmässigt genomgått en dramatisk förändring under de senaste tio åren. Ett stort antal företag är numera i utländsk ägo eller ingår i svenska allt mer globala koncerner. Det innebär att ledning och styrelse i företagen utan känslomässiga bindningar lägger framtidsinvesteringar till de anläggningar som anses ha de bästa förutsättningarna. Det gäller därför för platsledning och fackliga företrädare att kunna visa att t ex en investering i Ånge är bättre än en i Mo i Rana.
- Svensk basindustri svarar för en mycket stor del av den svenska exporten. I stor utsträckning baseras den svenska produktionen på inhemska råvaror och investerings-arbetena går ofta till den egna regionens företag. Detta betyder att nettoexporten (export minus import) blir hög för de energiintensiva företagen. Basindustrin bety-

der därmed mycket för vårt lands ekonomi och därmed alla svenskers välfärd.

- Svensk basindustri utgör ett högteknologiskt Mekka. Långt innan "den nya ekonomin" ens var påtänkt som begrepp, användes avancerad elektronisk reglersteknik av flera tiotusen arbetare i denna industri. Den datorkraft som exempelvis en driftsoperatör i Hallstavik använder för att göra papper till Stockholms dagstidningar är mycket större än vad som behövs i kontrollrummet på Arlanda för att leda flygtrafiken på ett säkert sätt.
- Svensk basindustri har varit och är en viktig partner för den framgångsrika svenska verkstadsindustrin och för betydelsefulla delar av den kemiska industrin. Att Sverige har två av världens ledande tillverkare av tunga lastbilar, Scania och Volvo, hänger självfallet ihop med att skogsnäringen med de tyngsta lasterna på de sämsta vägarna i det kallaste klimatet har efterfrågat lastbilar, som klarar de hårda kraven. Att världens ledande gruvutrustningsindustri Atlas Copco har sin bas i Sverige har naturligtvis sin förklaring i samarbetet med gruvindustrin. Från processutrustningsföretag som ABB och IBM framhålls den svenska basindustrins höga krav på styr- och reglersteknik som ett viktigt skäl för att verka i Sverige.
- Kemisk industri har genom samarbete med pappers- och massaindustrin kunnat utveckla produkter som motverkar utsläpp och väsentligt ökar effektiviteten i produktionen av papper. Produkter och system som numera är världsledande och som ger stora exportintäkter.

Det här visar att basindustrin behövs för att Sverige - hela Sverige - skall leva. Goda förutsättningar för den energiintensiva industrin borde därmed vara en självklar del i en socialdemokratisk tillväxt- och välfärdspolitik. Svensk basindustri har dessutom i samspel med verkstadsindustrin och kemisk industri spelat en viktig roll för att främja en uthållig global tillväxt. Men svensk miljöpolitik skulle i än högre grad kunna bidra till en sådan tillväxt samtidigt som en industriell och regional utveckling i Sverige främjades. Möjligheterna att ta fram ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning måste då stå i förgrunden.

Basindustrins roll i miljöarbetet

För att få fram ny miljö- och resurshushållningsteknik krävs ett långsiktigt och tålmodigt arbete. Forskningsrön och tekniska tillämpningar varvas och prövas och leder så småningom fram till resultat. Samhället eller konsumenterna kan inte kommendera fram ny teknik, samhällets roll måste i stället främst inriktas på att stimulera en god utveckling.

Ett tydligt exempel är den svenska massaindustrin. Det sägs ofta att de stora miljöförbättringarna i denna industri tvingats fram av konsumenternas krav på klorfritt papper. Då bortses från den tekniska utveckling

som under flera decennier föregått kraven och gjort dessa möjliga att tillfredsställa. Det är en utveckling, byggd på flera teknikgenombrott, som gjort att ny teknik först i världen introducerades i Sverige.

Hela tiden har man strävat efter sk processerna lösningar, där man genom en allt effektivare process successivt kunnat minska kloranvändningen. Därmed har man också minskat, och till sist eliminerat, utsläppen av farliga klorföreningar. Processförändringarna har gjorts i samband med stora investeringar, men samtidigt inneburit omfattande extra kostnader för den anläggning som först infört en ny teknik.

Att just Sverige kom att leda processutvecklingen inom massaindustrin har främst två orsaker, den svenska miljölagstiftningen och att stora resurser tidigt lades ned på miljöforskning. Den finansiella grunden för forskningen lades redan i början av 50-talet i samband med skogsindustrins övervinster under Korea-boomen. Finansminister Per Edvin Sköld tvingade då skogsindustrin att avsätta en del av vinsterna till forskning för bättre miljö och effektivare produktion.

Därmed möjliggjordes redan på 50-talet tillkomsten av en då internationellt unik institution på miljöområdet som senare kom att ombildas till Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL). Betydelsefulla forskningsprojekt har genom åren gjorts inom skogsindustrins gemensamma forskningsinstitut STFI och IVL samt i stora samarbetsprojekt mellan branschens företag. Projekt som givit Sverige en ledande position vad gäller resurseffektiv produktion med minimala utsläpp av föroreningar.

Svensk miljölagstiftning ett föredöme

Svensk miljölagstiftning bygger på att företag för att få ett miljötillstånd skall uppfylla det som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Tack vare det framgångsrika kollektiva forskningsarbetet inom skogsindustrin kunde tillståndsmyndigheterna skärpa kraven både när det gällde vad som var miljömässigt motiverat och tekniskt möjligt. Genom en omfattande strukturrationalisering och en god ekonomisk utveckling inom svensk skogsindustri möjliggjordes omfattande nyinvesteringar och därmed har kraven på vad som var ekonomiskt rimligt också kunnat skäpas.

På det här sättet kunde politiken, forskningen och den ekonomiska utvecklingen inom branschen skapa en god cirkel som successivt ledde till allt mindre utsläpp. Samtidigt effektiviserades hushållningen med råvaror, energi, kemikalier och andra insatsvaror. Dessa svenska miljöresultat har sedan kunnat användas av miljöpolitiker och miljöorganisationer i andra länder för att driva på en övergång till mer långsiktigt hållbara produktionssystem.

Den här utvecklingen är inte unik för massaindustrin. Genomgående är svensk basindustri i främsta ledet, när det gäller låga miljöutsläpp och effektiv energi- och resurshushållning.

Produkterna i samtliga branscher inom basindustrin har successivt utvecklats så att de kräver väsentligt mindre resurser, men ger samma eller bättre nytta för användarna. Även på arbetsmiljöområdet har basindustrin i hög grad medverkat till att ta fram ny teknik som sedan kommit till nytta i andra länder. Det gäller exempelvis gruvindustrin, som radikalt minskat mängden cancerframkallande ämnen vid underjordsbrytning.

De industriella utvecklingsblockens roll i det globala miljöarbetet

Idag står globala miljöproblem och gränsövergripande föroreningar i centrum för miljöarbetet. Riskerna för stora klimatförändringar framstår som det kanske viktigaste problemet att bemästra. Ett problem som kan få gigantiska konsekvenser. Samtidigt framstår en lösning som synnerligen svår att uppnå, eftersom världens energiförsörjning till 80 procent baserar sig på fossila bränslen och inte minst utvecklingsländerna behöver öka sin energianvändning.

Vad kan vi i Sverige då göra, som litet land vars andel av jordens resursanvändning endast utgör en knapp hundradel och vars andel av den totala CO₂-utsläppen endast uppgår till ett par tusendelar. Det är uppenbart att vi inte genom att minimera våra utsläpp och vår resursanvändning kan lösa de globala problemen, om detta inte får efterföljd i andra länder. Och en sådan efterföljd kan vi inte räkna med i en värld inriktad på att öka människors materiella välfärd.

Vår stora möjlighet att påverka de globala miljö- och resurshushållningsproblemen är i stället att satsa på forsknings- och utvecklingsarbete. Inte att genom skatter och avgifter försämra konkurrenskraften hos en industri som ligger så långt framme. Vi måste som i fallet med massaindustrin visa på goda exempel som förenar miljö och ekonomi för att det skall leda till att andra följer oss. Sverige har speciella förutsättningar att främja en sådan teknikutveckling. Svensk basindustri har en internationellt låg energianvändning och mycket små miljöutsläpp räknat per producerad ton vara och svensk verkstadsindustri och kemisk industri är världsledande, när det gäller utrustning respektive produkter till energikrävande verksamhet.

Kombinationen av verkstadsföretag som ABB, Scania, Volvo lastbilar och Atlas Copco och en på miljö- och resurshushållning inriktad energiintensiv industri har lett till industriella utvecklingsblock som haft stor betydelse för vårt välstånd och varit till nytta i det globala miljöarbetet. Detta gäller också samarbetet mellan den kemiska industrin och skogsindustrin. Numera har utvecklingsblocken vidgas och gäller även samarbete med tjänsteföretag bl a inom IT-sektorn.

Detta är unika kombinationer som vi måste vidareutveckla i kampen för en uthållig global välfärd, samtidigt som vi kan främja en industriell tillväxt i vårt land och därmed också bidra till en bättre regional balans. Grunden för en sådan framgångsrik miljö- och industripolitik måste vara

att skapa goda förutsättningar för investeringar i företag inom industriella utvecklingsblock. Så har det alltid varit, men detta är idag än viktigare på grund av företagens internationalisering. Miljöpolitiken måste då framförallt bygga på den framgångsrika miljölagstiftning som vi har haft sedan 60-talet. Produktionsskatter som inte har sin motsvarighet i andra länder måste tas bort, samtidigt som en fortsatt skatteväxling med miljö- och energiskatter inriktas mot konsumtionen. Då skulle skatter på hushållens miljöbelastande konsumtion kunna växlas mot minskade inkomstskatter eller andra ekonomiska stöd som till exempel skatteavdrag för arbetsresor.

Trycket på företagen att finna goda miljölösningar skall alltså utövas via miljötillstånd och inte via energi- och miljöskatter som konkurrenter i andra länder inte har. Sådana kostnader försämrar lönsamheten vid svenska energiintensiva arbetsplatser och försvårar därmed investeringar i Sverige. Detta leder på sikt till mindre produktion och färre jobb i Sverige. Eftersom svensk produktion har lägre utsläpp per producerad enhet ökar de globala utsläppen när produktion förläggs till andra länder.

Det är därför tanken på en så kallad grön skatteväxling måste aviseras eftersom en sådan skatteväxling både leder till en sämre miljö och till färre jobb. Det är också därför viktigt att socialdemokratien måste ta på sig den svåra men nödvändiga pedagogiska uppgiften att argumentera för en skatteväxling inriktad mot konsumtionen.

Ökade resurser till ny teknik

Det allvarligaste med produktionsskatterna ur miljösynpunkt är dock att dessa minskar förutsättningarna att pröva ny miljöteknik, eftersom sådan teknik framförallt kommer till stånd i samband med nyinvesteringar. Samhället bör därför inte minst av miljöskäl främja nya investeringar och aktivt verka för att sänka ribban för de företag som vågar vara pionjärer. Ny teknik har ju oftast barnsjukdomar, som drabbar det företag som först provar sådan teknik.

När miljö- och energiskatter är mycket högre än i konkurrentländerna minskar också förutsättningarna att få andra länder att ta efter oss. Dagens svenska produktionsskatter på energiområdet kan liknas vid löparen som agerar hare och springer 200 meter framför klungan i ett 1500-meterslopp - en sådan löpare drar inte upp farten i loppet.

I stället för miljö- och energiskatter, som minskar möjligheterna att få fram nya investeringar och ny teknik för bättre miljö och effektivare resurshushållning, borde ökade resurser för dessa ändamål tas fram. En tänkbar delfinansiering skulle då kunna vara någon form av miljöforskningsavgift som inte är fiskal utan återförs till berörd bransch/företag. Det är viktigt att storleken på en sådan avgift anpassas till vad som kan tänkas få efterföljd i andra industriländer. Därmed skulle den globala miljön gynnas på olika sätt - vi skulle i Sverige främja ny teknik, denna skulle vara till nytta för miljön i alla länder och vi skulle stimulera andra länder att föra en liknande miljöforskningspolitik.

För att bättre ta till vara svensk basindustri som ett redskap i det globala miljöarbetet föreslår vi att kongressen ställer sig bakom följande miljöpolitiska riktlinjer som innebär:

- 1) att globala miljö- och resurshushållningsproblem skall vara styrande för miljöpolitiken
- 2) att miljölagstiftningen skall utgöra grunden i arbetet att minska utsläppen och effektivisera resurshushållningen inom svensk produktion.
- 3) att politiken måste utformas med hänsyn till att svensk produktion är utsatt för internationell konkurrens.
- 4) att produktionsskatter på energi- och miljöområdet harmoniseras med motsvarande skatter i våra konkurrentländer.
- 5) att en fortsatt skatteväxling med energi- och miljöskatter inriktas mot konsumtionen som exempelvis växlas mot sänkta inkomstskatter.
- 6) att ökade resurser tas fram för att minska ekonomiska hinder att pröva ny miljö- och resurshushållningsteknik.

Gunnel Gennebeck, Kenneth Johansson

Norrköpings Arbetarekommun beslutade vid sitt representantskap den 23 april 2001 att sända motionen som enskild.

MOTION 984

VÄRMLANDS PARTIDISTRIKT, VÄSTERNORRLANDS PARTIDISTRIKT,
DALARNAS PARTIDISTRIKT, NORRBOTTENS PARTIDISTRIKT,
JÄMTLANDS PARTIDISTRIKT, VÄSTERBOTTENS PARTIDISTRIKT,
GÄVLEBORGS PARTIDISTRIKT, SVERIGES SOCIALDEMOKRATISKA
UNGDOMSFÖRBUND, SVERIGES SOCIALDEMOKRATISKA
KVINNOFÖRBUND och SVERIGES KRISTNA SOCIALDEMOKRATER

Nationell strategi för utveckling av bioalkohol för en uthållig transportsektor.

En hållbar utveckling innebär att vi som lever idag klarar våra behov utan att äventyra förutsättningarna för framtida generationer. Minskad miljöbelastning, effektivare resursanvändning och ökad användning av förnyelsebara resurser står i samklang med hög tillväxt och är en förutsättning för den. Omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle utgör i sig en stor tillväxtpotential och är därför en del av politiken för att stärka det svenska näringslivet och öka sysselsättningen. Den globala marknaden för miljöteknik, miljöanpassade och resurssnåla produkter växer snabbt. Omställningen av energisystemet är ett led i Sveriges strävan att vara ett föregångsland när det gäller att skapa en hållbar utveckling.

Vid tidpunkten för energikrisen i mitten av 70-talet stod bostadssektorn för 70 % av den fossila energiförbrukningen och transportsektorn för mindre än 30 %. Nu 25 år senare har Sverige genom ett intensivt och framgångsrikt arbete för att öka hållbarheten inom bostadssektorn, inte minst genom de kommunala fjärrvärmeverkens försorg, lyckats förändra dessa siffror så att transportsektorn står för en alltmer ökande andel, idag närmare 60 %, av det fossila energiberoendet. De slutsatser vi drog av energikrisen omsattes således i ett mycket framgångsrikt arbete vad gäller bostadsuppvärmning medan mycket litet har gjorts på den nationella nivån för att minska det fossila beroendet inom transportsektorn.

Ute i landet har dock mycket skett för att samla och utveckla den svenska kompetensen vad gäller bioalkoholer, vilket är det biobränsle som både nationellt och globalt har den största potentialen att minska det fossila beroendet. Vad gäller produktion av bioalkohol från jordbruksprodukter bygger detta på i stort sett känd teknik. Länder som Spanien etc. har tagit spetsen och Sverige bedöms inom detta område ha små möjligheter att utveckla en världsledande ställning. Helt annorlunda ser situationen ut inom området bioalkoholer från skogsråvara, där Sverige har unika förutsättningar vad gäller kompetens inom råvaru- och produktionsteknik, samt inom området systemlösningar vad gäller distribution, infrastruktur och fordonsteknik. En SWOT-analys inom detta område visar med stor tydlighet att Sverige har mycket stora möjligheter att här kraftfullt kunna stärka befintlig industri samt skapa en ny industriell bransch som kan ta ledningen inom en snabbt växande internationell marknad.

Avsaknaden av en nationell utvecklingsstrategi har dock medfört att utvecklingsarbetet hittills tvingats ske mycket decentraliserat, alltför småskaligt, ofta defensivt och ibland i direkt motvind. Då den globala insikten om behovet av förnybara drivmedel sprids mycket snabbt är det en stor möjlighet för Sverige som industrination och föredöme i hållbart miljötänkande att alltmer investera och utveckla de konkurrensfördelar vi har idag, innan dessa förminskas och försvinner. *Carpe Diem!*

Frågan om att utveckla system för att minska det fossila beroendet inom transportsektorn är i grunden givetvis ett miljömässigt utvecklingsprojekt. Våra nationella och internationella åtaganden för att minska nettoutsläppen av växthusgaser motiverar i sig att en storskalig nationell satsning görs. Vårt samhällsliga beroende av transportsektorn, inte minst inom de glesbefolkade delarna av landet, samt den stora näringslivs- och sysselsättningsmässiga potentialen gör dock att projektets stora drivkrafter bedöms ligga inom både näringslivs- och miljöområdet. För att Sverige skall förbli världsledande på detta område krävs en nationell strategi och en politisk vilja.

För att Sverige skall vara världsledande om 10 år krävs ökad forskning och utveckling samt under ett inledningssked olika former av skattere-

duktion. Detta möjliggör även att Sverige på sikt bygger upp en inhemskt producerad skattebas genom att i framtiden till viss del beskatta bioalkoholer. Om vi endast väljer att minska förbrukningen av fossila bränslen minskar skatteinkomsterna. Därför är det långsiktigt rätt att satsa på biobränslen ur såväl ekonomisk, miljömässig och näringssynpunkt. Rätt utformat blir det en god affär, även för statskassan. Detta speciellt med tanke på att många av de nytillkommande jobben kommer att uppstå i de mindre befolkningstäta delarna av landet, samt att företag inom branschen bedöms ha stora marknader utomlands.

På ett tidigt stadium i strategiarbetet måste också vissa juridiska hinder undanröjas, bl a det förbud mot inblandning av mer än 3 % metanol och 5 % etanol i bensin som finns i Miljöbalken 14 kap 22 §. Enligt uppgift bedöms möjligheterna vara goda att för en satsning att minska växthuseffekten kunna få ett nationellt undantag från det Direktiv (98/70/EG) som frågan baseras på.

Utifrån ovanstående föreslås kongressen besluta:

- 1) att uppdra till partistyrelsen att utforma förslag till en nationell strategi för utveckling av bioalkohol för en uthållig transportsektor med utvecklings- möjligheter för svensk industri.

Värmlands partidistrikt, Tommy Ternemar, Ordförande
Västernorrlands partidistrikt, Elvy Söderström, Ordförande
Dalarnas partidistrikt, Peter Hultqvist, Ordförande
Norrbottnens partidistrikt, Ulla Ölvebro, Vice Ordförande
Jämtlands partidistrikt, Berit Andnor, Ordförande
Västerbottens partidistrikt, Carin Lundberg, Ordförande
Gävleborgs partidistrikt, Raimo Pärssinen, Ordförande
Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, Mikael Damberg, Ordförande,
Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Inger Segelström, Ordförande
Sveriges Kristna Socialdemokrater, Anna Berger Kettner, Ordförande

MOTION 985

NACKA ARBETAREKOMMUN

Miljömässigt bränslesystem

Det moderna samhället kräver mångfald av trafiksystem. Det ligger i människans grundläggande behov att kunna "resa". Både som allmän möjlighet i för social- och kulturell utveckling också ur ett ekonomiskt perspektiv. Arbetsresor, transporter av varor, besök, sammanträde osv.

Ett utvecklat system för trafik har dock ur miljösynpunkt ett antal negativa effekter. Det är därför angeläget att socialdemokratin har det politiska initiativet för att minska och eliminera så många negativa effekter som möjligt.

Automobilen har med sin nuvarande tekniska utformning ett antal effekter som går att minska och styra med en medveten politik.

Trafikens hälsovådliga utsläpp av koldioxid och undvika växthuseffektens kvävande värme kan vi minska genom alternativ och användning av miljövänligare drivmedel. En ökad användning av förnyelsebara drivmedel skulle både förbättra miljön, skapa nya förutsättningar för jordbruket. Det är också angeläget att minska uttaget av jordens ändliga resurs i form av fossila bränsle, råolja för annan användning och framtida generationers behov.

Trängseln av bilar, såväl mängden som storleken är påtaglig i storstadsområde och ger negativa effekter för såväl den enskilde individen som fastnar i omfattande trafikköer och ekonomiska effekter i form av "tid".

Den ökade trafikmängden ger också en ökad "stensättning" av landskapet och därmed negativa effekter för naturen med förändrade förutsättningar för avrinning och grundvattennivåer inom urbaniserade områden.

Trafikskador är ett av nutidens stora hälsoproblem och många människor får sin tillvaro förstörd genom olyckor och skador. Förändringar i trafiken med lägre hastigheter, trafikplanering i form av alternativa möjligheter som en bra kollektivtrafik minskar trafikskadorna.

Förslag:

- 1) att socialdemokraterna formulerar som del i ett trafikpolitiskt- och miljömål att lagstadga om att öka inblandningen till 15 procent av förnyelsebara drivmedel i form av etanol/metanol i bensin och diesel.
- 2) att stimulera till och utveckla regelverk för användning och utveckling av motorer med lägre effekt i form av kW och lägre bränsleförbrukning.

Lennart Ängeby, Nacka

Nacka arbetarekommun har vid medlemsmöte den 26 april 2001 beslutat bifalla motionen.

MOTION 986

ÅRE ARBETAREKOMMUN

Alternativa drivmedel

Man har från statsmakterna under lång tid ensidigt satsat på etanol, rap-solja som drivmedel. Detta torde vara ett slöseri med resurser av stora mått! För att exempelvis ersätta den svenska bilismens samlade årskonsumtion av fossila bränslen med etanol tillverkad av jordbruksprodukter skulle det krävas ca 12 miljoner hektar. Detta är sex gånger mer än hela

Sveriges samlade jordbruksareal! Att fortsätta denna väg är således en utopi! Däremot finns areella förutsättningar för en storskalig produktion av metanol (träsprit) på basis av energi skog. Hela Sveriges fordonspark skulle kunna tillgodoses med ca 3 miljoner hektar energiskog. Denna areal finns i dag tillgänglig i form av 1 miljon nedlagd åkermark och 2 miljoner hektar skog som ej nyttjas av skogsindustrins behov. En sådan satsning skulle enligt beräkningarna skapa 10 000 varaktiga arbetstillfällen. En början av, låt säga en satsning på 30% skulle skapa 3-4000 arbetstillfällen. Detta skulle klara behovet av drivmedel för hela kollektivtrafiken vilket i sin tur skulle visa på en Socialdemokratisk politisk handlingskraft, inte minst ur ett miljöperspektiv. En satsning som har substans och folklig förankring! Metanol motsvarande en liter bensin tillverkad av svensk energiskog kostar enligt beräkningar som gjorts före skatt ca 4 kronor litern. Detta skall jämföras med ca 6,50 kronor litern för etanol som tillverkas av jordbruksprodukter! Metanoltillverkningen är även speciellt intressant eftersom det troligtvis kan bli ett övergångsbränsle för kommande bränslecellsdrivna fordon.

Vi föreslår kongressen besluta:

- 1) att en representativ utredningsgrupp tillsätts som arbetar enligt motionens intentioner om en storskalig satsning på inhemsk metanoltillverkning.

*Mörsil 3 april 2001, Micael Hälén
Svenstavik 3 april 2001, Stefan Esbjörnsson*

Motionen behandlades på Åre Arbetarekommuns styrelsemöte den 5 april 2001. Motionen antogs då som arbetarekommunens egen.

Thomas Hägg Ordf.

Motionen behandlades på Bergs Arbetarekommuns styrelsemöte den 17 april 2001. Motionen antogs då som arbetarekommunens egen

Stefan Esbjörnsson Ordf.

MOTION 987

NACKA ARBETAREKOMMUN

Trafiken i vår gemensamma miljö

Luftföroreningar från trafiken beror i stor omfattning på olika egenskaper hos motorer och drivmedel. De kan därför reduceras om man kan minska motorernas bränsleförbrukning och växla ut de fossila drivmedlen. Reduktion av koldioxidutsläppen har länge bedömts som svårast att uppnå, men verkar nu uppnåelig. Denna reduktion förutsätter inte bara begränsningar av ökningen av vägtrafiken utan också utvecklingen av den

nya motor- och bränsletekniken samt stimulering av dess introduktion i samhället.

Mycket kan göras i vårt eget land, men utsläppen i ett land påverkar miljön i grannländerna och i vissa fall även i mer avlägsna länder. Därför är det av avgörande betydelse för miljön i vårt land och i andra länder, vad som görs internationellt för att minska utsläppen. För en hälsosammare miljö i Sverige och andra länder behövs internationellt samarbete i fordons- och bränslefrågor samt dithörande miljöfrågor.

Därför föreslås kongressen besluta

- 1) att ge regeringen uppdraget att stimulera utvecklingen av den nya tekniken och dess introduktion i det svenska samhället,
- 2) att aktivt verka i fordons- och bränslefrågor samt dithörande miljöfrågor i EU och i andra internationella fora.

Tuula Meisaasri-Polsa, Mattias Qvarsell, Nacka

Nacka arbetarekommun beslutade att bifall motionen

MOTION 988

SUNDSVALLS ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Långsiktig energipolitik

Den svenska energipolitiken har under den senaste 10-årsperioden kännetecknas av en stor ryckighet och många motstridiga beslut i skatte- och avgiftsfrågor.

Avregleringen av den svenska elmarknaden har också inneburit en stark fokusering på kortsiktiga vinster i elhandels- och elnätsföretagen. Konkurrenterna på den avreglerade elmarknaden har medfört lägre priser för elkunderna. Detta är den positiva delen av

konkurrensen på elmarknaden i det korta perspektivet. Den rikliga nederbörden och välfyllda vattenmagasin i Norge och Sverige är för övrigt den största orsaken till de låga elpriserna.

Negativa effekter är att företagen kraftigt minskar sina investeringar i elnät och elproduktionsanläggningar. Den starka inriktningen på ökade vinster i företagen har också medfört stora personalminskningar. Personalminskningarna innebär sämre service för kunderna vid strömavbrott. Speciellt utsatta är glesbygdskunder.

Inga större investeringar har gjorts i nya svenska kraftverk efter avregleringen av elmarknaden den 1 januari 1996. Däremot har 10 % av den installerade produktionskapaciteten avvecklats efter avregleringen. Risken för kapacitetsbrist är överhängande om det blir en period med sträng kyla i södra Sverige.

De politiska målsättningarna om en miljövänligare elproduktion har inte genomförts. Det låga elpriset sätter stopp för investeringar som inte subventioneras via statskassan. För att privata företag ska satsa pengar i ny elproduktion måste elpriset öka med minst 10 öre per kilowattimme.

Risken är stor att elförsörjningen drabbas av allvarliga störningar och fördyringar i framtiden om marknadskrafterna lämnas fritt spelrum. Det moderna samhället är mycket sårbart och beroende av en trygg elförsörjning.

Vi föreslår därför partikongressen besluta ge partistyrelsen i uppdrag att verka för:

- 1) att det måste fattas politiska beslut som garanterar ett samhälleligt inflytande över elmarknaden,
- 2) att skatter och avgifter harmoniseras på en öppen elmarknad där olika länder konkurrerar om elkunderna,
- 3) att Energimyndigheten måste ges en tydligare roll och effektiva sanktionsmöjligheter för sin övervakning av elmarknaden.

SEKO:s S-förening i Sundsvall, Ewa Lindstrand.

Sundsvalls arbetarekommun beslutade vid representantskapsmöte 2001-03-29 att motionen insändes som enskild.

Kenneth Westin, Mötessekreterare.

MOTION 989

ÖSTERSUNDS ARBETAREKOMMUN

Långsiktig energipolitik

Den svenska energipolitiken har under den senaste 10-årsperioden kännetecknats av en stor ryckighet och många motstridiga beslut i skatte- och avgiftsfrågor.

Avregleringen av den svenska elmarknaden har också inneburit en stark fokusering på kortsiktiga vinster i elhandels och elnätsföretagen. Konkurrensen på den avreglerade elmarknaden har medfört lägre priser för elkunderna. Detta är den positiva delen av konkurrensen på elmarknaden i det korta perspektivet. Den rikliga nederbörden och välfyllda vattenmagasin i Norge och Sverige är för övrigt den största orsaken till de låga elpriserna.

Negativa effekter är att företagen kraftigt minskat sina investeringar i elnät och elproduktionsanläggningar. Den starka inriktningen på ökade vinster i företagen har också medfört stora personalminskningar. Personalminskningarna innebär sämre service för kunderna vid strömavbrott. Speciellt utsatta är glesbygds kunder.

Inga större investeringar har gjorts i nya svenska kraftverk efter avregleringen av elmarknaden den 1 januari 1996. Däremot har 10 % av den installerade produktionskapaciteten avvecklats efter avregleringen. Risken för kapacitetsbrist är överhängande om det blir en period med sträng kyla i södra Sverige.

De politiska målsättningarna om en miljövänligare elproduktion har inte genomförts. Det låga elpriset sätter stopp för investeringar som inte subventioneras via statskassan. För att privata företag ska satsa pengar i ny elproduktion måste elpriset öka med ett visst antal öre per kilowatt-timme.

Risken är i annat fall stor att elförsörjningen drabbas av allvarliga störningar och fördyringar i framtiden om marknadskrafterna lämnas fritt spelrum. Det moderna samhället är mycket sårbart och beroende av en trygg elförsörjning.

Undertecknad föreslår därför kongressen besluta

- 1) att det måste fattas politiska beslut som garanterar ett samhälleligt inflytande över elmarknaden.
- 2) att skatter och avgifter måste harmoniseras på en öppen elmarknad där olika länder konkurrerar om elkunderna.
- 3) att energimyndigheten måste ges en tydligare roll och effektiva sanktionsmöjligheter för sin övervakning av elmarknaden.

Kjell Svantesson

Socialdemokraterna i Östersund har antagit motionen som sin egen

MOTION 990

MALMÖ ARBETAREKOMMUN

Långsiktig energipolitik

Avregleringen av elmarknaden har inneburit en stark fokusering på kort-siktiga vinster i elhandels- och elnätsföretagen. För konsumenterna har konkurrensen på den avreglerade elmarknaden medfört lägre priser. I de korta perspektivet är detta den positiva delen för konsumenten. Det negativa är att företagen kraftigt minskat sina investeringar i elnät och elproduktionsanläggningar. Den starka inriktningen på ökade vinster har lett till stora personalminskningar, eftersatt underhåll och sämre service vid strömavbrott.

Inga större investeringar har gjorts i nya svenska kraftverk efter avregleringen av elmarknaden jan. -96. Däremot har 10% av den installerade produktionskapaciteten avvecklats efter avregleringen. Risken för kapacitetsbrist är överhängande om det blir perioder med sträng kyla i södra Sverige.

De politiska målsättningarna om en miljövänligare elproduktion har inte uppfyllts. Det låga elpriset sätter stopp för investeringar som inte subventioneras via statskassan.

Risken är mycket stor att elförsörjningen drabbas av allvarliga driftsafbrott och fördyringar om marknadskrafterna lämnas fritt spelrum. Vårt samhälle är synnerligen sårbart och i starkt behov av en trygg elförsörjning.

Vi föreslår kongressen besluta:

- 1) att politiska beslut måste garantera ett samhälleligt inflytande över elmarknaden
- 2) att skatter och avgifter måste harmoniseras på en öppen elmarknad där olika länder konkurrerar om elkunderna
- 3) att energimyndigheten ges en tydligare roll och effektiva sanktionsmöjligheter för sin övervakning av elmarknaden

Eva Sjöstedt, SEKO S-förening i Malmö

Malmö Arbetarekommuns representantskap har vid sitt sammanträde den 3 maj beslutat att översända motionen till den 34:e ordinarie partikongressen som Arbetarekommunens egen.

MOTION 991

PARTIDISTRIKTEN I NORRBOTTEN, VÄSTERBOTTEN, JÄMTLAND,
VÄSTERNORRLAND, GÄVLEBORG, DALARNA OCH VÄRMLAND

Den energiintensiva industrin behövs för jobb, miljö och välfärd

I den allmänna debatten framhålls ofta att de nya jobben växer fram inom tjänstesektorn och att allt färre människor sysselsätts i den traditionella industrin. Man glömmer då ofta bort att en väldigt stor del av tjänstesektorn är helt beroende av industrin eftersom man är helt inriktade på serviceuppdrag åt industrin. I Sverige sysselsätts ca. 100.000 människor direkt och ca. 200.000 indirekt i den energiintensiva industrin. I Norrbotten svarar dessa industrier för mer än hälften av alla industrijobb. Den energiintensiva industrin har därför oerhört stor betydelse för tillväxt, sysselsättning och välfärd. Den svenska industrin ligger långt framme i miljöarbetet och risken är stor att den konkurreras ut av industrier i andra länder med betydligt lägre miljökrav. Med tanke på miljön är det därför nödvändigt med en energipolitik som ger den svenska energiintensiva industrin goda utvecklingsmöjligheter på både kort och lång sikt.

Energibesattningen måste därför ges en sådan utformning att den svenska energiintensiva industrin inte får konkurrensnackdelar gentemot sina konkurrentländer.

Den energiintensiva industrin är också mycket kapitalintensiv och kräver mycket stora investeringar i modern teknik. Det är oroande att en del av de svenska företagens investeringar i energiintensiv industri under 1990-talet förlagts till andra länder på grund av osäkerhet om de framtida svenska energipriserna. Om Sverige ska kunna fortsätta att vara en ledande industrination så måste företagen ha möjligheter att bedöma de långsiktiga konsekvenserna av sina investeringsbeslut. Det krävs således stabila energipriser på en europeiskt konkurrenskraftig nivå.

Under det senaste året har den svenska elproduktionskapaciteten minskats kraftigt. Detta innebär en risk för framtida höjda energipriser och ett stort hot mot den elintensiva industrins utvecklingsmöjligheter. Det är därför nödvändigt att vidta åtgärder så att vi snabbt kan komma igång med utbyggnad av ny energiproduktion så att omställningen av energisystemet kan genomföras på ett sådant sätt att den svenska industriproduktionen inte skadas.

Vi föreslår därför att kongressen beslutar att partiet ska verka för

- 1) att energibesattningen ges en sådan utformning att den svenska energiintensiva industrin inte får konkurrensnackdelar gentemot sina konkurrentländer.
- 2) att den energiintensiva industrin får stabila energipriser på en europeiskt konkurrenskraftig nivå.
- 3) att vidta åtgärder så att vi snabbt kan komma igång med utbyggnad av ny energiproduktion

*Norrbottnens partidistrikt, Västerbottens partidistrikt,
Jämtlands partidistrikt, Västernorrlands partidistrikt
Gävleborgs partidistrikt, Dalarnas partidistrikt, Värmlands partidistrikt*

MOTION 992

NACKA ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Marknadskrafterna måste styras

Före 60-talet hade vi varuhus, NK, PUB, DOMUS, TEMPO och andra. I ett varuhus skulle finnas varor för hemmets behov – man hade allt och alla varumärken! Nu har artikelmängden blivit så stor, att handeln har blivit ohanterlig, och med utvidgad frihandel blir det ännu mer. Snart måste vi gå tillbaka till 48-timmarsveckan för att klara valfrihetens mångfald. Detta medför också mer stress.

Det är inte kapitalismen som givit välfärden – det är oljan. Oljan som pumpas upp och håller igång böndernas jordbruksmaskiner, vilket ger stora skördar utan spade och hacka. Den ger oss den billiga mat som är nödvändig för vår forlevnad. Energin gör arbetet som förr gjorde för hand. En farlig energi: växthuseffekten, ozonskiktets uttunning, grundvattnet hotas. Atomkraftens farlighet: en härdsmalta i Ryssland, Tjernobyl, medför t ex att bär, svamp och vilt inte kan användas på många år i Gävle-trakten. Om ett sabotage med härdsmalta skulle genomföras mot Barsebäcks kärnkraftverk, när ett högtryck ligger över Skåne, skulle allt jordbruk i Skåne och Danmark bli omöjligt för många år – vår kornbod helt förstörd. Oljan gör att vi får billiga varor: det lönar sig inte att reparera våra tekniska apparater. Nu är det lag på att alla elektriska apparater skall insamlas för skrotning. Det är säkert många föremål, som det är endast små fel på, som det kan löna sig att laga om 20-30 år eller senare. Finns det bergrum man kunde förvara dem i för kommande tider?

Oljan

Idag har vi en oljekris. Oljeländerna stryper tillgången. Men den verkliga oljekrisen får våra barn och barnbarn, när det inte finns fler kranar att öppna. Då kommer katastrofen. Oljan har inte bara givit energi: den är t ex råvara för plast, asfalt, smörjmedel och mycket annat. Slöseriet med energi är ohållbart.

Många bilar går över 200 km/t. Vi har hastighetsbegränsning på 100 km/t och 0-visionen är 0 öda i trafiken. Med mindre hästkrafter i bilarna: mindre bensinåtgång, färre trafikskadade och döda. Man kör mot storstaden på motorväg i 180 km/t, sen fastnar man i bilkö, 5 km lång och detta pågår varje morgon och kväll år ut och åt in. Marknadskrafterna har gjort planeringen.

Marknadskrafterna får inte sätta vår existens på spel

Vi kan inte driva den här liberala politiken, då försvinner vi som parti. Ska vi vända medlemsminskningen måste vi göra något radikalt! Det är inte marknadens egoism som ska vara ledstjärna utan solidariteten.

Hur styr man marknadskrafterna? Jo, med det hatade ordet förbud! Sätt tak för bilarnas hastighet. Förbjud bilar som går fortare än i Sverige tillåten hastighet. Förbjud varje sak som inte har EU-standard. Inför skatt på ej långsiktigt aktiesparande. Tobin-skatten. Bojkotta länder som är skatteparadis.

Motionens huvudsyfte är att få igång diskussionen: hur styr vi marknadskrafterna, och – enligt förslag som kommer fram, besluta om åtgärder för att styra marknadskrafterna.

Vi förslår kongressen att besluta

- 1) att partiet djupgående utreder former för energisparande så våra barnbarn slipper lida på grund av vårt slösaktiga liv

- 2) att ge regeringen uppdraget att ta initiativ till åtgärder med målet: marknadskrafternas kapitalistiska inriktning ska inte styra landet
att partiet tar fram modeller för en klar standardisering av varusortering för att minska den ohanterliga mångfalden av varor – med focus på resursförbrukning och miljöförstöring.

*Vera-Maj Torby, Rune Johansson
Saltsjöbadens S-förening*

Nacka arbetarekommun beslutade att motionens första och andra attsatsers anses besvarade, samt att tredje att-satsen avslås.

MOTION 993
NYNÄSHAMNS ARBETAREKOMMUN

Sänkta elnätsavgifterna.

På senare tid har det framförts synpunkter på att elnätsavgifterna måste sänkas. Det företag som äger elnätet inom ett koncessionsområde har en monopolsituation. Nätmyndigheten skall ha ett ansvar för att bevaka att eventuella höjningar av elnätsavgifterna är befogade. Studerar man jämförbara områden så kan elnätsavgifterna variera med 100% mellan den lägsta och den högsta avgiften.

I DN Debatt den 29 januari 2001 beskrev 11 organisationer problemet och krävde följande:

- Att det stora flertalet nätföretag omgående sänker sina nätavgifter.
- Att riksdagen ger Nätmyndigheten effektivare verktyg för övervakning av nätavgifterna. Om nätföretagen inte uppfyller Nätmyndighetens krav på sänkta nätavgifter bör nätföretagens koncession kunna ifrågasättas.
- Att abonnenterna får inflytande i Nätmyndighetens arbete.

Enligt min uppfattning bör ett nätbolag som har monopol bevakas av kunderna. Konsumenterna bör organisera sig och ges inflytande på det lokala nätbolaget. Konsumenterna skall kunna ta del av nätbolagets budget och bokslut. Företagets mål, strategi, prispolitik, m.m. skall vara sådana nyckeltal som företaget regelbundet skall lämna ut till konsumenterna. Nu kan ett nätbolag, som är aktiebolag, kunna hävda att de inte är skyldiga att lämna ut uppgifter om bolaget. Detta är något som riksdag och regering bör ändra på. Denna ändring ska gälla företag som har en monopolsituation inom utförande av samhällsfunktioner. Fördelning mellan fast och rörlig del av nätavgiften, säkringstaxan, fördelning mellan egna hem och lägenheter, mellan företag och privata hushåll kan vara sådana frågor som nätbolaget skall diskutera med konsumenterna.

Om konsumenterna upplever att de inte har förtroende för nätbolaget så skall de kunna initiera att nätbolaget bör förlora sin koncession.

Ovanstående resonemang kan gälla samtliga bolag som har en monopolsituation att utföra samhällsfunktioner. Exempelvis fjärrvärme, nätbolag, kollektivtrafik, vatten m.m.

Förslag:

- 1) att ge regeringen i uppdrag att utarbeta sådana ändringar i aktiebolagslagen som stärker ett konsumentengagemang inom områden där bolag har ett monopol på samhällsservice.

Sorunda 2001-03-08, Björn Lerjebo

Nynäshamns Arbetarekommun har på sitt årsmöte beslutat att anta motionen som sin egen samt att översända motionen till partikongressen.

Tore Åkerbäck, Carina Bäcklund

MOTION 994

YSTADS ARBETAREKOMMUN

Tidsbegränsade byggnadslov för vindkraftverk

Vi socialdemokrater har en positiv syn på vindkraften. Ett vindkraftverk i drift ger en bra känsla eftersom man vet att här produceras renast möjliga energi.

Ett bygglov har ingen tidsbegränsning i nuvarande lagstiftning. De kan således stå i evinnerlig tid. En möjlighet för efterkommande generationer att göra en egen bedömning av vindkraften skulle vara bra.

Verk som står stilla tror jag kommer att upplevas negativt om det blir många. I Tomelilla kommun står två verk stilla sedan några år. Nuvarande lagstiftning om ovärdade fastigheter är en mycket tungrodd process att återopa för att avveckla vindkraftverk.

Ystads kommun tar för närvarande fram en policy för etablering av vindkraftverk. Policyn pekar ut områden lämpade för vindkraft (klass 1), och områden direkt olämpliga för vindkraft (klass 3). För några år sedan uppfördes ett vindkraftverk i Ruuthsbo, ett område som vi nu klassificerar som klass 3. Alltså ett område direkt olämpligt för vindkraft. Det här visar att avvägningen av kulturmiljö, naturvård och landskapsbildsintressen är svårbedömbara och varierar över tiden. Bygglov i intervallet 30-40 år tror jag skulle upplevas positivt av medborgarna.

Jag föreslår:

- 1) att bygglov för vindkraftverk tidsbegränsas till 30-40 år.

Ystad 2000-10-08, Cerny Balksäter

Ystads arbetarekommun har vid möte 2000-11-22 beslutat att anta motionen som arbetarekommunens egen.

Berth Andersson, ordförande

MOTION 995
HÅBO ARBETAREKOMMUN

Statligt stöd till miljöanpassad uppvärmning av en- och två familjshus

En stor del av förbrukningen av el och olja borde kunna minskas om en- och tvåfamiljshusen gavs incitament till att investera i alternativa uppvärmningskällor samt konvertera till vattenburna element. Det finns idag många bra alternativ som bergvärme, jordvärme och fjärrvärme. Denna typ av förändring sker inte i förbrukarledet om inte staten ger någon form av ekonomiskt bidrag till de som avser att byta alternativa metoder som är mer miljöanpassade.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag:

- 1) att socialdemokratiska riksdagsgruppen får i uppdrag att utreda förutsättningarna att ge ekonomiskt bidrag till de som avser att konvertera till vattenburna element samt installera ex. bergvärme, jordvärme eller fjärrvärme.

Jan-Ola Romlin

Håbo arbetarekommun beslutade att anta motionen som sin egen.

MOTION 996
LUDVIKA ARBETAREKOMMUN

Energibidrag

Eftersom två reaktorer i Barsebäck stängs, 1998 och 2001, har olika energibidrag införts för att minska elanvändningen. Det är tre olika energibidrag: för effektminskande åtgärder, byte från elvärme till annan individuell uppvärmning eller byte från elvärme till fjärrvärme. För att gå över till förnyelsebara energikällor som vattenkraft, vindkraft, värmepump, solceller, solfångare, bioenergi eller fjärrvärme krävs att det enskilde familjen har tillgång till aktuell och tydlig information om vilka bidrag som det går att söka från länsstyrelsen. Jag vill att vi i framtiden fortfarande satsar på att medborgare kan söka bidrag till dessa nya energikällor. Att det även finns bra lån som subventioneras via staten då det gäller större investeringar på mer än 50.000 kr.

Jag föreslår därför

- 1) att kommunens energirådgivare åläggs att förstärka informationen till medborgarna så att information om förnyelsebara energikällor och energibidrag görs mera tillgängliga.
- 2) att staten subventionerar lån om det gäller stor investeringar samt har en aktiv prisövervakning.
- 3) att det finns resurser till alla som söker dessa bidrag (inte först till kvarn).
- 4) att socialdemokraterna fortsätter att satsa på energibidrag som en viktig del i vårt miljötänkande och omtanke om jordens begränsade resurser.

Catarina Bergman

Ludvika arbetarekommun antog motionen som sin egen.

MOTON 997

ÖSTERSUNDS ARBETAREKOMMUN

Angående minskning av växthusgaser i atmosfären för att motverka klimatförändringar på jorden

Vid FN:s klimatkonferens i Kyoto konstaterades att utsläppen av drivhusgaser är en av de stora framtidsfrågorna. Samma konstaterande har gjorts vid de senare internationella klimatkonferenserna. Till växthusgaserna hör framförallt koldioxid men även CFC-gaser som förstör ozonskiktet. När det gäller CFC-gaser har en del internationella begränsningar gjorts. Koldioxid i atmosfären är 30 procent högre nu än för 100 år sedan. På en 10-års period har koldioxidutsläppen ökat med 3 procent. Medeltemperaturen på jorden har under de sista hundra åren ökat med 0,6 - 1,0 grader och kan enligt FN:s klimatpanel(IPCC) komma att öka med mellan 1,4 - 5,8 grader de närmaste 50 åren. En minskning av utsläppen måste göras nu för att effekterna på klimatet i framtiden inte ska bli alltför stora och livsbetingelserna för allt liv på jorden förändras. Ökade utsläpp av drivhusgaser kommer att påverka den globala uppvärmningen av jorden vilket orsakar översvämningskatastrofer då havsvattnet utvidgas och polarisarna smälter. Konsekvenserna för jordbruket och livsmedelsförsörjningen kommer att bli svåra att förutse. FN:s klimatpanel(IPCC) är enig om växthusgasernas påverkan på jordens klimat och nödvändigheten av begränsningar av gasernas utsläpp. Genom Global Compact försöker FN få de multinationella företagen att ta ett större miljöansvar. Ändå försöker den mäktiga oljeindustrin med alla medel stoppa avtal om begränsningar av utsläpp som nu enligt klimat-

konferensernas slutdokument kom att hamna på en låg nivå. Det som också påskyndar klimatförändringen är avverkningen av våra skogar, speciellt regnskogarna som avverkas med en enorm hastighet vilket innebär en minskning av den totala biomassan som annars skulle mildra växthuseffekten genom sitt upptag av koldioxid. Genom avverkning av regnskogarna förlorar vi också många djur- och växtarter som berikat jorden genom årmiljonerna. Klimatkonventionen från Riokonferensen ger redan stöd till åtgärder för att minska klimatförändringarna men även skogsprinciperna för en grönare värld och konventionen om bevarande av den biologiska mångfalden.

Påverkan på klimatet sker både globalt och lokalt. Med en ekologisk hållbar utveckling menas en utveckling som tillfredställer dagens människors behov utan att äventyra kommande generationers rätt till samma utveckling. Miljöfrågan handlar inte bara om våra egna livsbetingelser utan i lika hög grad om våra barns och barnbarns möjlighet att leva på samma villkor som vi. FN, EU och dess medlemsstater har ett ansvar att radikalt begränsa utsläppen av växthusgaser genom internationella avtal. Men även kommuner och enskilda människor måste ta sitt ansvar för det lokala miljöarbetet för en ekologisk hållbar utveckling. Den lokala Agenda 21 måste uppdateras och anpassas till de rådande förutsättningarna.

Yrkande

- 1) att kongressen uppmanar Sveriges regering och riksdag att i EU och FN verka för internationella avtal som halverar utsläppen av växthusgaser till år 2050.
- 2) att kongressen uppmanar Sveriges regering och riksdag att starta en informationskampanj riktad till det svenska folket om konsekvenser av växthuseffektens verkningar på den framtida miljön.

BoÖrjan Försth

Motionen antagen som arbetarekommunens egen vid medlemsmöte 2001-04-23

Kjell Svantesson, ordförande

MOTION 998
LUNDS ARBETAREKOMMUN

Säkerhetsavstånd till högspänningsledningar.

- 1) Att säkerhetsavståndet för bebyggelse till högspänningsledningar skärps och ökas med 50% för att ge "försiktighetsprincipen" ökat stöd. Kraftigt ökad prioritering måste ges till utredningar av alter-

nativa ledningskorridorer så att gamla nu befintliga ledningar snart kan flyttas till lägen utanför riskzonerna. Detta för att öka fler och större skador på de redan nu alltför många hushåll som är bosatta i riskzonerna.

Styrelsen föreslår medlemsmötet besluta att motionen antas som arbetarekommunens egen. Medlemsmötet beslutade att anta motionen som arbetarekommunens egen.

MOTION 999

TÄBY ARBETARKOMMUN, ENSKILD

Om forskning

Man kan ha delade meningar om kärnkraft.

Delade meningar torde däremot knappast råda om att det i dag fortfarande gällande forskningsförbudet mot kärnkraft i sig självt är en skam för Sverige.

Att detta forskningsförbud, liksom varje liknande förbud, uppskattas av reaktionära grupper torde klart avslöja dess inneboende, bakåtsträvande karaktär.

Jag föreslår därför:

- 1) att regeringen snart anmodar riksdagen att ompröva sitt forskningsförbud mot kärnkraft.

Svante Erhardson, Roslag-Näsby Socialdemokratiska förening

Täby Arbetarekommun har behandlat motionen vid medlemsmöte den 26 april 2001 och beslutat att insända motionen som enskild motion

MOTION 1000

LIDINGÖ ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Avveckla plutoniumfabrikerna – kärnkraften!

Ökad produktion av plutonium kan öka risken för kärnvapenspridning. Ett kärnvapenkrig är ett av de allvarligaste hoten mot mänsklighetens överlevnad. Att medverka till detta hot bör ses som ett grovt brott mot mänskligheten. En snabbare avveckling av den svenska kärnkraften borde därför vara möjlig

Jag yrkar

- 1) att den svenska kärnkraften snarast avvecklas.

Arbetarekommunen beslutade att motionen sänds till partikongressen som enskild.

MOTION 1001

ÅSTORPS ARBETAREKOMMUN

Sophantering

Det planers och byggs alltfler jättelika sophörbränningsanläggningar i vårt land, de byggs så stora att man importerar sopor från länder, som i omtanke om miljön förbjudit förbränning av sopor.

I och med att man får betalt för att elda upp både svenska andra länders sopor så blir det nästan omöjligt att få lönsamhet i odling av energiskog i vårt land. Energiskog som kan gödas med avloppsvatten från våra reningsverk och på så sätt ytterligare bidra till en förbättrad miljö.

I Nordvästra Skåne har man valt en annan modell för att ta hand om sina sopor, en modell som är betydligt mera miljövänlig än sophörbränning. Man har långt driven sopsortering med biogasdrivna bilar hämtar man vid grinden papper, glas, plast, metall, organiskt och restavfall. Man lägger organiskt material i ”rötkamrar” för att utvinna biogas, resterna kan sedan användas som jordförbättringsmedel. Övrig miljövänlig celldeponering drabbas av deponiskatt medan den betydligt miljöfarligare sophörbränningen är befriad från dylik skatt.

Jag förstår att ekonomiska (inte miljömässiga) skäl gör det omöjligt att få igenom ett förbud mot sophörbränning och import av sopor för förbränning.

Jag vill däremot föreslå att kongressen måtte besluta:

- 1) att sopor för förbränning beläggs med avfallsskatt för miljöns skull och för att de som odlar energiskog skall ha möjlighet att få avsättning för sin produkt.

Reino Persson, Åstorps arbetarekommun

Årsmötet 2001-03-14 beslutade att motionen antas som Arbetarekommunens egen.

Lennart Eriksson, Exp.

Transportrestriktioner för bekämpningsmedel

På senare år har bestämmelserna angående användning av bekämpningsmedel kraftigt skärps. Detta har inneburit att människor, natur och vattendrag skyddas på ett bättre sätt.

När det gäller transporter av bekämpningsmedel finns inte samma rigorösa bestämmelser. Det är exempelvis fullt möjligt att transportera upp till 1 000 liter koncentrat av bekämpningsmedel utan några restriktioner. Det krävs inte heller något tillstånd eller utbildning för dessa transporter liknande de som till exempel gäller för transport av farligt avfall.

Vid en eventuell olycka med transport av så stora mängder koncentrat av bekämpningsmedel, kan stora naturkatastrofer bli följden. Om bekämpningsmedlet hamnar i ett vattendrag blir skadeverkningarna ytterst svåra.

Med anledning av ovanstående hemställer jag att partikongressen beslutar:

- 1) att restriktioner för hur bekämpningsmedel får transporteras införs,
- 2) att särskilt tillstånd som kräver utbildning för att få transportera bekämpningsmedel införs.

Tomelilla den 3 april 2001, Jan-Erik Andersson

Motionen har av medlemsmöte den 9 april antagits som Tomelilla Arbetarekommuns egen.

Bilskrotningspremie

Riksdagen beslutade i mars i år att höja bilskrotningspremien. Beslutet innebär att bilskrotningspremien höjs till 700 kronor för bilar som omfattas av producentansvar. Det vill säga bilar som registrerats första gången efter den 31 december 1997. För de bilar som inte omfattas av producentansvar har skrotningspremien höjts till 1500 kronor. Av den summan går 800 kronor till bilskrotaren och 700 kronor till bilägaren.

Som jag ser det är det framför allt två mål som ska uppnås med premien. Den ska stimulera bilägarna att lämna sina fordon till skrotning i stället för att överge dem vid väggkanten eller ute i naturen. Den ska också bidra till att äldre bilar utan avgasrening i ökad utsträckning byts ut mot nya och mer miljövänliga bilar.

Jag anser att den höjning som har skett är otillräcklig. Den kommer inte att leda till att bilskrotningen ökar i den omfattningen som behövs för att uppnå de två nämnda målen. Det behövs därför en rejäl höjning av premien.

Vi yrkar på:

- 1) att bilskrotningspremien höjs till minst 3500 kronor och att merparten av den summan tillfaller bilägaren.

Lars Gustavsson

Emmaboda arbetarekommun har antagit motionen som sin egen.

MOTION 1004

TÄBY ARBETAREKOMMUN, ENSKILD

Externa köpcenter

Det byggs fler och fler stora köpcenter i Sverige, ofta belägna en bra bit utanför storstäderna. Detta leder till utarmning av stadskärnor och stadsdelskärnor och negativa effekter på miljön. Dessa externa köpcenter är också ett hot mot en levande landsbygd.

Många europeiska länder har varit rädda för de externa affärsetableringarnas negativa effekter och infört förbud mot köpcenter utanför tätbebyggda områden. I Sverige finns däremot inga sådana lagar och heller ingen övergripande policy i frågan. Kommunernas planmonopol leder till att inga centrala direktiv kan ges i frågor om externa köpcenter.

Dessa externa köpcenter är negativa för miljön eftersom de förutsätter att besökarna använder bil. Kollektivtrafiken är ofta mycket bristfällig. Det kan inte vara rimligt att bilberoendet byggs in i samhällsstrukturen. Socialt sett innebär det att de låga priserna inte kommer de svagaste till godo. Pensionärer, rörelsehindrade och de som inte har råd att ha bil är de som har svårast att utnyttja dessa köpcentra. Samtidigt är det främst dessa grupper som drabbas av höjda priser som en följd av minskad kundtillströmning till stadskärnorna. Planeringen av externa köpcenter sker ofta efter hand som de växer, vilket gör att de varken trafikmässigt eller miljömässigt passar in i det omgivande landskapet.

En studie som gjorts vid Chalmers visar tydligt att externhandels expansion innebär en ökad reslängd och därmed större miljöeffekter jämfört med traditionell handel. Rapporten visade också att folk lika ofta gör inköp på ett externt köpcenter som på den lilla dagligvarubutiken. Inköpsresorna sker lika ofta som innan, men sträckorna är i genomsnitt mycket längre.

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag att partikongressen måtte besluta:

- 1) att partiet skall verka för att lagstiftningen ändras så att resultatet blir en minskad etablering av externa köpcenter och därmed minskade luftföroreningar.

Erik Karlsson

Täby AK har vid medlemsmöte den 26 april 2001 beslutat sända motionen som enskild till kongressen.